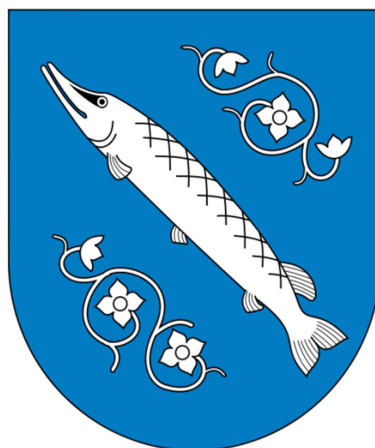

**RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA
ZA LATA 2020-2021**

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

ul. Styki 8/3
45-753 Opole
tel./fax: 77 474-24-57
kom. 605-26-24-27
e-mail: albeko@poczta.fm

Wykonawcą
Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika
za lata 2020-2021 był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
pod kierunkiem mgr inż. Beaty Podgórskiej

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	5
2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W RYBNIKU ZA LATA 2020-2021	5
3. CELE DŁUGOTERMINOWE	6
4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	8
4.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.	8
4.2. KLIMAT AKUSTYCZNY.	24
4.3. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.	35
4.4. ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.	36
4.4.1. Wody powierzchniowe.	36
4.4.2. Wody podziemne.	40
4.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa.	42
4.5. ZASOBY GEOLOGICZNE.	45
4.6. GLEBY	48
4.7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.	49
4.8. ZASOBY PRZYRODNICZE	53
4.9. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.	62
5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2020-2021 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW	64
6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI	95
6.1 ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU POŚ	102
7. OCENA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA	102
8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIEŃ	105
9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	107
10. ŹRÓDŁA DANYCH	109

SPIS TABEL

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Miasta Rybnika w latach 2008-2021.	9
Tabela 2. Wyniki pomiarów na stacji pomiarowej w Rybniku w latach 2010-2021.	11
Tabela 3. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2020.	14
Tabela 4. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2021.	14
Tabela 5. Porównanie wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2020-2021 w postaci graficznej. ..	17
Tabela 6. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w Rybniku.	25
Tabela 7. Badania natężenia ruchu drogowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022	26
Tabela 8. Badania poziomu hałasu drogowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika.	27
Tabela 9. Średniodobowe natężenie ruchu pociągów na liniach kolejowych na terenie miasta Rybnika.	28
Tabela 10. Badania poziomu hałasu kolejowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.	29
Tabela 11. Lista zakładów przemysłowych i wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (według Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022).	31
Tabela 12. Wyniki pomiarów hałasu przemysłowego w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.	32
Tabela 13. Wyniki oceny wykonanej dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych zlokalizowanych na obszarze m. Rybnik w 2020 roku.	37
Tabela 14. Ocena ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry.	38
Tabela 15. Działania dla cieków zlokalizowanych na terenie Miasta Rybnika	39
Tabela 16. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Miasta Rybnika.	40
Tabela 17. Sieć wodociągowa w Rybniku w latach 2020-2021 roku (według GUS).	42
Tabela 18. Sieć kanalizacyjna w mieście Rybnik w latach 2020-2021.	43
Tabela 19. Ładunki zanieczyszczeń w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Rybniku w latach 2020-2021.	43
Tabela 20. Ładunki zanieczyszczeń w przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Rybniku w latach 2020-2021.	43

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021**

Tabela 21. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Miasta Rybnika znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG-PIB.	46
Tabela 22. Struktura użytkowania gruntów w Rybniku w latach 2020-2021.	48
Tabela 23. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Rybnika w latach 2020-2021	51
Tabela 24. Osiągnięte poziomy recyklingu w Mieście Rybnik.	52
Tabela 25. Informacja o występowaniu wyrobów azbestowych na terenie Miasta Rybnika	52
Tabela 26. Wykaz pomników przyrody na terenie Miasta Rybnika.	57
Tabela 27. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na wielkość zagrożenia w 2020 i 2021 roku.	63
Tabela 28. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na rodzaj miejscowego zagrożenia w 2020 i 2021 roku.	63
Tabela 29. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – powietrze atmosferyczne.	64
Tabela 30. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – klimat akustyczny.	72
Tabela 31. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – zasoby i jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa.	73
Tabela 32. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – gleby.	74
Tabela 33. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.	75
Tabela 34. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – ochrona zasobów przyrodniczych.	76
Tabela 35. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – ochrona i zrównoważony rozwój lasów.	76
Tabela 36. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – ochrona zieleni.	76
Tabela 37. Realizacja zadań w latach 2020-2021 nadzwyczajne zagrożenia środowiska.	77
Tabela 38. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – zagadnienia horyzontalne.	78
Tabela 39. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika.	79
Tabela 40. Realizacja zadań monitorowanych z planu operacyjnego z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika.	93
Tabela 41. Wskaźniki monitoringu dla Miasta Rybnika w 2020 i 2021 roku.	96
Tabela 42. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji.	103

Spis rysunków:

Rysunek 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu miasta Rybnika w latach 2010-2021.	10
Rysunek 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu miasta Rybnika w latach 2010-2021.	10
Rysunek 3. Średnioroczne stężenia pyłu zawieszonego PM ₁₀ w Rybniku w latach 2010-2020 wraz z linią trendu.	12
Rysunek 4. Liczba dni z przekroczeniami wartości średniodobowej dla pyłu zawieszonego PM ₁₀ w Rybniku w latach 2010-2020 wraz z linią trendu.	12
Rysunek 5. Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w Rybniku w latach 2010-2020 wraz z linią trendu.	13
Rysunek 6. Średnioroczne stężenia pyłu zawieszonego SO ₂ w Rybniku w latach 2010-2020 wraz z linią trendu.	13
Rysunek 7. Obszary chronione na terenie Miasta Rybnika	56

1. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.) Prezydent Miasta Rybnika co 2 lata przedstawia Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika za lata 2020-2021 obejmuje swoim zakresem dwa Programy ochrony środowiska:

- dla roku 2020: „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”
- dla roku 2021: „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028”.

Ustawa „Prawo ochrony środowiska” nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji Programu ochrony środowiska. W samym Programie założono, że analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

W obowiązującym Programie Ochrony Środowiska założono, że system monitoringu dla miasta powinien zawierać n/w działania, które pozwolą na bieżące monitorowanie jego realizacji:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
2. uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyień oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W RYBNIKU ZA LATA 2020-2021

Dane podstawowe do sporządzenia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika za lata 2020-2021 stanowią głównie:

- „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028,
- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu Miasta Rybnika za rok 2020 i 2021,
- raporty i oceny stanu środowiska w województwie śląskim wykonywane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska (GIOŚ-RWMS) w Katowicach za 2020 i 2021 r.,
- rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska,
- informacje pozyskane z Urzędu Miasta Rybnika,
- informacje statystyczne GUS,
- opracowania własne.

3. POLITYKA EKOLOGICZNA.

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Według Wytycznych Ministra Środowiska¹ do przygotowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w celu zapewnienia adekwatności i komplementarności poszczególnych POŚ, należy zadbać o ich spójność z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi, w szczególności z:

- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- "Polityką ekologiczną państwa 2030", która jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe będą² realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian

¹ Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Warszawa 2015

² Polityka Ekologiczna Państwa 2030 została przyjęta uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019r., określone w niej cele i kierunki działań będą zawarte w kolejnym Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika.

klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości. *Polityka ekologiczna państwa 2030* będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030. *Polityka ekologiczna państwa 2030* uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

Jakość poszczególnych obszarów interwencji powinna być nieustannie monitorowana, co ma na celu rejestrację oraz analizę krótko- i długoterminowych zmian zachodzących w systemach ekologicznych pod wpływem zmian klimatu, zanieczyszczeń i innych przejawów ingerencji człowieka. Analiza zebranych danych o jakości środowiska pozwala również na określenie zadań zmierzających do poprawy stanu ekologicznego wszystkich obszarów interwencji.

Coroczny monitoring środowiska na terenie Miasta Rybnika prowadzony jest przez GIOŚ-RWMS w Katowicach. Wszelkie zmiany jakości środowiska jakie zaszły w okresie 2020-2021 zostały opisane i podsumowane w oparciu o publikacje GIOŚ-RWMS w Katowicach.

4.1. Powietrze atmosferyczne.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.), do 30 kwietnia każdego roku, GIOŚ-RWMS dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są dotrzymane dopuszczalne poziomy) lub utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Oceny i obserwacji zmian dokonuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawę klasyfikacji stref zgodnie z art. 89 ww. ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) oraz ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.).

Oceny za rok 2020 i 2021 dokonano zgodnie z podziałem kraju, w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji.

Klasyfikacji stref za rok 2020 i 2021 dokonano w następujących klasach:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa B** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną, lecz nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych, a także przyczyny ich występowania (dotyczy wyłącznie pyłu PM_{2,5});
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza;

W tabeli poniżej podano wartości emisji z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Miasta Rybnika w latach 2010-2021:

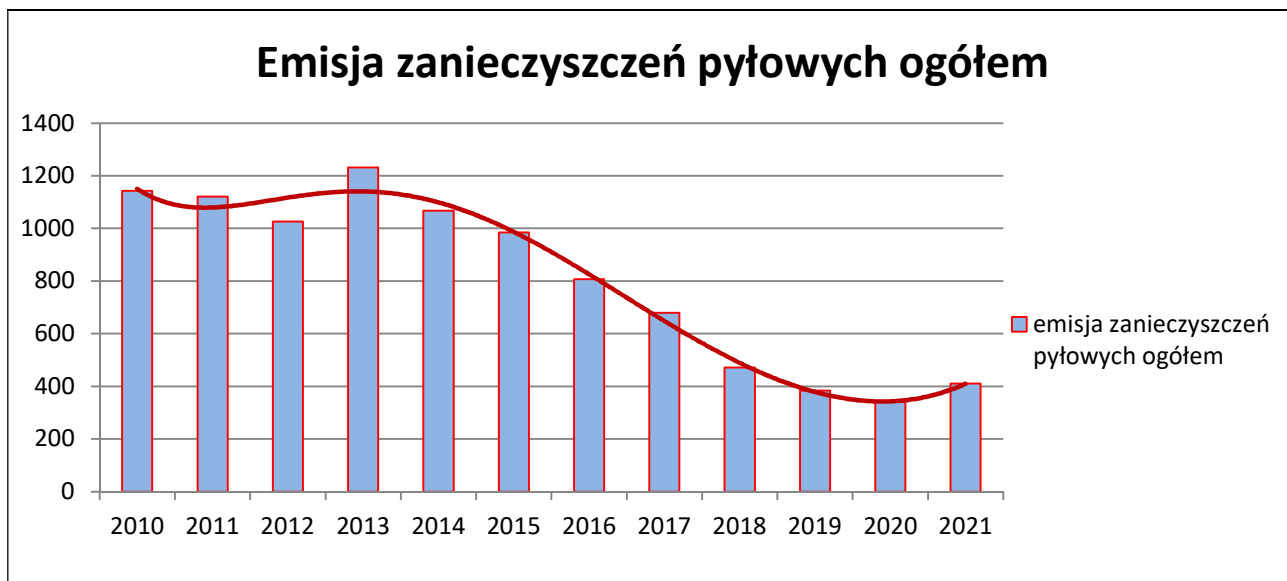
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Miasta Rybnika w latach 2008-2021.

Emisja zanieczyszczeń	Ilość zanieczyszczenia w Mg/rok											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
pyłowych:												
ogółem	1 143	1 121	1 026	1 232	1 067	985	807	680	471	384	341	410
ogółem na 1km ² powierzchni	7,72	7,57	6,93	8,32	7,21	6,66	5,45	4,59	3,18	2,59	2,30	2,77
niezorganizowana	0	0	0	0	0	38	38	38	38	39	39	39
ze spalania paliw	1 076	1 061	959	1 120	899	826	678	578	361	267	233	269
węglowo-grafitowe, sadza	0	0	0	0	0	0	0	0	6	9	6	0
gazowych:												
ogółem	8 600 751	8 575 507	8 280 582	8 753 752	7 582 763	6 884 148	7 372 232	6 692 945	5 445 707	4 526 310	2 986 696	5 237 831
ogółem (bez dwutlenku węgla)	59 137	56 826	72 953	66 649	61 712	56 219	45 447	37 318	40 957	29 808	37 277	34 019
niezorganizowana	0	0	7 958	0	0	0	0	0	0	8 205	13 502	11 640
dwutlenek siarki	25 173	24 879	25 003	24 957	21 344	17 663	12 275	4 486	3 618	2 666	2 147	3 208
tlenki azotu	16 830	16 365	15 997	14 901	12 250	10 400	9 874	9 280	4 700	3 844	2 643	4 320
tlenek węgla	6 687	5 033	5 659	7 170	4 362	3 360	3 190	2 529	2 258	2 274	1 365	3 162
dwutlenek węgla	8 541 614	8 518 681	8 207 629	8 687 103	7 521 051	6 827 929	7 326 785	6 655 627	5 404 750	4 496 502	2 949 419	5 203 812
metan	9 907	10 549	25 393	18 708	23 017	23 976	19 047	20 420	30 188	20 861	31 012	23 110
podtlenek azotu	0	0	155	151	138	123	170	194	101	83	53	96

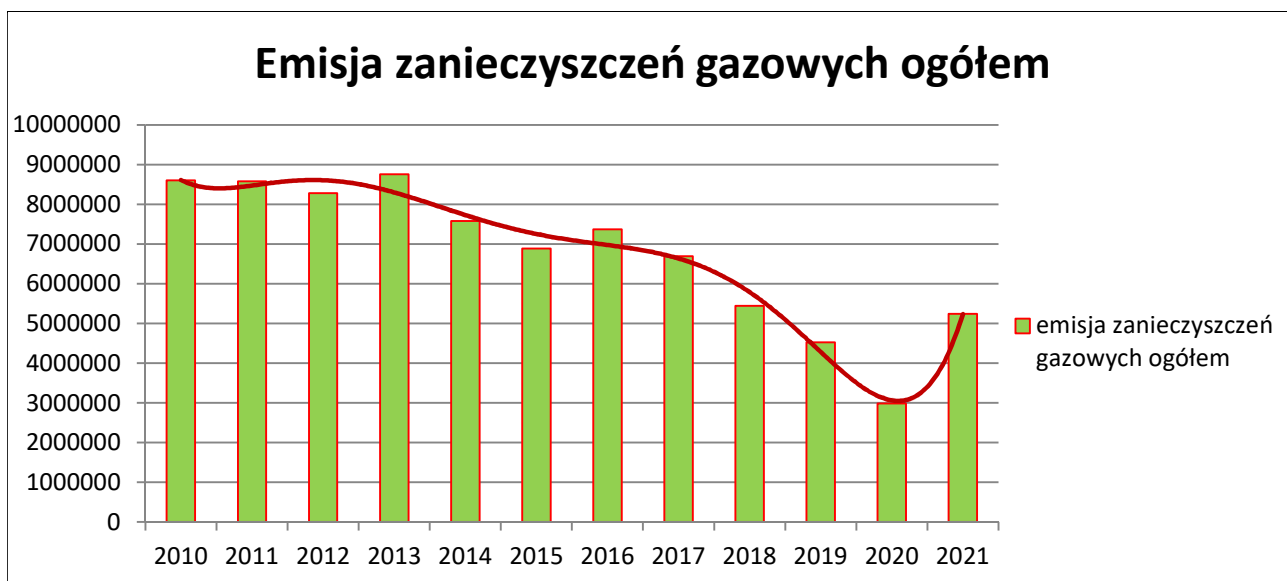
Źródło: www.stat.gov.pl

Rysunek 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu miasta Rybnika w latach 2010-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu miasta Rybnika w latach 2010-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przestrzeni lat 2010-2021 emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Miasta Rybnika ulegała systematycznemu zmniejszeniu (wyjątek – wzrost emisji w 2021 roku), emisja zanieczyszczeń gazowych natomiast charakteryzowała się okresową zmiennością (asymptotycznie ulegała zmniejszeniu – wyjątek – wzrost emisji w 2021 roku).

Jakość powietrza atmosferycznego

GIOŚ-RWMS w Katowicach prowadzi na terenie miasta Rybnika bezpośredni monitoring powietrza poprzez stację pomiarową, przy ul. Borki, rejestrującą stężenia zanieczyszczeń. Wyniki pomiarów przeprowadzanych w latach 2020-2021 przedstawia tabela poniżej:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 2. Wyniki pomiarów na stacji pomiarowej w Rybniku w latach 2010-2021.

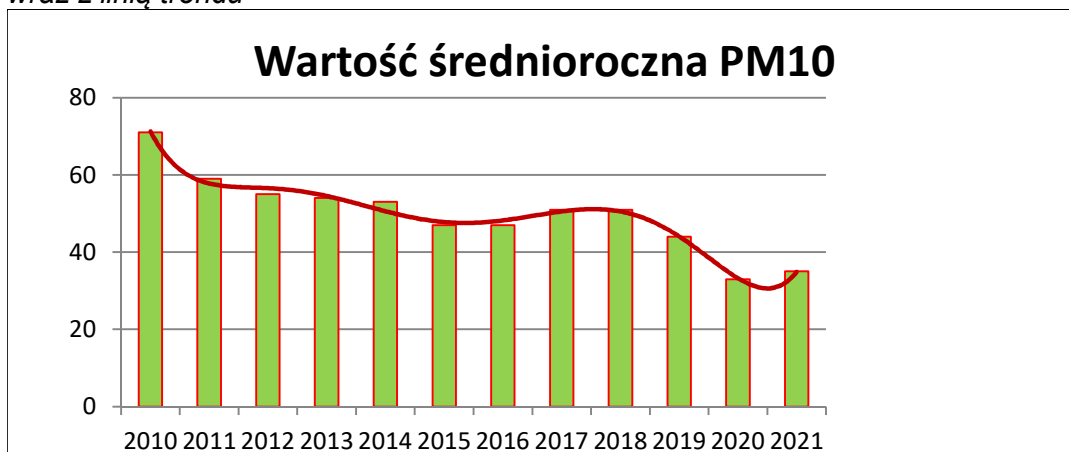
Stacja pomiarowa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Poziom dopuszczalny
<i>Pył zawieszony PM10 – wartość średnioroczna</i>													
Rybnik, ul. Borki	71	59	55	54	53	47	47	51	51	44	33	35	40 µg/m ³
<i>Pył zawieszony PM10 – liczba dni z przekroczeniami wartości dopuszczalnej</i>													
Rybnik, ul. Borki	134	113	91	126	125	103	100	89	110	89	48	72	35 dni
<i>Benzo(a)piren – wartość średnioroczna</i>													
Rybnik, ul. Borki	17	17	15	12	12	11	13	16	13	13	9	10	poziom docelowy 1 ng/m ³
<i>Tlenki azotu - wartość średnioroczna</i>													
Rybnik, ul. Borki	21	20	24	22	22	22	21	23	22	20	19	21	30 µg/m ³
<i>Dwutlenek siarki – maks. stężenia 24-godzinne</i>													
Rybnik, ul. Borki	161	137	154	85	73	92	74	124	48	49	30	43	125 µg/m ³
<i>Ozon - stężenia 8-godzinne</i>													
Rybnik, ul. Borki	14 (2008-2010)	16 (2009-2011)	18 (2010-2012)	19 (2011-2013)	20 (2012-2014)	27 (2013-2015)	25 (2014-2016)	16 (2009-2011)	19	11	11,7	16	dop. częstość przekraczania 25 dni
<i>Benzen - wartość średnia roczna</i>													
Rybnik, ul. Borki	-	2,4	2,8	2,5	3,1	3,8	4,6	3,2	2,7	2,0	1	2	5 µg/m ³
<i>Ołów - wartość średnioroczna</i>													
Rybnik, ul. Borki	0,05	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03	0,048	0,017	0,01	0,02	0,01	0,01	0,5 µg/m ³
<i>Arsen - wartość średnioroczna</i>													
Rybnik, ul. Borki	5,4	2,6	1,9	1,6	2,9	3	4,4	2,2	1,8	1,3	1,0	0,9	poziom docelowy 6 ng/m ³
<i>Kadm – wartość średnioroczna</i>													
Rybnik, ul. Borki	1,1	1,5	1,0	0,9	0,9	0,5	1,4	0,5	0,4	0,3	0,4	0,5	poziom docelowy 5 ng/m ³
<i>Tlenek węgla – stężenia 8-godzinne</i>													
Rybnik, ul. Borki	7,6	8,8	8,6	3,6	3,9	6,1	5,3	7,4	3,89	4,0	5	3	10 mg/m ³

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2020 i 2021, GIOŚ-RWMS Katowice.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

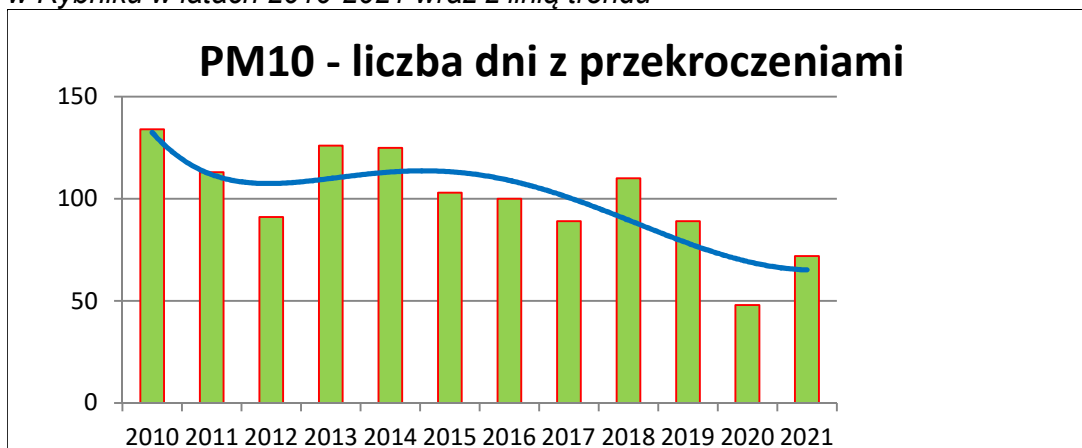
Wartości średnie stężeń pyłu PM10 w 2021 roku wyniosły $35 \mu\text{g}/\text{m}^3$, przy wartości dopuszczalnej $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W porównaniu do 2020 roku stężenia średnie roczne w Rybniku wzrosły na stanowisku o 6,1 %. W porównaniu do 2010 roku stężenia średnie roczne w Rybniku zmniejszyły się na stanowisku o 51 %. Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24 - godzinnych pyłu zawieszonego PM10 była wyższa niż dopuszczalna częstość i wynosiła w Rybniku 72 dni (ponad 2 razy wyższa niż dopuszczalna). W porównaniu do 2020 roku, częstości przekroczeń w 2021 roku wzrosły w Rybniku o 37 dni, natomiast w porównaniu do 2010 roku zmniejszyły się o 62 dni. Na stacji pomiarowej w Rybniku nie są mierzone stężenia pyłu zawieszonego PM2,5.

Rysunek 3. Średnioroczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 w Rybniku w latach 2010-2021 wraz z linią trendu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ-RWMS.

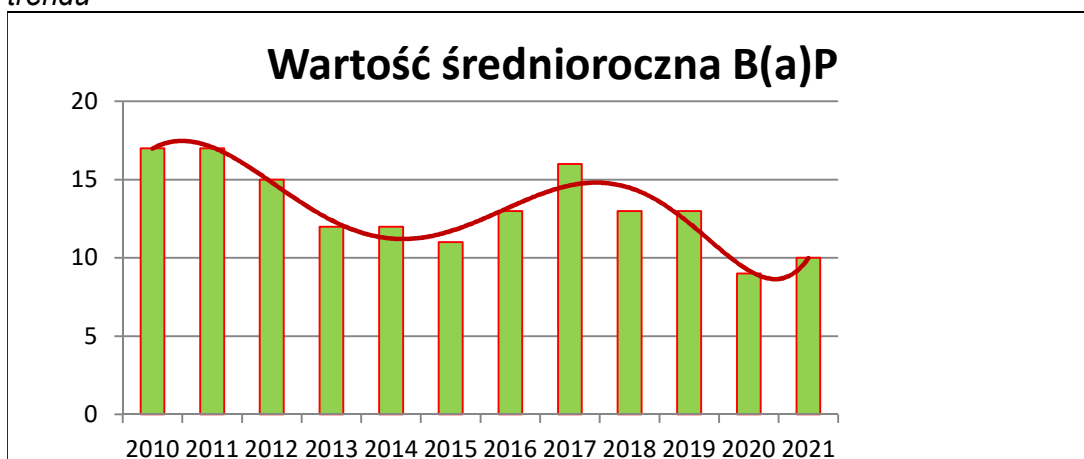
Rysunek 4. Liczba dni z przekroczeniami wartości średniodobowej dla pyłu zawieszonego PM10 w Rybniku w latach 2010-2021 wraz z linią trendu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ-RWMS.

Stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na stanowisku w Rybniku przekroczyły poziom docelowy wynoszący $1 \text{ ng}/\text{m}^3$. Wartość stężenia średnioroczного benzo(a)pirenu w 2021 roku wyniosła $10 \text{ ng}/\text{m}^3$ i w porównaniu do 2020 roku wzrosła o 11 %. W porównaniu do roku 2010 wartość stężenia B(a)P obniżyła się o 41 %.

Rysunek 5. Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w Rybniku w latach 2010-2021 wraz z linią trendu

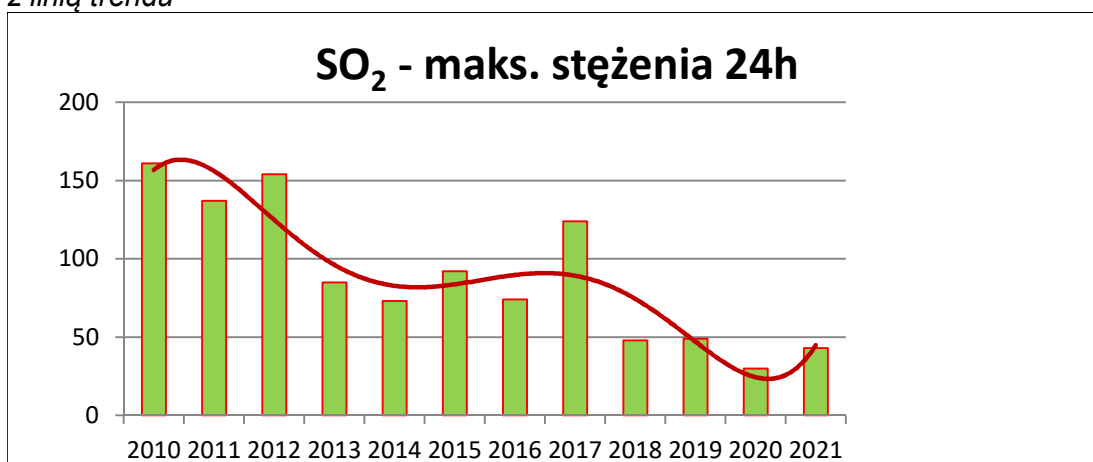

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ-RWMŚ.

Ilość dni z przekroczeniami poziomu docelowego ozonu 8-godzinnego, w 2021 roku wynosiła w Rybniku 16 dni i była niższa od dopuszczalnej częstości przekraczania wynoszącej 25 dni.

Stężenia dwutlenku siarki w 2021 roku wykazały według kryterium ochrony zdrowia: brak przekroczeń dopuszczalnej częstości przekraczania poziomów dopuszczalnych, najwyższe stężenie 24 godzinne wyniosło w Rybniku $43 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (34 % poziomu dopuszczalnego wynoszącego $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Rysunek 6. Średnioroczne stężenia pyłu zawieszonego SO_2 w Rybniku w latach 2010-2021 wraz z linią trendu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ-RWMŚ.

Średnie roczne stężenia ołowiu nie przekroczyły w Rybniku poziomu dopuszczalnego ($0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Średnie roczne stężenia arsenu, kadmu i niklu nie przekroczyły w 2021 roku wartości dopuszczalnych.

Maksymalne stężenia 8 godzinne tlenku węgla nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego ($10 \text{ mg}/\text{m}^3$).

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej $1,5 \text{ m/s}$).

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity, Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.) ocena jakości powietrza dokonywana jest w strefach. Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref: aglomeracja

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

górnośląska, aglomeracja rybnicko – jastrzębska (w skład której wchodzi m. Rybnik), Miasto Bielsko – Biała, miasto Częstochowa i strefa śląska.

Klasyfikacja stref za 2020 rok:

Tabela 3. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2020.

Strefa	Ochrona zdrowia											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
aglomeracja rybnicko-jastrzębska	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C1 ²

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2020, GIOŚ-RWMS Katowice.

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

2) Dla pyłu PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa śląska uzyskała klasę C, pozostałe strefy klasę A

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2020”, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, obszar miasta Rybnik (w ramach aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej) został zakwalifikowany: według kryterium ochrony zdrowia:

- do **klasy A** ze względu na brak przekroczeń odpowiednio poziomów dopuszczalnych SO₂, NO₂, CO, Pb, C₆H₆, As, Cd, Ni, O₃ co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie,
- do **klasy C** z powodu przekroczeń poziomów dopuszczalnych PM₁₀ i B(a)P,
- do **klasy C1** ze względu na przekroczenia poziomu celu długoterminowego PM_{2,5}.

Klasyfikacja stref za 2021 rok:

Tabela 4. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2021.

Strefa	Ochrona zdrowia											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
Aglomeracja rybnicko-jastrzębska	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C1 ²

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ-RWMS Katowice.

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2.

2) Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa śląska uzyskała klasę C, pozostałe strefy klasę A.

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2021”, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, obszar miasta Rybnik (w ramach aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej) został zakwalifikowany: według kryterium ochrony zdrowia:

- do **klasy A** ze względu na brak przekroczeń odpowiednio poziomów dopuszczalnych SO₂, NO₂, CO, Pb, C₆H₆, As, Cd, Ni, O₃ co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie,
- do **klasy C** z powodu przekroczeń poziomów dopuszczalnych PM₁₀ i B(a)P,
- do **klasy C1** ze względu na przekroczenia poziomu celu długoterminowego PM_{2,5}.

Czujniki pomiarowe systemu AIRLY:

Do 2016 r. pomiar jakości powietrza na terenie Rybnika dokonywał się tylko w stacji WIOŚ przy ul. Borki. Od września 2017 roku było to możliwe w każdej dzielnicy miasta. Firma z Krakowa zamontowała 27 sensorów powietrza, czujników laserowych, na obiektach należących do mienia miasta tj., np. placówkach oświatowych oraz budynkach ochotniczych straży pożarnych, które na bieżąco informują o stężeniu w powietrzu PM 10 i PM 2.5.

Sensory zamontowano w następujących miejscach:

1. ZSP 3, B. Kuglera 8a, Rybnik, Ochojec,

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

2. OSP, Zwonowicka 5, Rybnik, Stodoły,
3. SP 28, A Szewczyka 6, Rybnik, Kamień,
4. ZSP 4, Komisji Edukacji Narodowej 29, Rybnik, Golejów,
5. OSP, W. Poloczka 76c, Rybnik. Grabownia,
6. ZSP 15, Gzelska 7, Rybnik, Chwałęcice,
7. P 7, Św. Maksymiliana 26, Rybnik. Rybnicka Kuźnia,
8. ZSP 1, Gliwicka 105, Rybnik, Wielopole,
9. ZSP 7, Borki 37D, Rybnik, Orzepowice,
10. ZSP 12, M. Buhla 3, Rybnik, Zebrzydowice,
11. ZS 3, Orzepowicka 15a, Rybnik, Maroko-Nowiny,
12. ZSP 5, dr. M. Różańskiego 14a, Rybnik, Rybnik-Północ,
13. SP 19, Włociańska 39E, Kłokocin
14. ZST, T. Kościuszki 5, Rybnik, Śródmieście,
15. SP 23, Sportowa 52, Niewiadom
16. SP 18, Lompy 6, Boguszowice Osiedle
17. SP 34, W. Reymonta 69, Rybnik, Smolna,
18. SP 3, Wolna 17, Rybnik, Paruszowiec-Piaski,
19. SP 4, K. Miarki 74, Rybnik, Ligota-Ligocka Kuźnia,
20. P 22, Gotartowicka 24, Rybnik, Gotartowice,
21. ZSP 6, S. Małachowskiego 44, Rybnik, Boguszowice Stare,
22. ZSB, Świerkłańska 42, Rybnik, Meksyk,
23. ZSP 9, Wodzisławska 123, Zamysłów,
24. LO 4, J. 1 Maja 91a, Rybnik, Chwałowice,
25. SP 21, Niedobczycka 191, Rybnik, Niedobczyce,
26. ZSP 14, L. Staffa 42a, Rybnik, Popielów,
27. SP 24, Kręta 20, Rybnik, Radziejów.

Sieć sensorów zainstalowanych w różnych częściach miasta, pozwala na poglądowy monitoring jakości powietrza w czasie rzeczywistym za pomocą mapy online dostępnej również na stronie internetowej miasta lub aplikacji na telefon. Sensory pozwalają zmierzyć poziom pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀, temperaturę i wilgotność powietrza oraz ciśnienie atmosferyczne. Uwzględniony jest także europejski wskaźnik godzinowej jakości powietrza CAQI. Informuje on jak czyste lub zanieczyszczone jest powietrze. Składa się z wartości od 0 do 100, im wyższa wartość tym większa możliwość negatywnych wpływów na zdrowie oraz samopoczucie człowieka.

Sieć regularnie umieszczonych sensorów pozwala na zlokalizowanie miejsc najbardziej dotkniętych problemem niskiej jakości powietrza. A zatem można dowiedzieć się gdzie jest najbardziej zanieczyszczone powietrze i zidentyfikować przyczynę.

Czujniki zapisują też informacje z ostatnich 24 godzin, a także prognozują zanieczyszczenie powietrza na następną dobę. Od 30 listopada 2021 r. usługę pozwalającą na ocenę jakości powietrza na terenie Miasta Rybnika, obejmującą przetwarzanie, przechowywanie oraz wizualizację danych pomiarowych pobieranych z własnych sensorów laserowych wykonuje w tych samych lokalizacjach Global Innovative Solutions Katarzyna Burda-Świerż z siedzibą w Katowicach.

Prezentowane wyniki mają charakter wyłącznie poglądowy i nie stanowią elementu Państwowego Monitoringu Środowiska. Dane z Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska dostępne są na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie oraz na stronie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach.

Podsumowanie monitoringu jakości powietrza za lata 2020-2021:

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Miasta Rybnika są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitery z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,

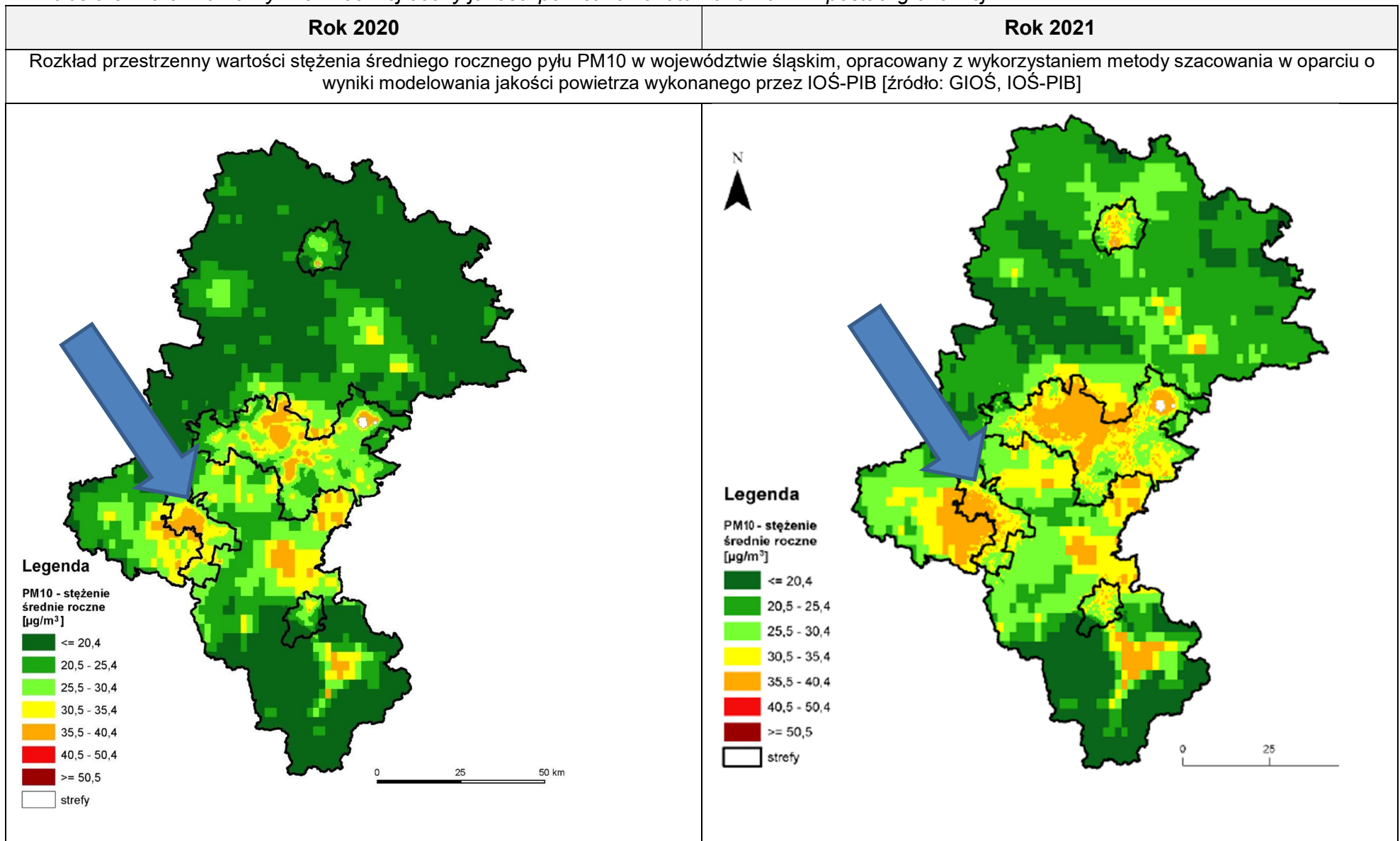
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

2. źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję,
3. źródła przemysłowe – pochodzące z procesów produkcyjnych oraz kotłowni przemysłowych,
4. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu,
5. zanieczyszczenia napływające spoza terenu miasta, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru.

Porównanie jakościowe wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2020-2021 w postaci graficznej przedstawiają rysunki w tabeli poniżej

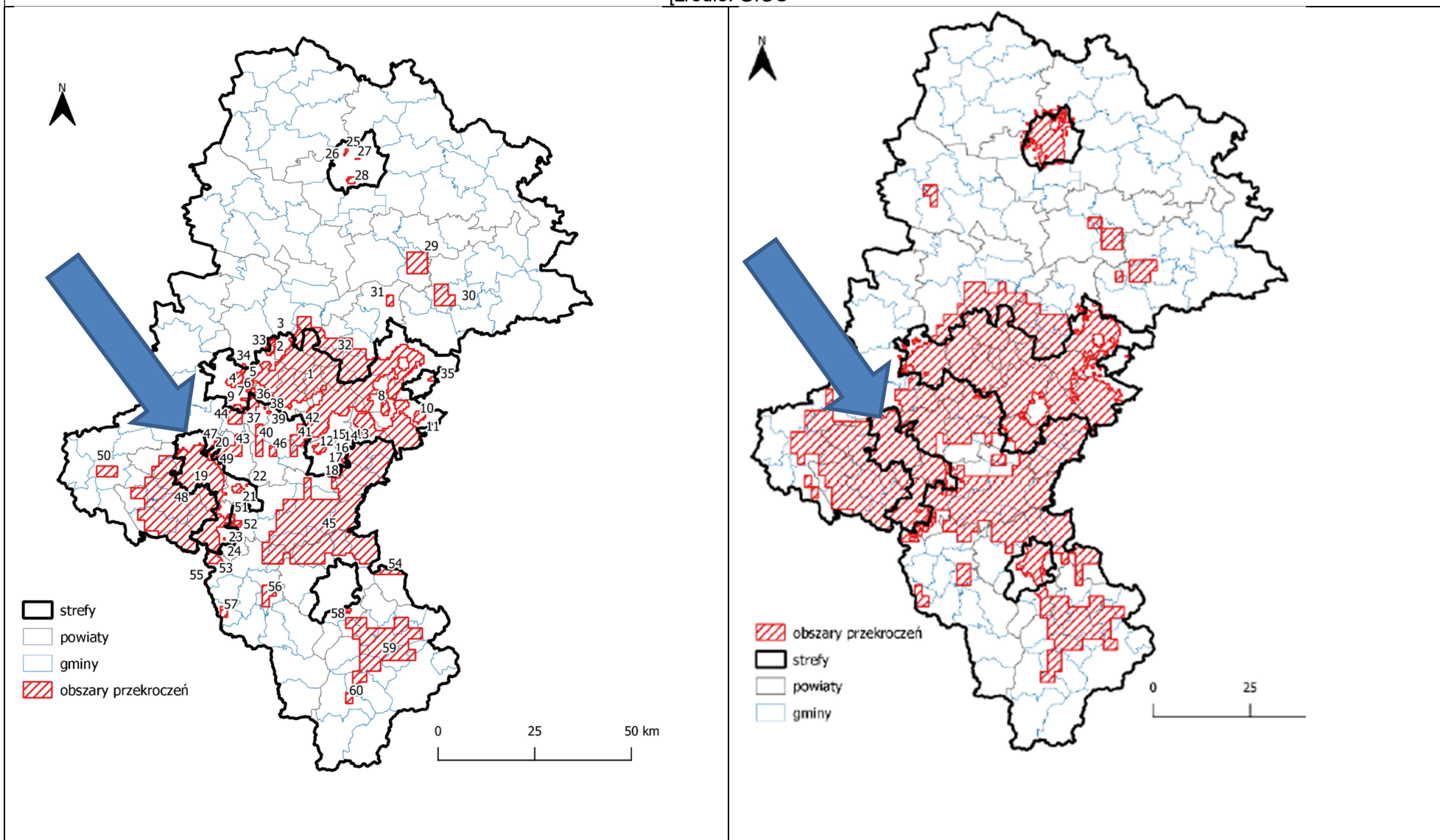
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 5. Porównanie wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2020-2021 w postaci graficznej.

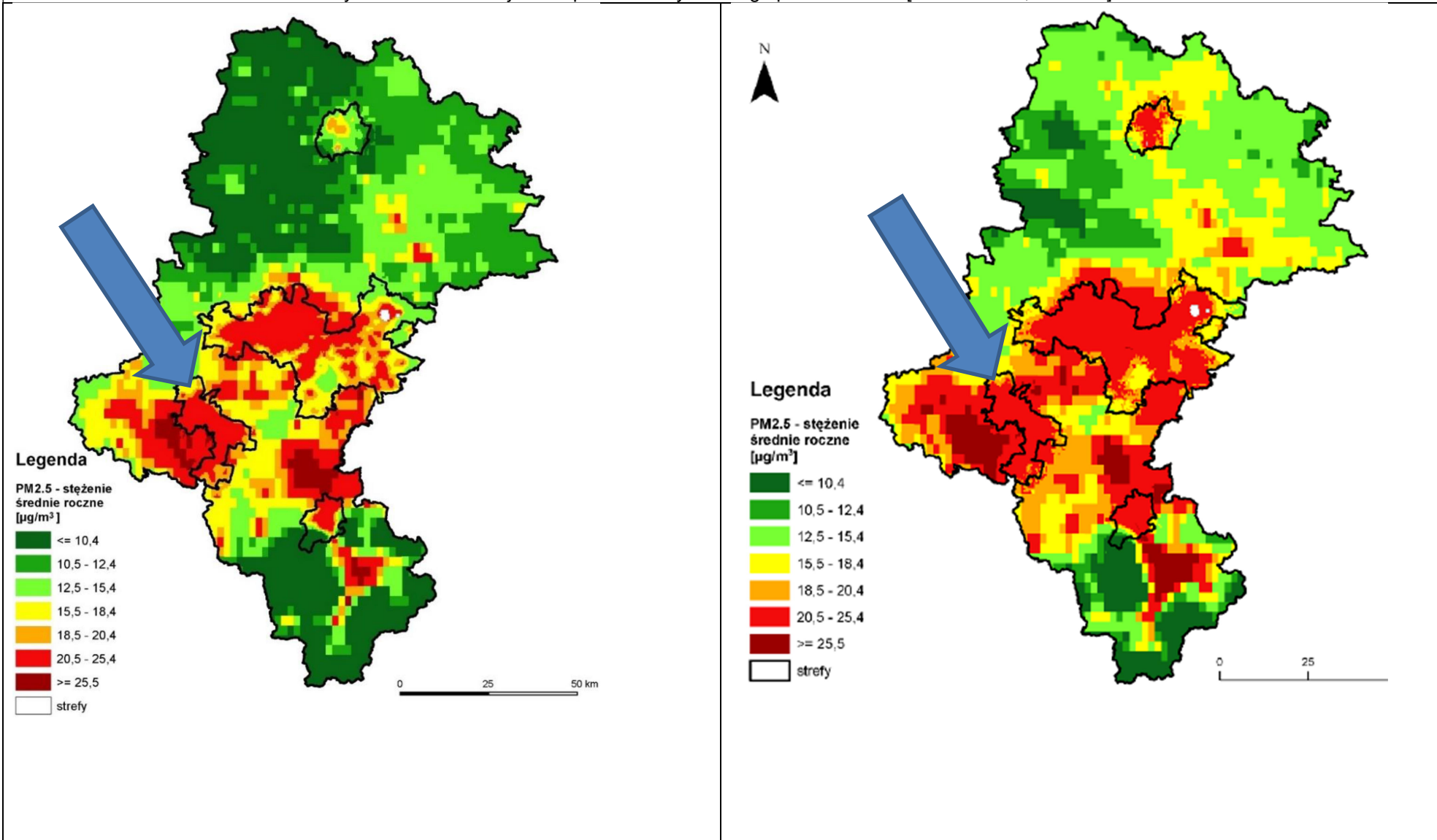
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim
[źródło: GIOŚ]

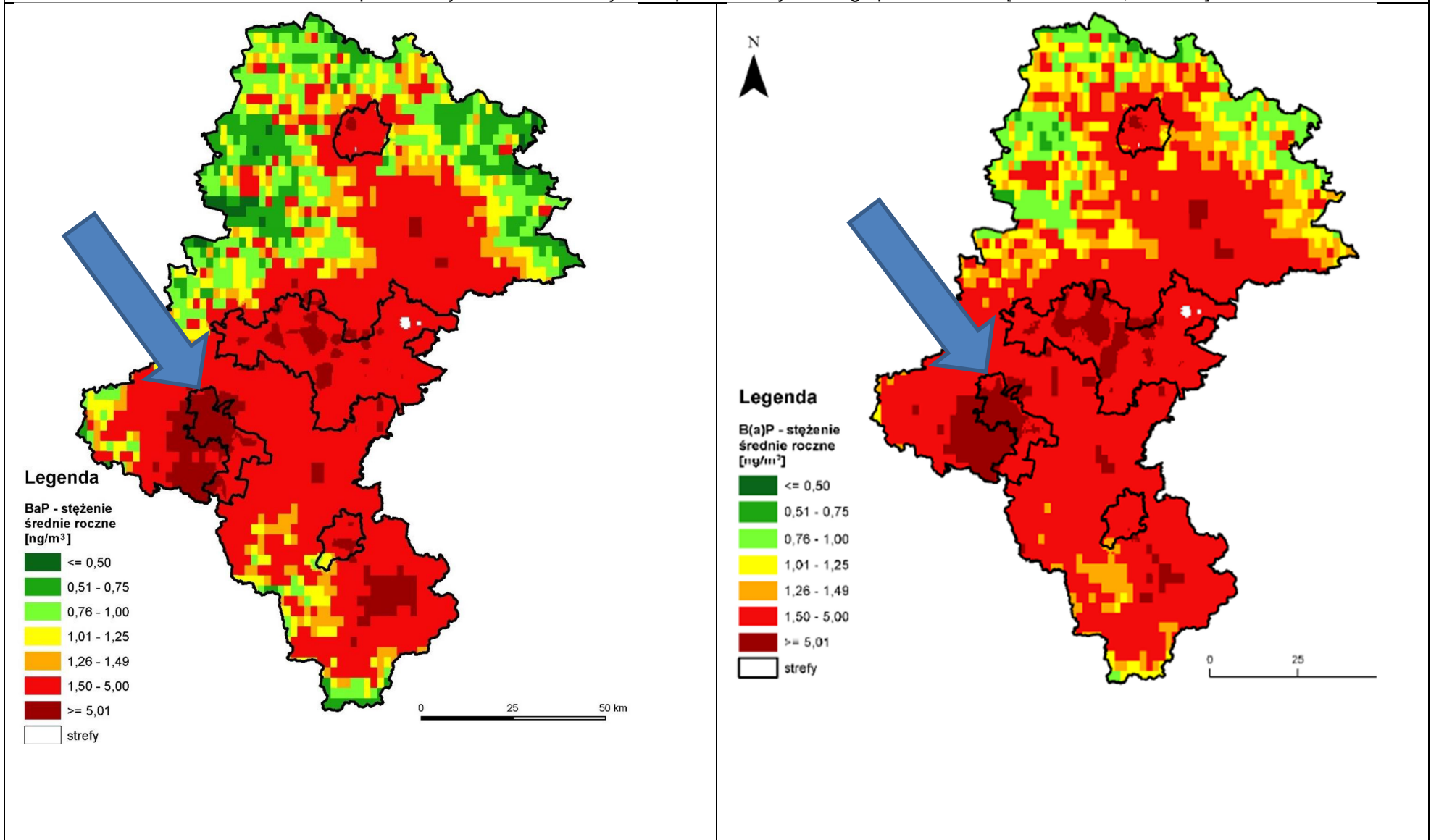
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu PM_{2,5} w województwie śląskim, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

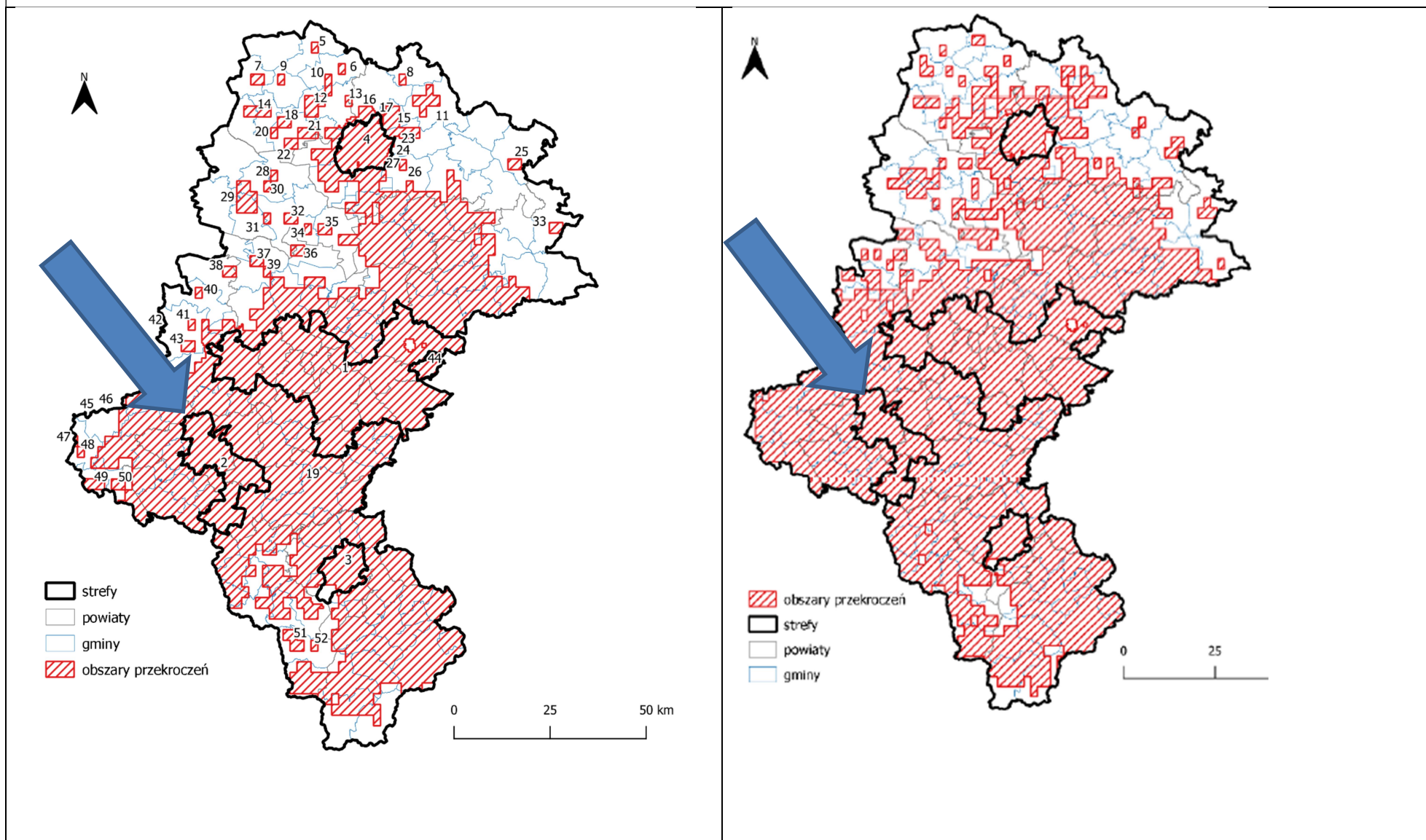
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyle PM10 w województwie śląskim, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

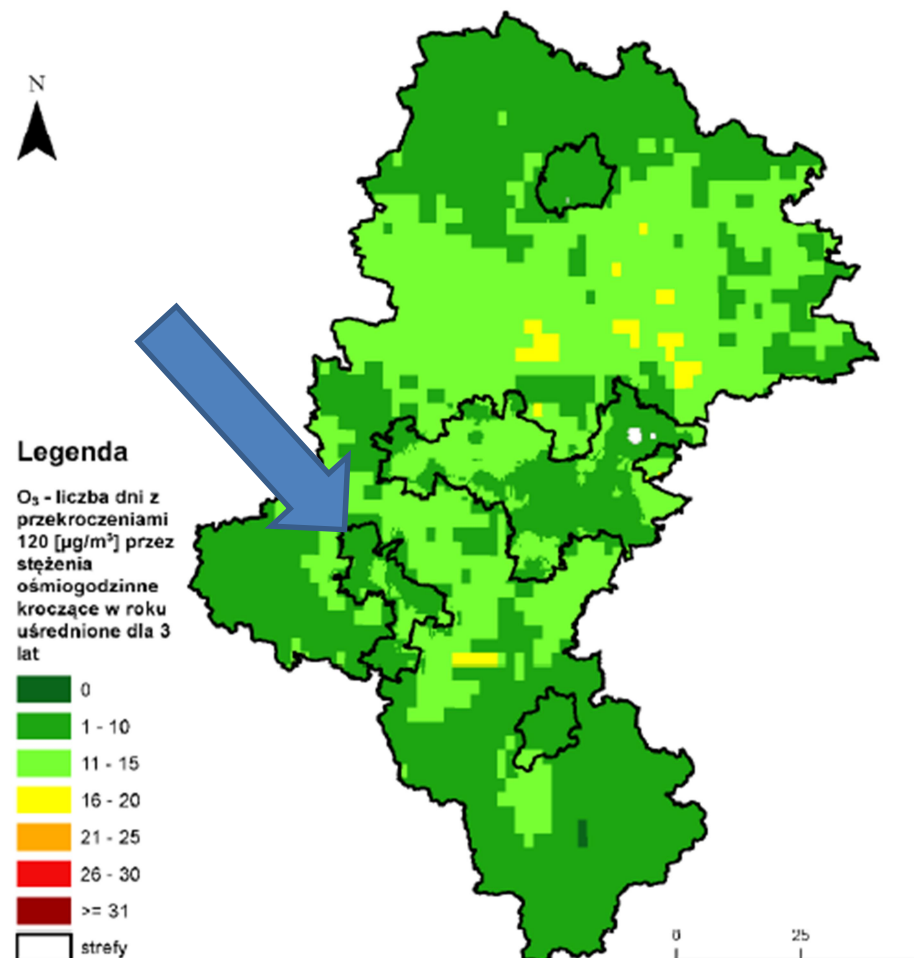
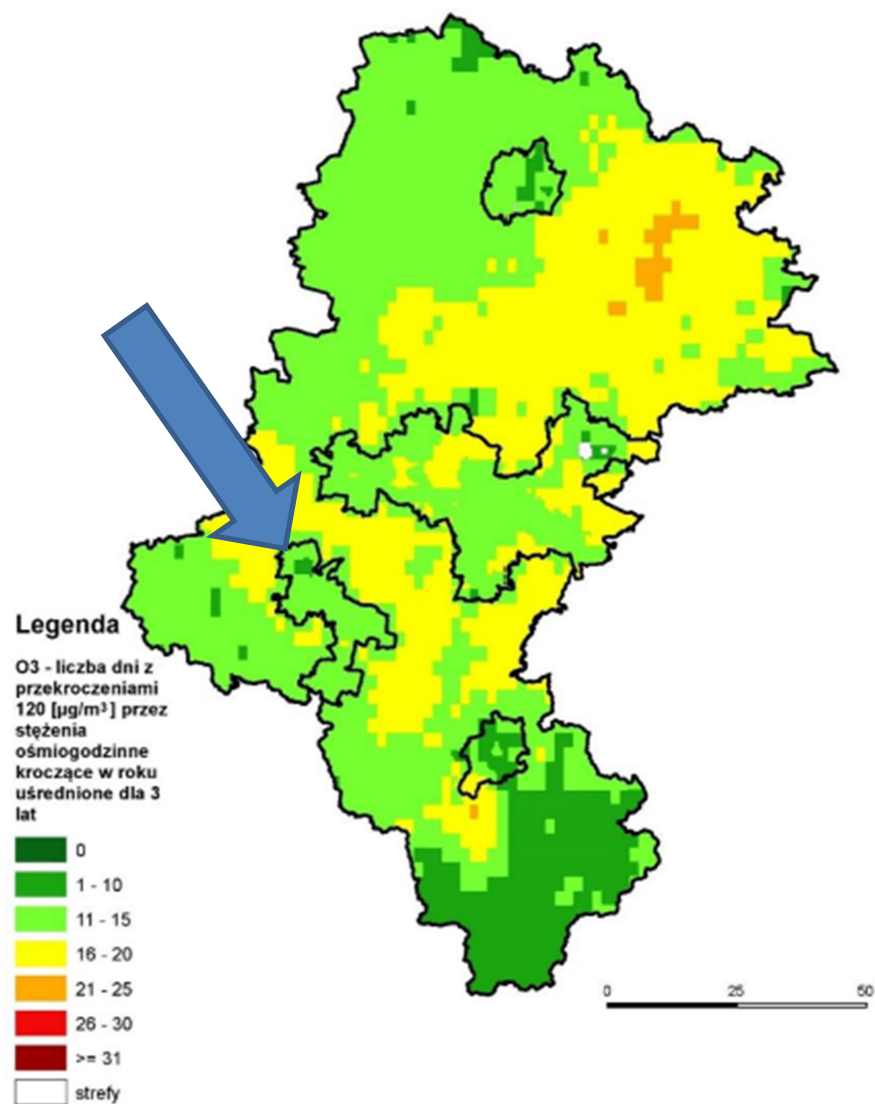
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim [źródło: GIOŚ]

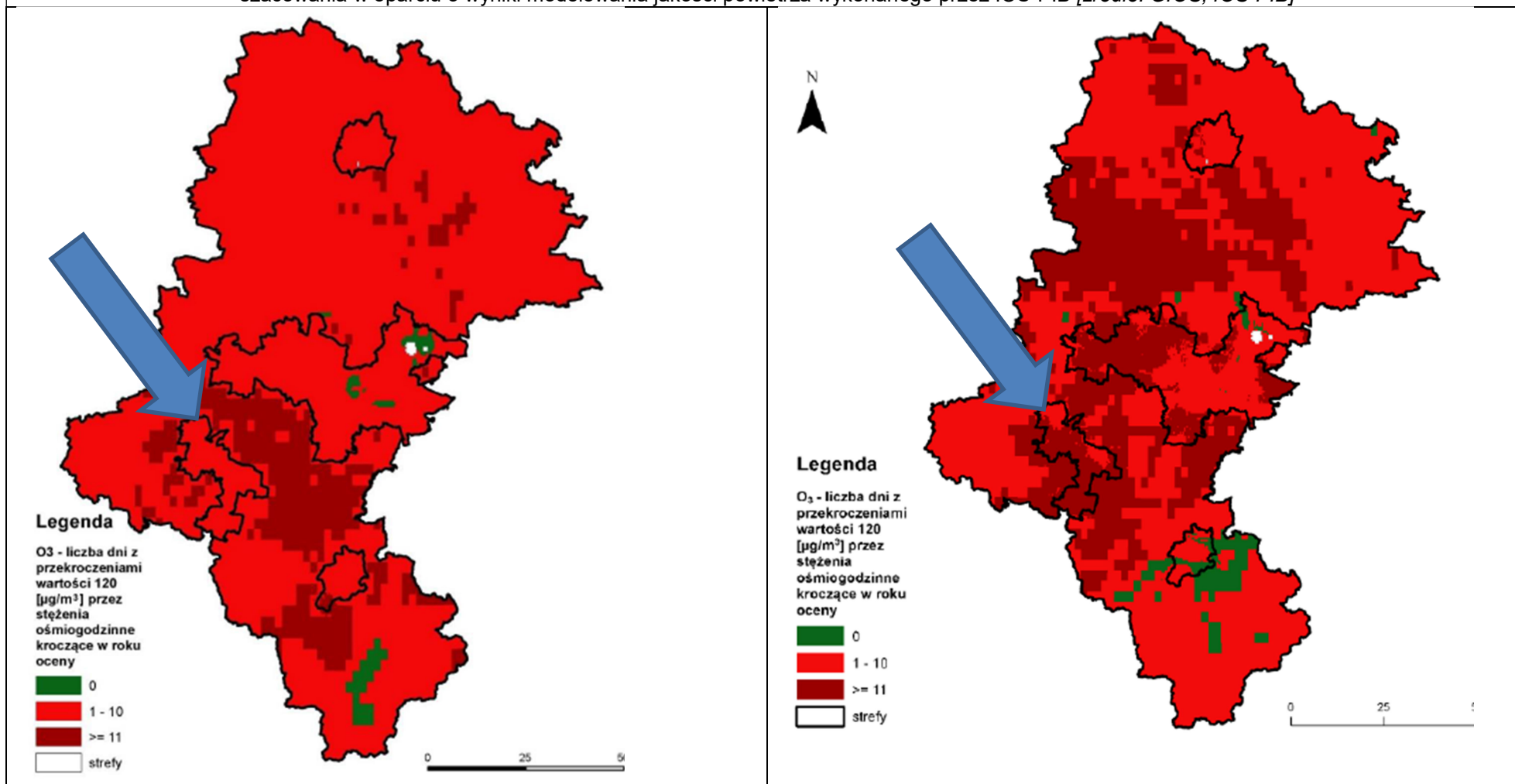
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu docelowego O_3 na obszarze województwa śląskiego – średnia z 3 lat, będący wynikiem modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: IOŚ-PIB]

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu celu długoterminowego O_3 na obszarze województwa śląskiego, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

4.2. Klimat akustyczny.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.) traktuje hałas jako zanieczyszczenie, wobec którego należy przyjmować takie same ogólne zasady postępowania, jak dla pozostałych zanieczyszczeń i związanych z nimi dziedzin ochrony środowiska.

Wartości dopuszczalne poziomów hałasu określają:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. (Dz.U. 2014 r. poz. 112 - tekst jednolity) w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 21 grudnia 2005 roku w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. 2005 Nr 263, poz. 2202 z późn. zm.),
- wspólnotowe regulacje prawne, w tym Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25.06.2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku.

Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenia hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego. Klimat akustyczny to zespół zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie jak:

- transport drogowy, kolejowy, lotniczy,
- przemysł,
- przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach.

Program Ochrony Środowiska Przed Hałasem dla Miasta Rybnika (POSPH) został opracowany w czerwcu 2013 roku. W roku 2018 sporządzona została jego aktualizacja, czyli *Program ochrony środowiska przed hałasem na lata 2018-2023*. Aktualny Program Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Miasta Rybnika na lata 2018-2023 został uchwalony przez Radę Miasta Rybnika z dnia 13 września 2018 r. i opublikowany w dniu 21 września 2018 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego, poz. 5951).

Opracowanie Programu Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Miasta Rybnika wynika z obowiązku nałożonego w art. 119 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.). Wymóg ten został wprowadzony do ustawy *Prawo ochrony środowiska* poprzez implementację Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku.

Podstawowym jego celem jest wskazanie działań, których podjęcie doprowadzi do ograniczenia emisji hałasu do środowiska, w wyniku czego nastąpi polepszenie komfortu życia mieszkańców.

W Programie wskazano obszary o największej wartości naruszeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dla wskaźnika L_{DWN} i wskaźnika L_N wraz z podaniem wartości wskaźnika M dotyczącego analizowanych odcinków dróg i linii kolejowych oraz instalacji przemysłowych.

Głównym celem Programu jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego na terenach, na których nastąpiły przekroczenia obowiązujących norm. Cel ten realizowany jest przez zarządców oraz organy wydające decyzje administracyjne i akty prawa miejscowego mające wpływ na klimat akustyczny miasta. W przypadku Rybnika, źródłami hałasu są: komunikacja drogowa, linie kolejowe oraz przemysł.

Obecny Program (2018) jest drugim Programem Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Miasta Rybnika, stworzonym w ramach drugiej edycji mapowania. W pierwszym Programie przedstawiono szereg zaleceń rozwiązań techniczno-organizacyjnych i monitoringowych, jak również wskazano kierunki innych działań, których realizacja pozwoli w największym stopniu zmniejszyć ilość osób narażonych na ponadnormatywny hałas. Obecny Program podsumowuje realizację poprzedniego programu i przedstawia obszary miasta, w których ciągle mają miejsca przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu dla poszczególnych źródeł. Program proponuje konkretne działania naprawcze na tych obszarach i określa ich skuteczność.

Na podstawie analizy wszystkich dostępnych danych zostały wyróżnione następujące obszary podlegające ochronie akustycznej:

- strefa śródmiejska – powierzchnia: 0,1 km²,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – powierzchnia: 29,8 km²,
- tereny mieszkaniowo-usługowe – powierzchnia: 2,3 km²,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – powierzchnia: 2,0 km²,

- tereny szpitali w miastach – powierzchnia: 0,3 km²,
- tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (przedszkola, szkoły itp.) – powierzchnia: 0,6 km²,
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe (Rodzinne Ogrody Działkowe, parki, kompleksy wypoczynkowe) – powierzchnia: 2,9 km².

Wykonywany przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) w okresach 5 letnich Generalny Pomiar Ruchu (GPR) w obrębie miasta - na odcinku autostrady A1, drogi krajowej i drogach wojewódzkich wykazywał wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego dla DK78 oraz DW920, natomiast spadek dla DW925 i DW935. Wyniki pomiarów wykonywanych na drogach w 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020 roku przedstawia tabela poniżej

Tabela 6. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w Rybniku.

Nr drogi	Odcinek	Rok					Wzrost natężenia ruchu [%]
		2000	2005	2010	2015	2020	
A1	w. Żory (ul. Rybnicka) – w. Świerklany (ul. Wodzisławska DW932)	-	-	-	-	24 443	-
78	Kuźnia Nieborowska - Rybnik	7 975	8 758	11 518	9 207	9 544	3,7
	Rybnik - Wodzisław	14 086	14 330	16 734	15 530	15 891	2,3
920	Rudy – gr. Rybnika	1 730	2 558	3 640	3 558	4 743	33,3
925	gr. Rybnika - Stanowice	7 122	9 352	14 602	14 834	13 049	-12,0
935	Rzuchów – gr. Rybnika	4 436	7 286	6 618	7 175	6 378	-11,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GPR 2000, 2005 i 2010, GDDKiA

Kolor zielony – spadek natężenia ruchu, kolor czerwony – wzrost natężenia ruchu

Badania natężenia ruchu wykonywane w ramach strategicznej mapy hałasu.

W ramach wykonywania Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 przeprowadzone zostały pomiary natężenia ruchu pojazdów w 30 punktach pomiarowych na terenie miasta w następujących kategoriach:

- kategoria 1: lekkie pojazdy silnikowe,
- kategoria 2: średnie pojazdy silnikowe,
- kategoria 3: pojazdy ciężarowe.
- kategoria 4: motocykle.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 7. Badania natężenia ruchu drogowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.

Lp.	Numer punktu	Pora dnia					Pora nocy				
		6:00 – 22:00					22:00 – 6:00				
		Liczba pojazdów Kat 1 [poj./dzień]	Liczba pojazdów Kat 2 [poj./dzień]	Liczba pojazdów Kat 3 [poj./dzień]	Liczba pojazdów Kat 4a [poj./dzień]	Liczba pojazdów Kat 4b [poj./dzień]	Liczba pojazdów Kat 1 [poj./noc]	Liczba pojazdów Kat 2 [poj./noc]	Liczba pojazdów Kat 3 [poj./noc]	Liczba pojazdów Kat 4a [poj./noc]	Liczba pojazdów Kat 4b [poj./noc]
1.	PD01	7 692	282	180	0	4	784	20	12	1	0
2.	PD02	7 296	250	66	18	2	673	17	3	1	1
3.	PD03	12 048	252	84	20	10	917	34	3	5	0
4.	PD04	8 742	240	466	4	8	685	11	46	1	0
5.	PD05	5 492	150	48	2	2	776	19	2	2	0
6.	PD06	7 536	124	48	12	12	1 678	26	5	0	0
7.	PD07	12 764	148	262	12	8	1 233	15	36	1	0
8.	PD08	12 906	294	468	4	2	993	19	39	0	0
9.	PD09	15 692	258	294	8	2	1 119	14	28	2	0
10.	PD10	13 494	252	142	20	12	982	42	30	0	0
11.	PD11	15 330	492	382	14	0	1 901	52	41	1	0
12.	PD12	11 510	206	50	2	4	1 126	49	26	0	0
13.	PD13	16 714	406	482	0	8	1 660	31	30	0	4
14.	PD14	9 332	83	32	5	3	504	0	1	1	0
15.	PD15	11 696	262	106	26	6	775	29	14	0	1
16.	PD16	2 046	44	0	10	2	168	2	1	0	0
17.	PD17	5 570	148	128	0	10	866	54	22	0	0
18.	PD18	2 160	108	132	4	10	123	78	8	0	0
19.	PD19	11 350	196	126	10	40	946	70	4	0	0
20.	PD20	13 488	398	268	8	2	717	54	35	0	0
21.	PD21	6 690,6	135	249	0	0	447	3,5	21	0	0
22.	PD22	14 134	356	476	10	0	974	36	57	1	0
23.	PD23	10 904	88	4	14	0	1 362	34	3	2	0
24.	PD24	17 282	674	286	28	12	1 456	109	24	0	0
25.	PD25	5 843	156	132	0	0	6 562	170	152	0	6
26.	PD26	4 032	80	50	2	2	235	8	2	3	0
27.	PD27	11 757	250	370	8	2	977	24	40	0	0
28.	PD28	8 562	352	176	2	0	589	25	14	0	0
29.	PD29	9 788	128	330	8	28	912	12	29	0	0
30.	PD30	10 774	384	452	0	0	1 524	36	39	0	2

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla Miasta Rybnika 2022.

Pomiary akustyczne hałasu drogowego.

W ramach wykonywania Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 przeprowadzone zostały pomiary akustyczne hałasu drogowego w 30 punktach pomiarowych na terenie miasta i obejmowały pomiar wartości równoważnego poziomu dźwięku L_{AeqD} dla pory dnia i L_{AeqN} dla pory nocy.

Tabela 8. Badania poziomu hałasu drogowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.

Lp.	Nazwa punktu	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja		Wysokość punktu pomiarowego [m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L_{AeqD} [dB]	Zmierzony poziom dla pory nocy L_{AeqN} [dB]	Czas odniesienia
			Długość	Szerokość				
1.	PD01	15-16.02.2022	5547735,52	6539380,49	4	64,5	58,7	24h
2.	PD02	02-3.03.2022	5546602,05	6542005,98	4	63,8	59,1	24h
3.	PD03	01-02.03.2022	5547611,08	6542935,92	4	68,0	62,4	24h
4.	PD04	23-24.02.2022	5556925,25	6539096,91	4	64,8	59,9	24h
5.	PD05	01-02.03.2022	5548295,16	6543150,40	4	62,6	57,3	24h
6.	PD06	01-02.03.2022	5548344,01	6542850,39	4	64,6	58,6	24h
7.	PD07	15-16.02.2022	5549529,34	6534598,21	4	67,8	62,0	24h
8.	PD08	15-16.02.2022	5546728,36	6536326,28	4	66,8	61,1	24h
9.	PD09	23-24.02.2022	5550611,33	6536574,90	4	64,9	59,5	24h
10.	PD10	15-16.02.2022	5551567,17	6536221,33	4	68,3	62,6	24h
11.	PD11	15-16.02.2022	5551778,64	6536918,82	4	66,6	59,5	24h
12.	PD12	03-04.03.2022	5551415,49	6536958,79	4	66,8	59,8	24h
13.	PD13	03-04.03.2022	5551145,40	6536891,09	4	63,9	57,5	24h
14.	PD14	15-16.02.2022	5549849,17	6538507,81	4	63,8	56,6	24h
15.	PD15	28.02-01.03.2022	5550068,93	6539223,87	4	63,1	58,0	24h
16.	PD16	15-16.02.2022	5550044,28	6539647,68	4	62,3	55,2	24h
17.	PD17	15-16.02.2022	5550133,12	6539728,06	4	65,4	58,2	24h
18.	PD18	23-24.02.2022	5550708,96	6540687,18	4	64,0	55,5	24h
19.	PD19	23-24.02.2022	5550904,96	6540823,49	4	68,6	59,1	24h
20.	PD20	02-03.03.2022	5551042,30	6540418,94	4	65,1	57,7	24h
21.	PD21	23-24.02.2022	5552447,80	6540868,00	4	63,1	56,9	24h
22.	PD22	02-03.03.2022	5552034,08	6540658,68	4	69,3	64,7	24h
23.	PD23	23-24.02.2022	5551353,39	6538366,74	4	59,4	53,9	24h
24.	PD24	23-24.02.2022	5551868,55	6538571,40	4	65,5	60,4	24h
25.	PD25	23-24.02.2022	5551570,10	6538148,77	4	64,7	59,1	24h
26.	PD26	23-24.02.2022	5553638,77	6539058,32	4	63,7	56,6	24h
27.	PD27	23-24.02.2022	5553498,55	6539201,51	4	63,8	57,8	24h
28.	PD28	03-04.03.2022	5554097,65	6536827,77	4	66,9	59,8	24h
29.	PD29	23-24.02.2022	5553552,76	6536935,56	4	64,8	58,9	24h
30.	PD30	23-24.02.2022	5549702,70	6538245,56	4	66,1	61,6	24h

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla Miasta Rybnika 2022.

Badania natężenia ruchu pociągów.

Średniodobowe natężenie ruchu pociągów na liniach kolejowych na terenie miasta Rybnika opisane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 przedstawia tabela poniżej:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 9. Średniodobowe natężenie ruchu pociągów na liniach kolejowych na terenie miasta Rybnika.

Lp.	Numer linii	Nazwa odcinka linii kolejowej	km początku odcinka	km końca odcinka	Kierunek nieparzysty				Kierunek parzysty				Oba kierunki łącznie			
					Pociągi pasażerskie	Pociągi towarowe	Pociągi utrzymaniowo-naprawcze	Ogółem	Pociągi pasażerskie	Pociągi towarowe	Pociągi utrzymaniowo-naprawcze	Ogółem	Pociągi pasażerskie	Pociągi towarowe	Pociągi utrzymaniowo-naprawcze	Ogółem
					Razem	Razem	Razem		Razem	Razem	Razem		Razem	Razem	Razem	
1.	140	LESZCZYNY - RYBNIK	31,590	40,101	29,000	23,323	0,901	53,224	28,830	23,550	0,961	53,341	57,830	46,873	1,862	106,565
2.	140	RYBNIK - RYBNIK TOWAROWY RT11	40,101	42,066	33,377	3,252	0,471	37,100	33,380	3,105	0,499	36,984	66,757	6,357	0,970	74,084
3.	140	RYBNIK TOWAROWY RT11 - SUMINA	42,066	57,764	10,781	1,912	0,239	12,932	10,435	1,676	0,194	12,305	21,216	3,588	0,433	25,237
4.	148	ŻORY - RYBNIK	21,873	35,980	6,419	14,236	0,744	21,399	6,430	14,803	0,741	21,974	12,849	29,039	1,485	43,373
5.	158	RYBNIK TOWAROWY - RADLIN OBSZARY	-0,291	3,020	22,507	10,884	0,264	33,655	22,857	11,760	0,253	34,870	45,364	22,644	0,517	68,525
6.	173	RYBNIK - RYBNIK RBC	-0,500	1,708	5,707	11,519	0,389	17,615	5,590	11,289	0,446	17,325	11,297	22,808	0,835	34,940
7.	173	RYBNIK RBC - SUMINA	1,708	13,353	7,035	17,877	0,652	25,564	6,892	18,194	0,787	25,873	13,927	36,071	1,439	51,437
8.	688	RYBNIK TOWAROWY RTA - RYBNIK RBC	-0,045	1,033	0,003	6,498	0,296	6,797	0,000	7,180	0,384	7,564	0,003	13,678	0,680	14,361
9.	957	RYBNIK - RYBNIK TOWAROWY RTF	-0,827	4,259	0,000	21,585	0,719	22,304	0,002	18,262	0,679	18,943	0,002	39,847	1,398	41,247
10.	958	RYBNIK TOWAROWY RT11 - RYBNIK TOWAROWY RTB	0,000	0,476	0,000	1,295	0,027	1,322	0,000	1,044	0,019	1,063	0,000	2,339	0,046	2,385
11.	959	RYBNIK TOWAROWY RTD - RYBNIK TOWAROWY RTE	0,007	1,339	0,000	3,778	0,057	3,835	0,000	3,549	0,057	3,606	0,000	7,327	0,114	7,441

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla miasta Rybnika 2022

Badania poziomu hałasu kolejowego.

W ramach wykonywania Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 przeprowadzone zostały pomiary akustyczne hałasu kolejowego w 10 punktach pomiarowych na terenie miasta i obejmowały pomiar wartości równoważnego poziomu dźwięku L_{AeqD} dla pory dnia i L_{AeqN} dla pory nocy.

Tabela 10. *Badania poziomu hałasu kolejowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.*

Lp.	Nazwa punktu	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja		Wysokość punktu pomiarowego [m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L_{AeqD} [dB]	Zmierzony poziom dla pory nocy L_{AeqN} [dB]	Czas odniesienia
			Długość	Szerokość				
1.	PK01	14-15.02.2022	5549364,28	6538739,27	4	52,5	48,4	24h
2.	PK02	05-06.03.2022	5548394,89	6538819,05	4	40,7	-	24h
3.	PK03	12-13.02.2022	5546561,67	6535473,36	4	50,4	39,1	24h
4.	PK04	27-28.02.2022	5547908,78	6536526,80	4	57,4	53,9	24h
5.	PK05	14-15.02.2022	5547805,34	6535722,97	4	54,9	52,3	24h
6.	PK06	14-15.02.2022	5548224,67	6533694,67	4	54,2	57,5	24h
7.	PK07	27-28.02.2022	5551591,82	6536097,69	4	62,9	62,3	24h
8.	PK08	26-27.02.2022	5552274,71	6540736,92	4	52,4	50,6	24h
9.	PK09	05-06.03.2022	5551349,85	6542254,70	4	55,9	55,8	24h
10.	PK10	05-06.03.2022	5555394,78	6539392,35	4	52,5	48,4	24h

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla miasta Rybnika 2022

Monitoring hałasu przemysłowego.

Podmioty posiadające pozwolenia zintegrowane lub decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu zobowiązane są prowadzić okresowe pomiary hałasu w środowisku (raz na dwa lata), wyrażonego wskaźnikami hałasu L_{AeqD} i L_{AeqN} , mającymi zastosowanie do ustalenia i kontroli warunków korzystania ze środowiska.

Obowiązek posiadania pozwolenia zintegrowanego dotyczy instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska wyszczególnionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz.U. 2014, poz. 1169). Na terenie miasta Rybnika pozwolenie zintegrowane posiadają następujące zakłady przemysłowe:

- Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział Zakład Elektrociepłowni, Ciepłownia Chwałowice,
- Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział Zakład Elektrociepłowni, Elektrociepłownia Jankowice,
- Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Oddział KWK ROW Ruch „Jankowice”,
- Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Oddział KWK ROW Ruch „Chwałowice”,
- PGE Energia Ciepła S.A.,
- Sego Sp. z o.o.,
- P.P.U.H. GAL Sp. z o.o. Sp. K.,
- Hossa Sp. z o.o.,
- Chemika Marek Gajewski.

Decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu posiadają następujące zakłady przemysłowe:

- Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Oddział KWK ROW Ruch „Jankowice”,
- Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Oddział KWK ROW Ruch „Chwałowice”.

W ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 uwzględniono 17 zakładów przemysłowych, 11 wielkopowierzchniowych obiektów handlowych oraz 28 parkingów wielkopowierzchniowych:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 11. Lista zakładów przemysłowych i wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (według Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022).

Lp.	Oznaczenie zakładu	Nazwa zakładu	Adres
1.	ZP01	KWK ROW Ruch Jankowice	Polska Grupa Gómicza Sp. z o.o., Oddział KWK ROW Ruch „Jankowice”, ul. Jastrzębska 22, 44-253 Rybnik
2.	ZP02	KWK ROW Ruch Chwałowice	Polska Grupa Gómicza Sp. z o.o., Oddział KWK ROW Ruch „Chwałowice”, ul. 1 Maja 26, 44-206 Rybnik
3.	ZP03	DB Cargo Polska S.A.	DB Cargo Polska S.A., ul. Kłokocińska 51, 44-251 Rybnik
4.	ZP04	Purmo Group Poland Sp. z o.o.	Purmo Group Poland Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 11, 44-203 Rybnik
5.	ZP05	LUBAR S.A.	LUBAR S.A. ul. Stanisława Konarskiego 159A, 44-274 Rybnik
6.	ZP06	Marat Sp. z o.o.	Marat Sp. z o.o. ul. Brzezińska 8A, 44-203 Rybnik
7.	ZP07	PSH Transgór S.A.	Przedsiębiorstwo Spedycyjno-Handlowe Transgór S.A., ul. Jankowicka 9, 22-201 Rybnik
8.	ZP08	Tesko Steel Sp. z o.o. Brzezińska 8A	Tesko Steel Sp. z o.o. ul. Brzezińska 8A, 44-203 Rybnik
9.	ZP09	Tesko Steel Sp. z o.o. Prosta 13	Tesko Steel Sp. z o.o. ul. Prosta 13, 44-200 Rybnik
10.	ZP10	Elektrownia Rybnik	PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Rybnik, ul. Podmiejska, 44-207 Rybnik
11.	ZP11	Elektrociepłownia Chwałowice	PGG Oddział Zakład Elektrociepłowni, ul. Rymera 4, 44-270 Rybnik, Ciepłownia Chwałowice, ul. 1 Maja 26, 44-206 Rybnik
12.	ZP12	Elektrociepłownia Jankowice	PGG Oddział Zakład Elektrociepłowni, ul. Rymera 4, 44-270 Rybnik, Elektrociepłownia Jankowice w Rybniku, przy ul. Jastrzębskiej 12
13.	ZP13	Chemika	„Chemika” Marek Gajewski, ul. Zebrzydowska 117, 44-217 Rybnik
14.	ZP14	P.P.H.U GAL Sp. z o.o.	P.P.U.H. GAL Sp. z o.o. Sp. K., ul. Mikołowska 116c, 44-203 Rybnik
15.	ZP15	Sego Sp. z o.o.	Sego Sp. z o.o., ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik
16.	ZP16	Hossa Sp. z o.o.	Hossa Sp. z o.o., ul. Bolesława Chrobrego 6, 44-200 Rybnik
17.	ZP17	Elektrociepłownia Rymer	Elektrociepłownia Rymer ul. Rymera 4 44-270 Rybnik
18.	C01	Centrum handlowe Focus Park	Centrum handlowe Focus Park ul. Bolesława Chrobrego 1 44-200 Rybnik
19.	C02	Centrum handlowe Rybnik Plaza	Centrum handlowe Rybnik Plaza ul. Raciborska 16 44-200 Rybnik
20.	C03	Galeria Śląska	Galeria Śląska ul. Gliwicka 45 44-200 Rybnik
21.	C04	Centrum handlowe Auchan Rybnik	Centrum handlowe Auchan Rybnik Jana Kotucza 100, 44-210 Rybnik
22.	C05	Merkury Market	Merkury Market ul. Obwiednia Północna 15 44-200 Rybnik
23.	C06	Market budowlany Castorama	Market budowlany Castorama ul. Obwiednia Północna 21 44-200 Rybnik
24.	C07	Salon Meblowy Agata	Salon Meblowy Agata Żorska 56, 44-203 Rybnik
25.	C08	Market Makro Cash and Carry	Market Makro Cash and Carry Żorska 60, 44-203 Rybnik
26.	C09	Market budowlany OBI	Market budowlany OBI Żorska 55, 44-203 Rybnik
27.	C10	Centrum handlowe Kotucza	Centrum handlowe Kotucza Kotucza 15 Rybnik 44-210 Rybnik
28.	C11	„Hipermarket Tesco”	„Hipermarket Tesco” Patriotów 31 44-253 Rybnik

Wyniki pomiarów przeprowadzonych w wytypowanych zakładach przemysłowych ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 przedstawia tabela poniżej:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 12. Wyniki pomiarów hałasu przemysłowego w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.

Lp.	Oznaczenie zakładu	Numer punktu pomiarowego	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego		Wysokość punktu pomiarowego[m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L _{AeqD} [dB]	Czas odniesienia
				Długość	Szerokość			
1.	Z01	1	09.05.2022	5546016,57	6542011,12	4	48,6	24h
2.	Z01	2	09.05.2022	5546011,57	6541961,12	4	46,8	24h
3.	Z01	3	09.05.2022	5546080,72	6541934,99	4	40,7	24h
4.	Z01	4	09.05.2022	5546155,13	6541911,82	4	36,9	24h
5.	Z01	5	09.05.2022	5545855,26	6542088,96	4	58,8	24h
6.	Z01	6	09.05.2022	5545815,02	6542093,96	4	55,1	24h
7.	Z01	7	09.05.2022	5545605,73	6542137,69	4	40,6	24h
8.	Z01	8	09.05.2022	5545334,13	6541923,28	4	41,5	24h
9.	Z01	9	09.05.2022	5545826,92	6541510,75	4	47,2	24h
10.	Z01	10	09.05.2022	5545743,36	6541527,32	4	48,9	24h
11.	Z02	1	09.05.2022	5548663,18	6539702,15	4	34,1	24h
12.	Z02	2	09.05.2022	5548618,61	6539625,13	4	38,8	24h
13.	Z02	3	09.05.2022	5548576,22	6539583,26	4	43,6	24h
14.	Z02	4	09.05.2022	5548359,76	6539423,88	4	46,0	24h
15.	Z02	5	09.05.2022	5548265,04	6539335,52	4	42,5	24h
16.	Z02	6	09.05.2022	5548210,47	6539337,49	4	40,4	24h
17.	Z02	7	09.05.2022	5548311,64	6539338,20	4	38,1	24h
18.	Z02	8	09.05.2022	5547983,31	6539876,04	4	54,4	24h
19.	Z02	9	09.05.2022	5548042,28	6539818,02	4	59,7	24h
20.	Z02	10	09.05.2022	5548100,40	6539722,12	4	63,2	24h
21.	Z02	11	09.05.2022	5547890,16	6539945,73	4	0,0	24h
22.	Z03	1	04.05.2022	5547265,96	6543574,17	4	51,5	24h
23.	Z03	2	04.05.2022	5547301,80	6543583,85	4	49,8	24h
24.	Z03	3	04.05.2022	5547342,94	6543594,43	4	48,4	24h
25.	Z03	4	04.05.2022	5547381,30	6543612,66	4	51,2	24h
26.	Z03	5	04.05.2022	5547423,51	6543625,90	4	42,6	24h
27.	Z03	6	04.05.2022	5547460,32	6543636,12	4	42,2	24h
28.	Z03	7	04.05.2022	5547523,73	6543663,70	4	43,6	24h
29.	Z03	8	04.05.2022	5547513,48	6543714,11	4	41,0	24h
30.	Z03	9	04.05.2022	5547491,45	6543776,63	4	36,6	24h
31.	Z03	10	04.05.2022	5547467,60	6543841,78	4	38,9	24h
32.	Z03	11	04.05.2022	5547434,90	6543938,70	4	37,1	24h
33.	Z03	12	04.05.2022	5547402,20	6544030,34	4	37,5	24h
34.	Z03	13	04.05.2022	5547371,57	6544117,42	4	38,4	24h
35.	Z03	14	04.05.2022	5547326,43	6544230,22	4	33,6	24h
36.	Z03	15	04.05.2022	5547227,27	6544280,19	4	38,7	24h
37.	Z04	1	10.05.2022	5551695,52	6540754,26	4	57,9	24h
38.	Z04	2	10.05.2022	5551669,27	6540785,85	4	50,0	24h
39.	Z04	3	10.05.2022	5551731,67	6540710,51	4	62,4	24h

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Lp.	Oznaczenie zakładu	Numer punktu pomiarowego	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego		Wysokość punktu pomiarowego[m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L_{AeqD} [dB]	Czas odniesienia
				Długość	Szerokość			
40.	Z04	5	10.05.2022	5551775,63	6540660,14	4	55,5	24h
41.	Z04	6	10.05.2022	5551809,08	6540619,86	4	52,5	24h
42.	Z04	7	10.05.2022	5551825,79	6540599,75	4	52,4	24h
43.	Z04	8	10.05.2022	5551861,69	6540556,52	4	45,8	24h
44.	Z04	9	10.05.2022	5551952,03	6540561,26	4	44,9	24h
45.	Z04	10	10.05.2022	5551990,83	6540628,33	4	38,0	24h
46.	Z04	11	10.05.2022	5552038,51	6540710,73	4	36,9	24h
47.	Z04	12	10.05.2022	5552037,67	6540765,86	4	36,8	24h
48.	Z05	1	05.05.2022	5547009,29	6535872,03	4	57,8	24h
49.	Z05	2	05.05.2022	5546992,95	6535842,09	4	58,3	24h
50.	Z05	3	05.05.2022	5546961,33	6535806,91	4	55,4	24h
51.	Z05	5	05.05.2022	5546923,71	6535767,49	4	48,8	24h
52.	Z05	6	05.05.2022	5546990,01	6535899,49	4	48,8	24h
53.	Z05	7	05.05.2022	5546975,65	6535925,76	4	48,9	24h
54.	Z06	1	06.05.2022	5550697,07	6540591,16	4	46,3	24h
55.	Z06	2	06.05.2022	5550708,29	6540631,27	4	47,6	24h
56.	Z06	3	06.05.2022	5550696,16	6540551,88	4	47,0	24h
57.	Z07	1	05.05.2022	5550280,55	6538685,93	4	48,1	24h
58.	Z07	2	05.05.2022	5550258,76	6538673,74	4	48,0	24h
59.	Z07	3	05.05.2022	5550233,62	6538661,09	4	43,5	24h
60.	Z07	4	05.05.2022	5550192,05	6538643,20	4	44,2	24h
61.	Z08	1	06.05.2022	5550642,79	6540374,67	4	46,0	24h
62.	Z08	2	06.05.2022	5550634,79	6540408,80	4	51,3	24h
63.	Z08	3	06.05.2022	5550689,61	6540494,61	4	51,0	24h
64.	Z08	4	06.05.2022	5550623,81	6540466,88	4	44,1	24h
65.	Z08	5	06.05.2022	5550655,72	6540304,81	4	42,8	24h
66.	Z08	6	06.05.2022	5550672,47	6540183,13	4	42,8	24h
67.	Z09	1	05.05.2022	5550409,65	6539667,68	4	42,0	24h
68.	Z09	2	05.05.2022	5550487,39	6539685,56	4	39,1	24h
69.	Z09	3	05.05.2022	5550464,99	6539784,87	4	39,6	24h
70.	Z09	4	05.05.2022	5550378,02	6539659,58	4	54,7	24h
71.	Z10	1	08.05.2022	5555244,22	6537398,44	4	57,6	24h
72.	Z10	2	08.05.2022	5555266,06	6537430,77	4	55,2	24h
73.	Z10	3	08.05.2022	5555294,90	6537473,42	4	54,2	24h
74.	Z10	4	08.05.2022	5555334,71	6537532,06	4	55,9	24h
75.	Z10	6	08.05.2022	5555385,18	6537608,30	4	54,1	24h
76.	Z10	5	08.05.2022	5555363,79	6537575,05	4	54,5	24h
77.	Z10	7	08.05.2022	5555426,86	6537669,21	4	58,0	24h
78.	Z10	8	08.05.2022	5555448,50	6537720,77	4	63,1	24h
79.	Z10	9	08.05.2022	5555473,30	6537820,74	4	70,6	24h

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Lp.	Oznaczenie zakładu	Numer punktu pomiarowego	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego		Wysokość punktu pomiarowego[m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L _{AeqD} [dB]	Czas odniesienia
				Długość	Szerokość			
80.	Z10	10	08.05.2022	5555487,72	6537937,79	4	70,4	24h
81.	Z10	11	08.05.2022	5555476,74	6538034,54	4	60,9	24h
82.	Z10	12	08.05.2022	5555335,89	6537636,55	4	56,7	24h
83.	Z10	13	08.05.2022	5555273,98	6537680,30	4	55,4	24h
84.	Z10	14	08.05.2022	5555200,09	6537333,68	4	51,2	24h
85.	Z10	15	08.05.2022	5555856,55	6537670,43	4	45,2	24h
86.	Z10	16	08.05.2022	5555881,35	6537496,70	4	53,1	24h
87.	Z11	1	09.05.2022	5548530,22	6539537,79	4	57,4	24h
88.	Z11	2	09.05.2022	5548499,50	6539505,03	4	64,2	24h
89.	Z11	3	09.05.2022	5548474,51	6539479,75	4	63,9	24h
90.	Z11	4	09.05.2022	5548437,63	6539438,70	4	54,8	24h
91.	Z12	1	09.05.2022	5545883,86	6542086,24	4	54,3	24h
92.	Z12	2	09.05.2022	5545939,56	6542075,88	4	53,2	24h
93.	Z12	3	09.05.2022	5545975,32	6542069,22	4	62,8	24h
94.	Z12	4	09.05.2022	5545870,45	6542105,10	4	63,1	24h
95.	Z12	5	09.05.2022	5545916,03	6542124,34	4	54,3	24h
96.	Z13	1	06.05.2022	5551222,68	6536395,07	4	45,1	24h
97.	Z13	2	06.05.2022	5551270,66	6536356,02	4	41,4	24h
98.	Z13	2	06.05.2022	5551297,92	6536335,99	4	41,4	24h
99.	Z13	4	06.05.2022	5551336,50	6536304,88	4	48,5	24h
100.	Z13	5	06.05.2022	5551382,60	6536266,27	4	43,7	24h
101.	Z13	6	06.05.2022	5551262,75	6536428,08	4	40,5	24h
102.	Z13	7	06.05.2022	5551311,93	6536475,37	4	48,4	24h
103.	Z14	1	04.05.2022	5551820,17	6540951,40	4	51,2	24h
104.	Z14	2	04.05.2022	5551843,72	6540931,64	4	50,3	24h
105.	Z14	3	04.05.2022	5551865,19	6540913,47	4	53,9	24h
106.	Z15	1	05.05.2022	5547798,32	6541751,89	4	56,5	24h
107.	Z15	2	05.05.2022	5547854,76	6541754,64	4	54,3	24h
108.	Z15	3	05.05.2022	5547891,44	6541723,99	4	57,6	24h
109.	Z15	4	05.05.2022	5547895,34	6541673,99	4	59,0	24h
110.	Z16	1	05.05.2022	5547862,63	6533398,43	4	55,4	24h
111.	Z16	2	05.05.2022	5547751,60	6533375,22	4	55,4	24h
112.	Z16	3	05.05.2022	5547691,42	6533340,09	4	54,1	24h
113.	Z17	1	05.05.2022	5547000,31	6535617,19	4	40,1	24h
114.	Z17	2	05.05.2022	5546970,52	6535638,61	4	40,5	24h
115.	Z17	3	05.05.2022	5546936,91	6535662,34	4	40,3	24h
116.	Z17	4	05.05.2022	5546901,20	6535688,50	4	39,8	24h
117.	Z17	5	05.05.2022	5547019,44	6535605,12	4	39,8	24h

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla miasta Rybnika 2022

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

W 2021 roku wykonano analizę porealizacyjną dla wybudowanej Drogi Regionalnej (DW935) w Rybniku oraz wybudowanej Drogi Śródmiejskiej w Rybniku³.

Analiza porealizacyjna dotyczyła:

1. odcinka o długości 10,221 km pasa drogowego Drogi Regionalnej (DW 935) zlokalizowanego na terenie Miasta Żory (0,425 km) i Miasta Rybnika (9,796 km),
2. odcinka o długości 0,860 km pasa drogowego Drogi Śródmiejskiej zlokalizowanego na terenie Miasta Rybnika.

Dokumentacja została sporządzona w oparciu o przeprowadzone:

1. pomiary i obliczenia hałasu w środowisku,
2. pomiary emisji pyłów,
3. analizę rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym dla emisji dwutlenku azotu.

Celem analizy porealizacyjnej było porównanie ustaleń i wniosków zawartych w raporcie o oddziaływaniu na środowisko z etapu uzyskiwania decyzji środowiskowej. Wykonana analiza porealizacyjna wybudowanej Drogi Regionalnej oraz Śródmiejskiej wykazała, że eksploatacja przedmiotowej trasy po wykonaniu proponowanych zabezpieczeń akustycznych nie będzie powodować przekroczeń standardów środowiska w zakresie emisji hałasu.

4.3. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska t.j. (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.) - dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W odniesieniu do m. Rybnika źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są:

- stacje i linie energetyczne,
- pojedyncze nadajniki radiowe,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- stacje bazowe łączności radiotelefonicznej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, placówkach naukowo badawczych, ośrodkach medycznych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, w tym pojedyncze aparaty telefonii komórkowej, sterowniki radiowe itp.

Rok 2020

W 2020 roku GIOŚ-RWMŚ w Katowicach przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w jednym punkcie pomiarowym na terenie Rybnika:

- Poloczka: 0,78 V/m.

Przeprowadzone badania wykazały, że w badanym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Rok 2021

W 2021 roku GIOŚ-RWMŚ w Katowicach przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w dwóch punktach pomiarowych na terenie Rybnika:

- ul. Rynkowa: 0,8 V/m,
- ul. Różańskiego: <0,7 V/m.

Przeprowadzone badania wykazały, że w badanych punktach pomiarowych nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska

³ „Analiza porealizacyjna wybudowanej Drogi Regionalnej (DW935) w Rybniku oraz wybudowanej Drogi Śródmiejskiej w Rybniku”.

w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Podsumowanie monitoringu PEM za lata 2020-2021

Przeprowadzone w latach 2020-2021 pomiary PEM na terenie Rybnika wykazały utrzymywanie się zmierzonych wartości znacznie poniżej wartości dopuszczalnych.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż obecnie dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019, poz. 2448). Natomiast sposób sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 (Dz.U. 2020, poz. 258).

W stosunku do poprzedniego rozporządzenia (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. 2003 Nr 192, poz. 1883), zmiany dopuszczalnych parametrów dla pól o częstotliwościach od 2 GHz do 300 GHz wynoszą odpowiednio:

- a) dla składowej elektrycznej z 7 V/m na 61 V/m (wzrost niemal 9 razy),
- b) dla gęstości mocy z 0,1 W/m² na 10 W/m² (100- krotny wzrost).

4.4. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa.

4.4.1. Wody powierzchniowe.

Obecnie klasyfikację wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).

Rozporządzenie to definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

- klasa I – stan bardzo dobry – dla wód o niezmienionych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
- klasa II – stan dobry – gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- klasa III – stan umiarkowany – obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,
- klasa IV – stan słaby – wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizyko-chemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- klasa V – stan zły – wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Ocena wód powierzchniowych poprzez określenie ich stanu ekologicznego jest nowym podejściem zgodnym z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE, zwanej Ramową Dyrektywą Wodną. Stan ekologiczny wód określany jest na podstawie elementów biologicznych (fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce bentosowe i ryby) oraz parametrów wspomagających (elementy fizykochemiczne).

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły.

Ocenę jakości wód powierzchniowych na terenie miasta Rybnika przeprowadza GIOŚ-RWMŚ w Katowicach. W 2020 roku przeprowadzone zostały badania jakości tzw. Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie województwa śląskiego, w tym dla trzech JCWP obejmujących teren m. Rybnika.

Rok 2020:

Badaniami objęto JCWP: Ruda w obrębie zbiornika Rybnik.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Wyniki oceny JCWP na terenie m. Rybnika za 2020 rok przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela 13. Wyniki oceny wykonanej dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych zlokalizowanych na obszarze m. Rybnika w 2020 roku.

Nazwa JCWP/nazwa ppk	Klasa elementów				Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny JCWP	Ocena stanu JCWP
	biologicznych	hydromorfo-logicznych	fizyko-chemicznych	fizyko-chemicznych – specyficzne zanieczyszcz. syntetyczne. i niesyntetyczne			
Ruda w obrębie zbiornika Rybnik – ppk Zb. Rybnicki – w rejonie zapory PLRW600001156539	IV	II	II	II	W roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).		

Źródło: Ocena wód powierzchniowych za 2018 rok w województwie śląskim., GIOŚ-RWMS Katowice.

Objaśnienia: JCWP - Jednolite części wód zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Ruda w obrębie zb. Rybnik charakteryzowała się:

- IV klasą elementów biologicznych,
- II klasa elementów hydromorfologicznych, fizykochemicznych i fizykochemicznych – specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych.

Stan/potencjał ekologiczny, stan chemiczny i stan ogólny nie były określane.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opublikował ocenę ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry. Ocenę dla JCWP obejmujących teren Miasta Rybnika przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 14. Ocena ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW60006115651	Ruda do zb. Rybnik bez potoków: z Przegędzy i z Kamienia	potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	naturalna	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW600001156539	Ruda w obrębie zbiornika Rybnik	typ nieokreślony – kanały i zbiorniki zaporowe	Sztucznie zmieniona część wód	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW6000611565349	Gzel	potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	naturalna	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW60001911569	Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia	rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta	Sztucznie zmieniona część wód	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW6000611565369	Dopływ spod Ochojca	potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	naturalna	zły	dobry	dobry	zagrożona
RW60006115636	Potok z Kamienia	potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	naturalna	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
RW60006115634	Potok z Przegędzy	potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	naturalna	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. 2016 poz. 1967) w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Program wodno-środowiskowy kraju to jeden z podstawowych dokumentów planistycznych w zakresie ochrony, zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami w Polsce.

Opisywany dokument jest pierwszą aktualizacją opracowanego w 2008 r. *Programu wodno-środowiskowego kraju*. Aktualizacja *Programu Wodno-Środowiskowego Kraju* uwzględnia podział na poszczególne kategorie jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych. W tabeli poniżej wskazano działania rzeczne wyróżnione dla poszczególnych cieków zlokalizowanych na terenie Miasta Rybnika.

Tabela 15. Działania dla cieków zlokalizowanych na terenie Miasta Rybnika

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Nazwa zadania
RW60006115651	Ruda do zb. Rybnik bez potoków: z Przegędzy i z Kamienia	nie zidentyfikowano presji	utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
RW600001156539	Ruda w obrębie zbiornika Rybnik	Presja komunalna	uporządkowanie gospodarki ściekowej ,które są wystarczające, aby zredukować tą presję w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu.
RW6000611565349	Gzel	nie zidentyfikowano presji	utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu
RW60001911569	Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia	presja niska emisja	weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu.
RW6000611565369	Dopływ spod Ochojca	nie zidentyfikowano presji	rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego.
RW60006115636	Potok z Kamienia	Nie dotyczy	
RW60006115634	Potok z Przegędzy	Nie dotyczy	

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. 2016 poz. 1967) w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Do degradacji wód powierzchniowych na obszarze miasta przyczyniają się zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, jak również zanieczyszczenia tranzytowe dostarczane wodami powierzchniowymi. Na obszarach pozbawionych infrastruktury komunalnej należy się spodziewać degradacji wód powierzchniowych przez niekontrolowane zrzuty ścieków z terenów zabudowanych, trafiające do gruntu, rowów melioracyjnych, bądź bezpośrednio do cieków. Powodują one z reguły lokalne zanieczyszczenie wód objawiające się wzrostem wartości BZT₅, oraz zawartości sodu, potasu, azotanów i fosforanów, a także skażenie bakteriologiczne wody. Do zanieczyszczenia wód substancjami biogennymi (azotany, fosforany) przyczyniają się także spływy z pól uprawnych oraz nawożonych łąk i pastwisk.

4.4.2. Wody podziemne.

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Gospodarki i Żeglugi Śródlądowej Morskiej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017 poz. 2294).

Ocenę jakości wód podziemnych przeprowadza GIOŚ-RWMS w Katowicach. Monitoring wód podziemnych obejmuje punkty pomiarowe, monitorujące wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP), użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu oraz obszary szczególnie zagrożone przez przemysł. Uwzględnia warunki hydrogeologiczne w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz występowanie potencjalnych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń wód podziemnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska oceny jakości elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu chemicznego i stanu ilościowego wód podziemnych dokonuje się dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zarówno badania jak i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych wykonuje państwowa służba hydrogeologiczna (art. 349 ust. 5 ustawy Prawo wodne, t.j. Dz.U. 2021 poz. 2233 ze zm. Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych (I-V) w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku symbolem „H” (substancje niebezpieczne) i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody. W przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku do porównań przyjmuje się wartość średniej arytmetycznej stężeń badanych elementów fizykochemicznych uzyskanych z rocznych wyników badań monitoringowych w punkcie pomiarowym.

Klasy jakości wód podziemnych **I, II, III** oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych **IV, V** oznaczają słaby stan chemiczny.

Podział obszaru Polski na 176 części JCWPd wskazuje, że na terenie Miasta Rybnika znajduje się jeden JCWPd nr 144.

Tabela 16. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Miasta Rybnika.

Numer JCWPd	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLGW6000143	dobry	słaby	zagrożona
PLGW6000144	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. 2016 poz. 1967) w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Na terenie miasta Rybnika GIOŚ-RWMŚ w Katowicach w latach 2020-2021 nie wykonywał pomiarów jakości wód podziemnych. Wykonywano natomiast pomiary wód gruntowych i realizowano monitoring lokalnego środowiska gruntowo-wodnego.

Wyniki przeprowadzonych w 2020 roku badań zostały przedstawione w ramach opracowanego „Sprawozdania z realizacji monitoringu lokalnego środowiska gruntowo – wodnego wokół rejonu rekultywacyjnego nr I „D”, osadników mułowych i obszaru „Mośnik – Kielowiec” oraz wokół rejonu rekultywacyjnego nr II terenu doliny Młynówka, na północ od Prostej w Rybniku dla potrzeb PGG S.A. Oddział KWK ROW Ruch „Chwałowice”. Monitoring obejmował przeprowadzenie badań w wyznaczonych otworach monitoringowych.

Dla rejonu rekultywacyjnego nr I „D”, osadników mułowych i obszaru „Mośnik – Kielowiec”:

- badane wody w poszczególnych piezometrach i studniach zaliczono do klas IV i V klasy jakości (niezadowalająca i zła jakość wód), w jednej studni wody z piezometrów wykazywały III klasę jakości (wody zadowalającej jakości).

Dla rejonu rekultywacyjnego nr II terenu doliny Młynówka, na północ od Prostej w Rybniku dla potrzeb KWK „Chwałowice”:

- badane wody z piezometrów i studni zaliczono do III klasy jakości (wody zadowalającej jakości).

W 2021 roku Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Oddział w Dąbrowie Górniczej Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji z siedzibą w Dąbrowie Górniczej przekazała sprawozdanie z badań wód wykonane w marcu 2021 r. na zrekultywowanym byłym zwałowisku odpadów pogórnich zlokalizowanym w Rybniku Niewiadomiu przy ul. Sportowej. Próbkę pobrano z jednego piezometru. Wyniki analiz w odniesieniu do zakresu oznaczenia:

- pH: 7,2 (2,00-10,00),
- chlorki: 108 (5-400),
- przewodność elektryczna właściwa: 1335 (147-1600),
- siarczany: 255 (10-1000),
- substancje rozpuszczone: 1554 (10,0-2500),
- fosforany: <0,05 (0,05-40),
- zawiesiny ogólne: 134 (5,0-1000),
- cynk: 0,035 (0,005-10),
- miedź: <0,025 (0,025-25),
- nikiel: <0,0050 (0,0020-100),
- ołów: <0,0020 (0,0020-100),
- chrom ogólny: <0,05 (0,05-8).

Ocena stanu sanitarnego PSSE wód w wodociągach⁴:

Ocena obszarowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Miasta Rybnika (PSSE w Rybniku):

W 2020 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych oraz wydano ogółem 3 decyzje administracyjne (półroczną okresową ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia, decyzję dot. materiałów i wyrobów służących do kontaktu z wodą oraz decyzję nakazującą dotyczącą ciepłej wody użytkowej).

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2020 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie miasta Rybnika, to jest:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach,
 - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku,
 - Hydroinstal Sp. z o.o. w Rybniku,
 - PGE Energia Ciepła S.A.,
 - SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46 (posiadający indywidualne ujęcie wody),
- zostały wykonane badania 145 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 13 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem

⁴ Na podstawie opracowania PSSE w Rybniku: „Stan sanitarny powiatu rybnickiego w 2020 roku”.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

przekroczenia stężenia żelaza, manganu, chloroformu, obniżonego odczynu i OLM w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$. Wykazane wyżej przypadki zanieczyszczeń wody do spożycia nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, tym nie mniej wymagały podjęcia działań naprawczych. Wykonane w ramach kontroli wewnętrznej ponowne badania wykazywały poprawę jakości wody.

Natomiast w ramach własnego planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku w 2020 r. wykonał badania 6 próbek wody z terenu miasta Rybnika i przeprowadził dwie kontrole sanitarne mające na celu ocenę jakości wody w strefach zaopatrzenia w wodę z ujęć głębinowych w Rybniku-Stodołach i przy ul. Rajskiej. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną (utrudniony dostęp do obiektu oraz zaangażowanie sił w zwalczanie epidemii) kontrole przeprowadzane były w ograniczonym zakresie, zaś nadzór nad jakością w wody odbywał się głównie za pomocą analizy danych z kontroli wewnętrznej.

Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono, że procentowy udział próbek, w których wystąpiły przekroczenia parametrów, był nieco niższy, jak w roku 2019 (spadek o 2,1 %).

W 2020 roku podobnie jak rok wcześniej konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

4.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa.

Emisja zanieczyszczeń do wód

Czynnikami stanowiącym największe zagrożenie dla stanu jakości wód jest działalność antropogeniczna. Do głównych presji wywieranych przez człowieka na środowisko wodne należy zaliczyć:

- pobór wód na różne cele,
- wprowadzanie ścieków komunalnych i przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe, spływające z wodami opadowymi głównie z terenów użytkowanych rolniczo,
- zmiany morfologiczne (regulacja rzek, ochrona przeciwpowodziowa).

Obserwowany od kilku lat znaczny spadek zużycia wody i przyczyniające się do tego zjawiska m.in. stosowanie obiegu zamkniętych w przemyśle, zmiany w technologii produkcji na mniej wodochłonne, upadek wielu gałęzi przemysłu, ale również bardziej racjonalne gospodarowanie wodą, zarówno wśród odbiorców zbiorowych jak i indywidualnych, wpływa na ilość odprowadzanych do wód powierzchniowych ścieków, zarówno komunalnych jak i przemysłowych. Podobnie jak zużycie wody – ilość ścieków systematycznie obniża się, przy czym spadek ten szczególnie dotyczy użytkowników komunalnych (ilość ścieków odprowadzanych bezpośrednio z zakładów przemysłowych utrzymuje się od lat na zbliżonym poziomie). Zmienia się również wielkość i charakter zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych. Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno-ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegu wody. Emisja zanieczyszczeń do wód dla ścieków komunalnych i przemysłowych na terenie Miasta Rybnika w latach 2020-2021 przedstawiona została w tabelach poniżej:

Tabela 17. Sieć wodociągowa w Rybniku w latach 2020-2021 roku (według GUS).

Parametr	jm.	2020	2021
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	608,5	613,9
Przyłącza do budynków	szt.	21 597	21 819
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	4 102,5	3 998,4
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	29,8	29,3

Źródło: www.stat.gov.pl

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 18. Sieć kanalizacyjna w mieście Rybnik w latach 2020-2021.

Parametr	jm.	2020	2021
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	640,7	642,7
Przylączy do budynków	szt.	18 474	18 673
Ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	5 529,0	5 476,0

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 19. Ładunki zanieczyszczeń w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Rybniku w latach 2020-2021.

	jm.	2020	2021
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu:			
BZT ₅	kg/rok	52 974	66 924
ChZT	kg/rok	384 078	387 515
zawiesina ogólna	kg/rok	698 132	118 712
azot ogólny	kg/rok	67 614	81 540
fosfor ogólny	kg/rok	4 869	3 889
osady wytworzone w ciągu roku	Mg	2 306	2 401

Źródło: www.stat.gov.pl

Uwagi:

*BZT₅ – tzw. biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (5 dniowy okres analizy), określa ilość tlenu potrzebną do utlenienia związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach na drodze przemian biochemicznych w warunkach tlenowych. Całkowita mineralizacja związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach wymaga długiego czasu, ok. 20 dni. Jednak najintensywniejsze procesy biodegradacji przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni. Dlatego jako wskaźnik obciążenia wody i ścieków substancjami organicznymi przyjęto BzT₅. Określa on zawartość zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika wód powierzchniowych.

**ChzT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu – poprzez to oznaczenie można określić ładunek związków organicznych w ściekach odprowadzanych do odbiorników wód powierzchniowych.

Tabela 20. Ładunki zanieczyszczeń w przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Rybniku w latach 2020-2021.

	jm.	2020	2021
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu:			
BZT ₅	kg/rok	6 988	21 431
ChZT	kg/rok	48 158	130 618
zawiesina ogólna	kg/rok	0	0
suma jonów chlorków i siarczanów	kg/rok	4 480 026	9 166 986
fenole lotne	kg/rok	0	0
azot ogólny	kg/rok	0	17
fosfor ogólny	kg/rok	0	0
osady wytworzone w ciągu roku	Mg	2 087	2 673

Źródło: www.stat.gov.pl

Ocena obszarowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Miasta Rybnika (na podstawie Oceny stanu sanitarnego Miasta Rybnika za 2020 rok, PSSE w Rybniku):

W 2020 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych oraz wydano ogółem 3 decyzje administracyjne (półroczną okresową ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia, decyzję dotyczącą materiałów i wyrobów służących do kontaktu z wodą oraz decyzję nakazującą dotyczącą ciepłej wody użytkowej).

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla miasta są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, Dzieńkowicach i Czańcu. Pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych własnych,

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

zlokalizowanych w Rybniku-Stodołach, w Rybniku przy ul. Tęczowej oraz w Rybniku–Boguszowicach przy ul. Rajskiej. W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia dostarczano w 2020 r. na terenie miasta Rybnik ogółem średnio ok. 14,5 tys. m³/d wody tj. o ok. 3 tys. m³/d wody więcej niż w 2019 r.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2020 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie miasta Rybnika, tj. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku, Hydroinstal Sp. z o.o. w Rybniku, PGE Energia S.A., a także SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46 (posiadający indywidualne ujęcie wody), zostały wykonane badania 145 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 13 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem przekroczenia stężenia żelaza, manganu, chloroformu i obniżonego odczynu i OLM w 36±2°C. Wykazane wyżej przypadki zanieczyszczeń wody do spożycia nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, tym niemniej wymagały podjęcia działań naprawczych. Wykonane w ramach kontroli wewnętrznej ponowne badania wykazywały poprawę jakości wody.

Z kolei w ramach własnego planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w 2020 r. wykonał badania 6 próbek wody z terenu miasta Rybnika i przeprowadził 2 kontrole sanitarne mających na celu ocenę jakości wody w strefach zaopatrzenia w wodę z ujęć głębinowych w Rybniku-Stodołach i przy ul. Rajskiej. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono, że procentowy udział próbek, w których wystąpiły przekroczenia parametrów, był nieco niższy, jak w roku 2019 (spadek o 2,1 %).

W 2020 roku podobnie jak w roku 2019 konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ocena obszarowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Miasta Rybnika (na podstawie Oceny stanu sanitarnego Miasta Rybnika za 2021 rok, PSSE w Rybniku):

W 2021 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody przeprowadzono 18 kontroli sanitarnych oraz wydano ogółem 10 decyzji administracyjnych (roczną i półroczną okresową ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia, decyzję dotyczącą materiałów i wyrobów służących do kontaktu z wodą, oceny roczne jakości wody na pływalni oraz decyzję nakazującą dotyczącą jakości wody na pływalni).

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla miasta są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, Dzieńkowicach i Czańcu. Pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych własnych, zlokalizowanych w Rybniku-Stodołach, w Rybniku przy ul. Tęczowej oraz w Rybniku–Boguszowicach przy ul. Rajskiej. W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia dostarczano w 2021 r. na terenie miasta Rybnik ogółem średnio ok. 14,7 tys. m³/d wody tj. o ok. 2 tys. m³/d wody więcej niż w 2020 r.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2021 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie miasta Rybnika, tj. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku, Hydroinstal Sp. z o.o. w Rybniku, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik, a także SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46 oraz PGG S.A. KWK ROW Ruch Jankowice (posiadający indywidualne ujęcie wody), zostały wykonane badania 145 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 16 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem pojedynczych przypadków przekroczenia stężenia żelaza, chlorków oraz nieprawidłowości zmian w zakresie ogólnej liczby organizmów w 22±2°C oraz wystąpienia pojedynczych bakterii grupy coli (<10jtk/100ml), z jednoczesnym wykluczeniem bakterii Escherichia coli oraz paciorkowców kałowych. Wykazane wyżej przypadki zanieczyszczeń wody do spożycia nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, tym niemniej wymagały podjęcia działań naprawczych. Wykonane w ramach kontroli wewnętrznej ponowne

badania wykazywały poprawę jakości wody.

Z kolei w ramach własnego planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w 2021 r. wykonał badania 9 próbek wody z terenu miasta Rybnika i przeprowadził 5 kontroli sanitarnych w ramach przyjętego planu działania. Próbki w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przeprowadzono również 3 kontrole w ramach 2 interwencji.

Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono, że procentowy udział próbek, w których wystąpiły przekroczenia parametrów był wyższy, jak w roku 2020.

W 2021 roku podobnie jak w roku 2020 konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

4.5. Zasoby geologiczne.

Najstarsze odsłonięte skały na terenie miasta to łupki piaszczysto-ilaste, piaskowce drobnoziarniste i węgiel kamienny z okresu górnego karbonu. W wielu miejscach na zboczach doliny Rudy i jej dopływów zalegają trzeciorzędowe iły morskie. Miejscami występują na nich także gipsy, siarka i sól kamienna. W okolicach miasta Rybnika najpowszechniejsze są osady powstałe w wyniku akumulacyjnej działalności lądolodu. Są to głównie piaski i żwiry, niekiedy z głazami, które są związane z nasuwaniem oraz wycofywaniem się lądolodu. W południowej części miasta występują lessy (o miąższości do 3 metrów), stanowiące pył wywiewany z teras dużych dolin rzecznych. Lessy Płaskowyżu Rybnickiego są związane genetycznie z doliną Wisły, nawiewane stamtąd głównie w drugiej części zlodowacenia północno-polskiego. Innymi osadami o genezie eolicznej są piaski eoliczne, zdeponowane w postaci wydmy i pokryw eolicznych, na ogół małej miąższości. Holocenijskie osady reprezentowane są przez piaski, mady, namuły i torfy, które rozpowszechniane są w dnach doliny Rudy i jej głównych dopływów.

Zasoby geologiczne zalegające pod obszarem Miasta Rybnika przedstawia tabela poniżej:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 21. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Miasta Rybnika znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG-PIB.

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Zagospodarowanie	Pow. złoża [ha]	Zasoby geologiczne [tys. ton]*	Zasoby przemysłowe [tys. ton]*	Wydobycie [tys. ton]*
1.	Boguszowice	Piaski podsadzkowe	Eksploatacja złoża zaniechana	201,17	123 416*	-	-
2.	Boguszowice-K	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	2,85	309	-	-
3.	Chwałowice	Węgle kamienne	Eksploatacja złoża zaniechana	1 749,35	pozabilansowe 443 487	-	-
4.	Chwałowice	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	3,57	716	-	-
5.	Chwałowice 1	Węgle kamienne	Złoże zagospodarowane	2 690,94	1 214 013 1 210 856	98 810 95 822	1 639 1 938
6.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże zagospodarowane	b.d.	1 028,94** 1 022,86**	116,74** 107,00**	11,00** 9,75**
7.	Dębieńsko 1	Węgle kamienne	Kopalnia w budowie lub ekspl. próbna	4 547,00	813 288	171 582	-
8.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże rozpoznane szczegółowo	b.d.	5 794,00	604,00	-
9.	Gotartowice-Żory	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	123,39	20 886	-	-
10.	Jankowice	Węgle kamienne	Złoże zagospodarowane	2 419,36	767 315 762 227	190 312 185 923	1 871 2 365
11.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże zagospodarowane	2 830,00	704,20** 710,43**	143,49** 139,94**	8,06** 2,80**
12.	Jankowice- Wschód	Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże eksploatowane okresowo	619,50	13,47** 13,23**	13,45** 13,21**	- -
13.	Jejkowice	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	4 593,70	166 245	-	-
14.	Lipowa	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	2,64	514	-	-
15.	Marcel 1	Węgle kamienne	Złoże zagospodarowane	3 080,00	243 891 241 525	88 004 85 172	1 883 1 614
16.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże zagospodarowane	b.d.	221,24** 223,31**	53,62** 64,36**	4,13** 4,34**
17.	Markłowice	Piaski podsadzkowe	Eksploatacja złoża zaniechana	1 210,15	19 526,14*	-	-
18.	Niewiadom	Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana	3,58	22	-	-
19.	Paruszowiec	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane szczegółowo	2 599,24	486 337	-	-
20.	Pilchowice	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	1 220,00	150 900	-	-
21.	Rej. Wielopola	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	66,00	3 537	-	-
22.	Rybnik	Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana	2,17	10	-	-
23.	Rybnik-Żory-Orzesze	Sole kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	5 275,60	2 098 600	-	-
24.	Rydułtowy	Węgle kamienne	Eksploatacja złoża zaniechana	1 092,00	15 698	-	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

25.	Rydułtowy 1	Węgle kamienne	Złoże zagospodarowane	6 257,00	1 142 174 1 149 365	58 092 54 864	1 584 1 429
26.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże zagospodarowane	b.d.	508,34** 499,08**	182,87** 183,57**	6,06** 4,48**
27.	Rymer	Węgle kamienne	Eksploatacja złoża zaniechana	1 957,70	44 863	-	-
28.	Rzędówka	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Eksploatacja złoża zaniechana	2,84	235*	-	-
29.	Sumina	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	4 700,00	300 000	-	-
30.	Tkoczów	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	12,95	2 613	-	-
31.	Wielopole 1 (d.Z-6)	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Eksploatacja złoża zaniechana	5,10	399*	-	-
32.	Wielopole 2 (d.Z-4)	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Eksploatacja złoża zaniechana	1,62	104*	-	-
33.	Zebrzydowice	Piaski podsadzkowe	Złoże rozpoznane wstępnie	30,39	2 815,00*	-	-
34.	Żory	Węgle kamienne	Eksploatacja złoża zaniechana	1 266,00	153 256	-	-
35.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże rozpoznane wstępnie	1 930,00	1 319,54**	-	-
36.	Żory 1	Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże zagospodarowane	1 270,00	117,10** 114,47**	70,36** 67,73**	3,88** 2,63**

Źródło: www.pgi.gov.pl, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2020 r. i na 31.12.2021 r.

Uwagi:

** tys. m³*

***mln m³*

W niektórych złożach oszacowano/obliczono nowe wartości zasobów geologicznych, zasobów przemysłowych i wydobywania (zaznaczone w tabeli kolorem niebieskim).

4.6. Gleby

W mieście Rybnik użytki rolne zajmują 4 316 ha (2021), co stanowi ok. 30 % ogólnej powierzchni miasta. Grunty leśne, zadrzewienia i zakrzewienia zajmują 4 842 ha tj. ok. 33 % (wg GUS 30,2 %) ogólnej powierzchni miasta. Wskaźnik ten można uznać za średni, bowiem średnia lesistość dla województwa śląskiego wynosi 32,2 % a dla kraju 29,6 %.

Strukturę wszystkich gruntów na terenie miasta przedstawia tabela poniżej:

Tabela 22. Struktura użytkowania gruntów w Rybniku w latach 2020-2021.

L.p.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	
		2020	2021
1.	Użytki rolne	4 358	4 316
	Grunty orne	2 656	2 628
	Sady	17	17
	Łąki trwałe	917	911
	Pastwiska trwałe	426	425
	Grunty rolne zabudowane	83	81
	Grunty pod stawami	75	76
	Grunty pod rowami	35	27
	Grunty zadrz. i zakrzew. na użytkach rolnych	0	0
	nieużytki	149	151
2.	Grunty leśne	4 844	4 842
	Lasy	4 747	4 736
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	97	106
3.	Grunty zabudowane	4 937	4 974
	Tereny mieszkalne	2 218	2 258
	Tereny przemysłowe	681	685
	Inne tereny zabudowane	623	626
	Tereny niezabudowane	77	77
	Tereny rekreacyjne	227	218
	Tereny komunikacyjne:		
	drogowe	848	849
	kolejowe	261	259
	inne	0	0
	Użytki kopalne	2	2
4.	Grunty pod wodami	668	670
	wody płynące	594	597
	wody stojące	74	73
5.	Inne		
	tereny różne	26	26

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UM w Rybniku

Uwagi: kolor żółty – zmniejszenie powierzchni, kolor zielony – zwiększenie powierzchni.

Na jakość gleb negatywny wpływ mają zanieczyszczenia antropogeniczne ze źródeł punktowych i obszarowych, takich jak: produkcja rolnicza i nawożenie gleb, emisja gazów i pyłów z przemysłu i motoryzacji oraz sytuacje awaryjne, powodujące lokalną emisję zanieczyszczeń fizycznych i chemicznych.

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016, poz. 1395). Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonych zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje

degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywieniowego.

W 2020 i 2021 roku nie były przeprowadzane badania gleb na terenie m. Rybnik.

Na terenie Rybnika prowadzona jest sukcesywnie rekultywacja gruntów. Dane dot. prowadzonych działań w 2020 i 2021 roku przedstawiono poniżej:

Rekultywacja gruntów w Rybniku w 2020 r.:

Według danych Urzędu Miasta Rybnika, na terenie miasta grunty wymagające rekultywacji zajmowały powierzchnię 71,15 ha (w ciągu roku zrekultywowano 0,25 ha - zagospodarowano 0,25 ha).

Rekultywacja gruntów w Rybniku w 2021 r.:

Według danych Urzędu Miasta Rybnika, na terenie miasta grunty wymagające rekultywacji zajmowały powierzchnię 70,90 ha (w ciągu roku zrekultywowano 0,66 ha - zagospodarowano 0,66 ha).

4.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Gminy zobowiązane są do wypełniania zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wynikającymi m.in. z ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i rozporządzeń wykonawczych.

4.7.1. Odpady komunalne

Obecnie mieszkańcy płacą gminom opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi tzw. podatek śmieciowy, natomiast Gminy gospodarują środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady, egzekwując jednocześnie od wybranych w drodze przetargu firm odpowiednią jakość usług.

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. 2021 poz. 906) określa szczegółowy sposób selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Selektywnej zbiórce podlegają papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, odpady wielomateriałowe i odpady ulegające biodegradacji.

W 2021 r. gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie Miasta Rybnika regulowały następujące akty prawne:

- Uchwała nr 349/XXVI/2012 Rady Miasta Rybnika z dnia 12 września 2012 r. w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała nr 509/XXIX/2020 Rady Miasta Rybnika z dnia 3 grudnia 2020 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli określonych nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne;
- Uchwała nr 377/XXI/2020 Rady Miasta Rybnika z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała nr 376/XXI/2020 Rady Miasta Rybnika z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomościach, na których znajdują się domki letniskowe, lub innych nieruchomościach wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
- Uchwała nr 641/XXXVIII/2021 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Nr 378/XXI/2020 Rady Miasta Rybnika z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała nr 639/XXXVIII/2021 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty a gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała nr 638/XXXVIII/2021 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie Miasta Rybnika oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

- Uchwała nr 718/XLIII/2021 z dnia 23 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Rybnika;
- Uchwała nr 388/XXII/2020 z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym;
- Uchwała nr V/37/7/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 r. Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie przyjęcia planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022;
- Uchwała nr V/37/7/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 r. Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016 2022”.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych

Na terenie Miasta Rybnika właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania odpadów komunalnych wytworzonych na terenie nieruchomości z podziałem na następujące frakcje odpadów:

- papier (pojemnik/worek niebieski),
- tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe (pojemnik/worek żółty),
- szkło (pojemnik/worek zielony),
- odpady komunalne i odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji, w tym odpady zielone (pojemnik brązowy),
- popioły i żużle (pojemnik szary).

Dodatkowo właściciele nieruchomości zobowiązani byli do prowadzenia selektywnej zbiórki powstających w gospodarstwach domowych:

- przeterminowanych leków i chemikaliów,
- zużytych baterii i akumulatorów,
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych,
- odpadów budowlanych i rozbiórkowych, stanowiących odpady komunalne,
- zużytych opon.

Infrastruktura

Na terenie Miasta Rybnika mieszkańcy mogą nieodpłatnie dostarczać selektywnie zebrane odpady do następujących punktów:

- ✓ PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych – zlokalizowany w Rybniku przy ul. Kolberga 67 oraz ul. Sportowej (chwilowo wstrzymane).

Rodzaje przyjmowanych odpadów:

- segregowane odpady komunalne (papier, szkło, metale, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne),
- odpady biodegradowalne, w tym kuchenne
- zużyte opony (z wyjątkiem opon z pojazdów ciężarowych, sprzętu budowlanego i urządzeń przemysłowych),
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odzież, tekstylia,
- odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne z samodzielnie prowadzonych remontów w gospodarstwach domowych w ilości 0,5 tony na nieruchomość na rok, w szczególności odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów, gruz ceglany, odpady z materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia, zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowa papa oraz materiały izolacyjne.
- ✓ Czerwone pojemniki na zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz zużyte baterie – pojemniki zlokalizowano w 9 dzielnicach miasta Rybnika:
 - Osiedla Południe (Boguszowice Osiedle),
 - ul. Pukowca i ul. Śląska (Chwałowice),
 - Paderewskiego (Niedobczyce),
 - ul. Rejewskiego i ul. Małachowskiego (Boguszowice Stare),

- ul. Kuźnicka (Rybnicka Kuźnia),
- ul. Ks. Jości (Maroko-Nowiny),
- ul. Kilińskiego (Smolna),
- ul. Łukowa (Ochojec),
- ul. Sygnały (Gotartowice).

Rodzaje odpadów które można wrzucać do pojemników to zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny o niewielkich gabarytach.

- ✓ GPZON – Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych – zlokalizowany w Rybniku przy ul. Jankowickiej 41B.

Rodzaje odpadów niebezpiecznych przyjmowanych przez GPZON:

- rozpuszczalniki (np. rozcieńczalniki, benzyna lakowa, benzyna ekstrakcyjna),
- środki ochrony roślin I i II klasy (np. herbicydy, środki do zwalczania szkodników),
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (np. świetlówki, jarzeniówki, termometry),
- farby, tusze, kleje, żywice nie zawierające substancji niebezpiecznych,
- leki (wyłączając leki cytostatyczne i cytotoksyczne oraz igły, strzykawki, opatrunki, aerozole),
- baterie i akumulatory ołowiowe, niklowo-kadmowe, zawierające rtęć oraz inne,
- tonery i kartridże,
- oleje inne niż spożywcze
- urządzenia elektroniczne (telewizory, monitory, komputery i inne),
- urządzenia AGD (lodówki, pralki i inne).

- ✓ Miejska Kompostownia Odpadów Roślinnych – zlokalizowana w Rybniku przy ul. Pod Lasem 64. Odpady przyjmowane są w postaci: skoszonej (świeżej) lub wysuszonej trawy, chwastów niekwitających (bez nasion), liści suchych lub świeżych oraz gałęzi o różnej grubości i różnym stopniu wilgotności (pochodzące z cięcia drzew i krzewów w różnych stadiach wegetacyjnych) oraz trocin, wiór i ścinek drewna. Wymienione rodzaje odpadów nie mogą być mieszane z żadnymi odpadami, np. pochodzenia kuchennego czy trwałego (szkło, plastik, metal, odpady mineralne, budowlane itp.).

Poniżej przedstawiono ilości odpadów komunalnych, odebranych/zebranych z terenu Rybnika w latach 2020-2021.

Tabela 23. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Rybnika w latach 2020-2021

Rok	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) [Mg]	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg]	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów [%]
2020	60 320 ,89	29 652,86	49,16
2021	58 001,75	29 169,04	50,29

Źródło: Opracowane na podstawie rocznych sprawozdań prezydenta miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za lata 2020-2021

Osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu odpadów komunalnych oraz redukcji masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania

Na gminy nałożono obowiązek składania rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi - marszałkowi województwa oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

Sprawozdania te zawierają m.in. informacje o osiągniętych przez gminę w danym roku sprawozdawczym następujących poziomach:

- poziom redukcji masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania,
- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła,
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

W poniższej tabeli zebrano informacje o osiągniętych przez Miasto Rybnik poziomach w latach 2020-2021.

Tabela 24. Osiągnięte poziomy recyklingu w Mieście Rybnik.

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]		
Rok	2020	2021
Wymagany poziom	Min. 50	-
Osiągnięty poziom przez Miasto Rybnik	51	-
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]		
Rok	2020	2021
Wymagany poziom	Min. 70	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych - zniósł obowiązek
Osiągnięty poziom przez Miasto Rybnik	75	90,22
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania [%]		
Rok	2020	2021
Wymagany poziom	do 16 lipca 2020 Max. 35%	brak obowiązujących przepisów w tym zakresie
Osiągnięty poziom przez Miasto Rybnik	14	5
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%]		
Rok	2020	2021
Wymagany poziom	-	Min. 20
Osiągnięty poziom przez Miasto Rybnik	-	42,44

Źródło: Na podstawie Analizy stanu Gospodarki odpadami Miasta Rybnika

Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest należą do odpadów niebezpiecznych. Ze względu na budowę i strukturę tych wyrobów, stanowią one poważny problem dla zdrowia ludzi i stanu środowiska. Włókna respirabilne azbestu są wystarczająco drobne by przeniknąć głęboko do płuc, gdzie stanowią ryzyko poważnych chorób układu oddechowego. Włókna te powstają na skutek działania mechanicznego (np. gdy płyty azbestowe są łamane lub poddane jakiegokolwiek obróbce mechanicznej lub ścieraniu).

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, w którym jako główny cel wskazano konieczność usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu kraju do 2032 r. Zgodnie z danymi pozyskanymi z ogólnopolskiej Bazy Azbestowej, na terenie Miasta Rybnika występuje ok. 663,599 Mg wyrobów zawierających azbest.

Tabela 25. Informacja o występowaniu wyrobów azbestowych na terenie Miasta Rybnika

Gmina	Ilość występujących wyrobów azbestowych [Mg]		
	Razem	os. fizyczne	os. prawne
Miasto Rybnik	663,599	295,365	368,234

Źródło: Baza Azbestowa (<https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/>)

4.8. Zasoby przyrodnicze.

Obszary prawnie chronione

Na terenie Miasta Rybnika ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich,
- Użytki ekologiczne:
 - Meandry rzeki Rudy,
 - Okrzeszyniec,
 - Kencierz.
- Pomniki przyrody.

Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Rud Wielkich

Park krajobrazowy został ustanowiony Rozporządzeniem nr 181/93 Wojewody Katowickiego z 23 listopada 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Kat. Nr 13, poz. 130), zmienionym Rozporządzeniem Nr 37/00 Wojewody Śląskiego z 28 września 2000 r., zmieniającym granice parku krajobrazowego w obrębie Rybnika (z obszaru parku wyłączono tereny przemysłowe PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Rybnik oraz główny zbiornik technologiczny elektrowni o łącznej powierzchni 1082,96 ha). Park krajobrazowy obejmuje północno-wschodnią, północną i północno-zachodnią część miasta (Piaski, Kamień, wschodnia część Wielopola, Golejów, Grabownia, Ochojec, Stodoły, Chwałęcice), o powierzchni 6055,3 ha.

W obrębie Rybnika w granicach parku krajobrazowego przeważają tereny leśne z enklawami i półenklawami łąkowo – pastwiskowymi oraz wodne; tereny zainwestowane, w tym zabudowane oraz grunty rolne, częściowo możliwe do zabudowy zajmują około 1735 ha (głównie Kamień, Wielopole, Golejów i Grabownia), co stanowi niespełna 30% powierzchni części parku krajobrazowego znajdującej się w granicach miasta.

Otulina parku krajobrazowego obejmuje w Rybniku około 1224,4 ha (9% ogólnej powierzchni miasta), położonych na północ od ul. Żorskiej i na wschód od linii kolejowej Rybnik – Katowice (Gotartowice, Ligocka Kuźnia, Piaski, Paruszowiec) oraz na zachód od Nowin, linii kolejowej Rybnik – Sumina i na północ od ul. Raciborskiej (Zebrzydowice, Maroko – Nowiny, Buzowice).

Szata roślinna ukształtowała się tu w holocenie, po ustąpieniu ostatniego zlodowacenia plejstoceńskiego. Tworzyły ją prawie wyłącznie zespoły leśne. Do dzisiaj ekosystem leśny przetrwał głównie na terenach nieatrakcyjnych dla rolnictwa z powodu nieurodzajnych, piaszczystych gleb (rozległy kompleks lasów rudzkich w północnej i środkowej części Parku) oraz w miejscach trudnodostępnych ze względu na zabagnienie lub niekorzystną rzeźbę terenu (jary, stoki). Najnowsze prace florystyczne potwierdziły występowanie 49 gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową. Natomiast 29 innych gatunków chronionych wyginęło tu na stanowiskach naturalnych w ciągu ostatnich stu lat. Florę Parku wzbogacają gatunki przybyłe w sposób naturalny z różnych krain geograficznych, między innymi: z Niziny Węgierskiej przez Bramę Morawską, z Karpat i z Sudetów.

Na obszarze Parku Krajobrazowego odnotowano 14 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 236 gatunków ptaków oraz 50 gatunków ssaków. Spośród kręgowców uznawanych za zagrożone w skali kraju, zakwalifikowanych do "Polskiej czerwonej księgi zwierząt", w granicach Parku przystępują do rozrodu: traszka grzebieniasta, bąk, bączek, hełmiatka, bielik, zielonka, podróżniczek i przedstawiciel nietoperzy - borowiaczek, a przypuszczalnie także gniewosz plamisty, rożeniec, kania czarna, koszatka i popielica. Park Krajobrazowy "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich" chroni przestrzeń głównego w południowej Polsce korytarza ekologicznego przebiegającego równoleżnikowo. Łączy on doliny górnej Wisły i Odry oraz strefy podgórskie Karpat i Sudetów. Tworzą go zwarte kompleksy lasów rudzkich i pszczyńskich. Krytyczny, najważniejszy pas pomostu ekologicznego znajduje się wokół Szczekowic. Tamtejszy ekosystem leśny wymaga tym samym szczególnej ochrony. Opisywany ciąg ekologiczny dopełniany jest przez systemem hydrograficzny rzek: Rudy, Pszczyńki, Korzeńca i Gostyni, umożliwiający migrację organizmów wodnych między zlewniami Wisły i Odry.

Użytki ekologiczne

Meandry rzeki Rudy

Obszar o powierzchni 38,34ha powołany Rozporządzeniem Nr 50/08 Wojewody Śląskiego z dnia 25 lipca 2008 r. Obejmuje naturalnie meandrujący odcinek rzeki Rudy ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt. Naturalnie płynąca rzeka wraz z otoczeniem tworzy przepiękne krajobrazy. Rieczne terasy i starorzecza, gdzieśniedzie usiane fragmentami starych cysterskich kopalń odkrywkowych powodują, że jest to teren nie tylko cenny krajobrazowo, ale również o zróżnicowanych ekosystemach oraz istniejących i odtwarzanych korytarzach ekologicznych zapewniających powiązania ważnych przyrodniczo obszarów. Zachowana dynamika procesów morfologii fluwialnej tego odcinka decyduje o jego nieprzeciętnych walorach ekologicznych. Przemieszczanie się sedymentów rzecznych, tworzenie się odsypów i ławic, erozja boczna i związane z nią tworzenie się urwisk brzegowych oraz nanoszenie przewróconych drzew są czynnikami, które decydują o powstawaniu zagrożonych pionierskich siedlisk i z nimi związanych gatunków roślin i zwierząt. Utworzone w wyniku tych procesów siedliska stanowią miejsca lęgowe rzadkich gatunków ptaków. Rzeka Ruda, zaliczana jest do ciekawszych rzek meandrujących, na terenie województwa. Znaczący udział mają tu murawy na piaskach (*Corynephorion canescentis*). Niestety są one w dość słabym stanie zachowania - postępująca sukcesja- zarastanie przez gatunki jeżyn (*Rubus*), sosnę zwyczajną, ekspansja trzcinika piaskowego (*Calamagrostis epigeios*). Stąd wskazane byłoby przeprowadzenie zabiegów, mających na celu poprawę kondycji muraw. „Meandry rzeki Rudy” są mniej atrakcyjnym obszarem pod względem florystycznym, jednak jego atutem jest wysoki walor krajobrazowy. Jest to również miejsce lęgu zimorodka (*Alcedo atthis*), brzegówki (*Riparia riparia*) (ok. 65 nor), czy też gąsiorka (*Lanius collurio*). Obszar zasiedla także dudek (*Upupa epops*) oraz bóbr (*Castor fiber*). Rzeka Ruda stanowi także żerowisko dla nietoperzy oraz bociana czarnego (*Ciconia nigra*).

Okrzeszyniec

Obszar o powierzchni 14,4359 ha powołany Uchwałą Nr 836/XLIII/2002 Rady Miasta Rybnika z dnia 4 października 2002 r. Użytek ekologiczny położony jest pomiędzy ulicami: Na Niwie, Raciborską, Ujejskiego, Wyboistą, Niedobczycką oraz Jarzynową. Znajduje się w pobliżu centrum miasta. Powołany został ze względu na wartości przyrodnicze: dobrze zachowaną roślinność wodną i szuwarową z licznymi chronionymi, ginącymi i rzadkimi gatunkami roślin i zwierząt, naturalny charakter doliny potoku z klasycznymi formami zboczy i dna doliny, obecność naturalnych wpływów wód podziemnych w postaci młak i wysięków, dobrze zachowany krajobraz kulturowy związany z tradycyjnym sposobem wykorzystania zasobów przyrody. Użytek obejmuje siedliska bogate i interesujące gatunkowo łąki wilgotne oraz małe zbiorniki wodne. Stwierdzono tam m.in. ponikło: jajowate (*Eleocharis ovata*), igłowe (*Eleocharis acicularis*), pływacza zwyczajnego (*Utricularia vulgaris*) (Urbisz & Urbisz 2014) - gatunki nieodnalezione podczas badań w 2016 r. Obecnie kilka działek, będących w granicach użytku, jest wygradzonych i zabudowanych. Najbardziej interesującym siedliskiem - pod względem florystycznym - jest niewielki fragment łąki wilgotnej nawiązujący do młaki niskoturzycowej, o niskiej runi, dość luźnym zwarcie. Odnotowano tam m.in. tyzycę gwiazdkową (*Carex stellulata*), siną (*C. canescens*), prosowatą (*Carex panicea*), pigułkową (*C. oederii*), pospolitą (*Carex nigra*), kukulkę szerokolistną (*Dactylorhiza majalis*), wąkrotę zwyczajną (*Hydrocotyle vulgaris*). Zbiorowisko utrzymuje się dzięki ekstensywnemu użytkowaniu kośno-pastwiskowemu. Na obszarze tym występują gatunki z Czerwonej Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce: mrówka rudnica (*Formica rufa*) oraz dość rzadko spotykany chrząszcz wodny (*Halipus variegatus*). Ponadto z użytkiem ekologicznym związane są „naturowe” gatunki, to jest dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*) oraz wydra (*Lutra lutra*). W bezpośrednim sąsiedztwie „Okrzeszyńca” stwierdzono występowanie pająka rozciągnika natrzcinnego (*Marpissa radiata*). Jest to także ważne miejsce rozrodu płazów na terenie miasta. Obecnie użytek ekologiczny podlega niekorzystnym zmianom polegającym na przesuszaniu terenu. W wyniku zaburzeń stosunków wodnych zanikają niewielkie zbiorniki oraz podmokłe łąki. Sytuacja taka prowadzi do redukcji liczby oczek wodnych i stawów na tym obszarze, powodując zubożenie sieci zbiorników wykorzystywanych przez płazy oraz inne zwierzęta. W szczególności płazy uzależnione są od obecności sieci dostępnych zbiorników różnego typu położonych blisko siebie. Jedne mają lepsze warunki do życia osobników dorosłych, inne natomiast do rozwoju larw. Należy mieć na uwadze pogarszający się stan siedlisk, monitorować wspomniany obszar oraz podjąć działania mające na celu

przywrócenie właściwego stanu hydrologicznego. W szczególności natomiast nie prowadzić działań pogłębiających negatywne oddziaływanie na ten obszar. W trakcie prac nad aktualizacją waloryzacji przyrodniczej miasta Rybnika, wśród przekazanych przez Zamawiającego materiałów, pojawiła się informacja na temat możliwości zmiany granic użytku ekologicznego „Okrzeszyniec”. W materiałach tych przedstawiono działki proponowane do wyłączenia oraz działki, które miałyby znaleźć się w jego granicach. Przeważająca większość działek proponowanych do wyłączenia z granic wspomnianego obszaru jest wygradzona i znajduje się w rękach prywatnych właścicieli. Na działkach tych usytuowane są zabudowania, więc w tym przypadku można rozważyć wyłączenie działek. Wyjątek natomiast stanowi działka nr 767/15 oraz sąsiadujący z nią od strony wschodniej fragment działki 768/15. Pierwsza z nich jest jednym z cenniejszych zbiorowisk łąkowych na terenie miasta Rybnik. Jest to wilgotna łąka o niskiej runi, wykształcona na podłożu zasobnym w węglan wapnia. Fizjonomią nawiązuje do młaki niskoturzycowej. Do bardziej charakterystycznych gatunków należą tu tyrzyce: gwiazdkowata (*Carex stellulata*), sina (*Carex canescens*), prosowata (*Carex panicea*), pigułkowata (*Carex oederii*), pospolita (*Carex nigra*). Spośród gatunków chronionych należy wymienić objętą ochroną częściową kukulkę szerokolistną (*Dactylorhiza majalis*). Działka sąsiadująca jest siedliskiem nieco zdegenerowanego młodego lasu olszowego, który również jest godny pozostawienia w granicach użytku. Ponadto w granicach „Okrzeszyniec” znajdują się tereny otwarte, użytkowane rolniczo (działka 1331/11). Stanowią one integralną część obszaru i wpływają pozytywnie na jego bioróżnorodność. Działki proponowane do przyłączenia stanowią tereny o zróżnicowanej wartości przyrodniczej. Na uwagę zasługują działki o nr 125/2 i 126/2, które porasta kwaśna dąbrowa. W głównej mierze występują tu jednak siedliska w złym stanie zachowania ze względu na zaniedbania w użytkowaniu (zarastanie szuwarem trzcinowym). Podsumowując, zamiana działek w ramach użytku ekologicznego możliwa byłaby jedynie w sposób wybiórczy. Wyłączenie działek wskazanych w materiale dostarczonym przez Zamawiającego oraz przyłączenie nowych działek w ramach kompensaty spowoduje częściową utratę walorów przyrodniczych użytku ekologicznego „Okrzeszyniec”, dlatego też należałoby odstąpić od zamysłu zmiany granic tego obszaru.

Kencerz

Obszar o łącznej powierzchni 52,70 ha, z czego na terenie miasta Rybnika znajduje się 45 ha, został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 80/08 Wojewody Śląskiego z dnia 24 listopada 2008 r. Użytek ekologiczny obejmuje stawy hodowlane, podmokłe łąki, torfowiska niskie i przejściowe oraz turzycowiska wzdłuż rzeki Rudy. Obecne tu turzycowiska są miejscem lęgowym dla wielu gatunków ptaków. Użytek ekologiczny „Kencerz” został ustanowiony w celu ochrony zbiorowisk murawowych, torfowiskowych i borowych. Jest to kompleks o charakterze łąkowo-torfowiskowym. Stwierdzano tam gatunki charakterystyczne dla torfowisk wysokich, takie jak m.in: modrzewnica zwyczajna (*Andromeda polifolia*), bagno zwyczajne (*Ledum palustre*), żurawina błotna (*Oxycoccus palustris*), borówka bagienna (*Vaccinium uliginosum*), rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*) (Urbisz & Urbisz 2014). Podawano również gatunki storczyków - kruszczyki: błotny (*Epipactis palustris*) i rdzawoczerwony (*E. atrorubens*). Na terenie użytku dominuje roślinność łąk wilgotnych (*Calthion*). Stanowią one mozaikę, której płyty nawiązują do zespołów takich jak: (*Angelico-Cirsietum oleracei*), (*Cirsietum rivularis*). Duży udział zbiorowiskach mają ostrożeń: łąkowy (*Cirsium rivulare*), błotny (*C. palustre*), warzywny (*C. oleraceum*), sitowie leśne (*Scirpus sylvatica*), przytulie: błotna (*Galium palustre*), bagienna (*Galium uliginosum*), kuklik zwisty (*Geum rivale*). Pomiędzy nimi występują płyty turzyc: pospolitej (*Carex nigra*), zaostroznej (*C. gracilis*), dzióbkwatej (*C. rostrata*) oraz fragmenty nawiązujące do torfowisk przejściowych (*Scheuchzeria-Caricetea nigrae*), z udziałem: turzycy prosowatej (*Carex panicea*), bobrka trójlistkowego (*Menyanthes trifoliata*), wąkroty zwyczajnej (*Hydrocotyle vulgaris*), turzycy sienie (*Carex canescens*), wełnianki wąskolistnej (*Eriophorum angustifolia*). Fragmenty bardziej podmokłe, nieużytkowane porośnięte są przez ziołorośla (*Filipendulion*), szuwary: trzcinowy (*Phragmitetum australis*) oraz trawiasty z manną mielec (*Glycerietum maximae*). Na uwagę zasługują położone w bezpośrednim sąsiedztwie użytku (od strony zachodniej) stawy gotartowickie, na których odnaleziono niepotwierdzony w ostatnich latach gatunek - salwinię pływającą (*Salvinia natans*). Mozaika siedlisk sprawia, że jest to miejsce cenne przyrodniczo, o czym świadczy również różnorodność gatunków stwierdzana na tym obszarze. Podczas badań stwierdzono tu występowanie mrówki łąkowej (*Formica pratensis*) oraz chrząszcza (*Stenus solutus*). Ponadto na łąkach przystępują do lęgów: jarzębatka (*Sylvia nissoria*), gąsiorek (*Lanius collurio*), derkacz (*Crex crex*) oraz kszczyk (*Gallinago gallinago*). Bliskość rzeki Rudy oraz obecność stawów sprawia,

że jest to także miejsce zdobywania pokarmu bociana czarnego (*Ciconia nigra*), zimorodka (*Alcedo atthis*), czy też nietoperzy: mopka zachodniego (*Barbastella barbastellus*) oraz borowiaczka (*Nyctalus leisleri*). „Kencerz” jest również miejscem rozrodu licznej populacji kilku gatunków płazów. Ze stawami hodowlanymi oraz rzeką Rudą związane są dwa gatunki „naturowych” ssaków: bóbr (*Castor fiber*) oraz wydra (*Lutra lutra*). Stawy hodowlane przyciągają również migrujące ptaki. Na obszarze użytku ekologicznego obserwujemy proces zarastania terenów otwartych, co prowadzi do ubożenia łąk pod względem botanicznym oraz zaniku odpowiednich siedlisk wykorzystywanych przez zwierzęta.

Rysunek 7. Obszary chronione na terenie Miasta Rybnika

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, opracowanie własne.

OZNACZENIA

- **1 Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich**
- **2 Użytek ekologiczny - Meandry rzeki Rudy**
- **3 Użytek ekologiczny - Okrzeszyniec**
- **4 Użytek ekologiczny - Kencierz**

Pomniki przyrody

Na terenie Miasta Rybnika znajduje się obecnie 20 pomników przyrody, w tym trzy pomniki przyrody nieożywionej.

Tabela 26. Wykaz pomników przyrody na terenie Miasta Rybnika.

Lp.	Forma ochrony (drzewo/głaz)	Lokalizacja	Podstawa prawna
1.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Rośnie na terenie zieleńca przy zamku, w którym mieści się obecnie siedziba Sądu Rejonowego, przy ul. Gen. Józefa Hallera działka nr 2997/179, obręb Rybnik, dzielnica Śródmieście, właściciel: Skarb Państwa – Prezydent Miasta Rybnika w zarządzie trwałym Sądu Rejonowego w Rybniku	Decyzja nr RL-VII-7140/24/81 Wojewody Katowickiego z dnia 17 września 1981r. o uznaniu za pomnik przyrody
2.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Rośnie na gruncie przy ul. Arki Bożka 92, działka nr 3071/303, obręb Kamień, dzielnica Kamień, właściciel prywatny	Decyzja Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach o uznaniu za pomnik przyrody Nr 242 z dnia 10 listopada 1962 r. nr RL.OP-b/32/62
3.	Głaz narzutowy - Rodzaj skały: granit różowy, gruboziarnisty. Przetransportowany ze Skandynawii	Głaz ustawiony na terenie basenu, koło Domu Kultury, przy ul. 1 Maja. Wykopany został w 1977r., podczas prowadzenia wykopów pod basen kąpielowy w Rybniku -Chwałowicach.	Decyzja nr RL-VII-7140/27/81 Wojewody Katowickiego z dnia 17września 1981 r. o uznaniu za pomnik przyrody
4.	Głaz narzutowy - Rodzaj skały: granit szary.	Ustawiony został na skwerze, przed siedzibą Dyrekcji Kopalni "Chwałowice", przy ul. Składowej, w związku z 75-leciem kopalni. Wydobyty w Niedobczycach podczas prowadzenia robót ziemnych, przy rozbudowie dworca Rybnik - Towarowy.	Decyzja nr RL-VII-7140/28/81 Wojewody Katowickiego z dnia 17września 1981 r. o uznaniu za pomnik przyrody
5.	Rodzaj skały: granitognejs szary, różnoziarnisty. Pochodzi ze Skandynawii	Ustawiony został na terenie Parku "Górnika", przy ul. 1 Maja, w dzielnicy Chwałowice. Wydobyty w Niedobczycach podczas prowadzenia robót ziemnych, przy rozbudowie dworca Rybnik - Towarowy.	Decyzja nr RL-VII-7140/29/81 Wojewody Katowickiego z dnia 17września 1981 r. o uznaniu za pomnik przyrody
6.	Głaz narzutowy im. Oskara	Położony w lesie, w pobliżu	Rozporządzenie nr 35/98

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

	Michalika. Głaz "Oskara Michalika" (dł. 285 cm) nosi nazwę na cześć swojego odkrywcy, nieżyjącego, znanego na terenie Rybnika miłośnika przyrody. Rodzaj skały granitoid o teksturze gnejsowej. Pochodzi ze Skandynawii	dzielnicy Gotartowice.	Wojewody katowickiego z dnia 07.12.1998 r. w sprawie wprowadzenia ochrony indywidualnej, w drodze uznania za pomnik przyrody pojedynczych tworów przyrody nieożywionej na terenie gmin Gorzyce i Rybnik
7.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - wys. Do pierwszych konarów 3 m. forma pnia walcowata, bardzo dobry stan zdrowotny, rozpiętość 22x20 m, kształt kulisto-piramidalny korony, kilka wyschniętych konarów i gałęzi (posusz ok.. 5%)	Rośnie przy ul. Rudzkiej 13, na terenie Kampusu	UCHWAŁA Nr 684/XLIII/2006 Rady Miasta Rybnika z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew, rosnących na terenie Miasta Rybnika
8.	Platan klonolistny (<i>Platanus xacerifolia</i>) (<i>Platanus xhispanica</i>); pierśnica: 67cm; obwód: 210cm; wysokość: 18m. Do pierwszych konarów 2,3 m, forma pnia walcowata, dobry stan zdrowotny, 3 niewielkie ubytki o łącznej powierzchni ok. 0,5 m ² , rozpiętość 16x15 m, kształt korony odwrotnie-jajowata, symetryczna, zwarta	Rośnie przy ul. Raciborskiej, w okolicy budynków o numerach 12 i 14, w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Nacyny, na terenie działki nr 130/1, obręb Rybnik, dzielnica: Śródmieście, właściciel: Gmina Miasta Rybnik.	Uchwała Nr 227/XVII/2011 Rady Miasta Rybnika z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody dla drzewa gatunku Wierzba krucha (<i>Salix fragilis</i>) rosnącego przy ul. Gen. Józefa Hallera oraz w sprawie uznania za pomnik przyrody drzewa gatunku Platan klonolistny (<i>Platanus acerifolia</i>) rosnącego przy ul. Raciborskiej w Rybniku Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z dnia 06 lutego 2012 r. Nr 2012, poz. 665
9.	Wierzba krucha (<i>Salix fragilis</i>); pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 22m. Wys. do pierwszych konarów 2,5 m, forma pnia walcowata, stan zdrowotny pnia bardzo dobry, rozpiętość 19 m, kształt korony kulisty, kilka martwych gałęzi (5% posuszu) oraz pojedyncze okazy hub i jemioly	Rośnie na użytku ekologicznym Okrzeszyniec, obok stacji Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., działka nr 1447/11, obręb Zamysłów, dzielnica Zamysłów, właściciel: Gmina Miasta Rybnik	UCHWAŁA Nr 684/XLIII/2006 Rady Miasta Rybnika z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew, rosnących na terenie Miasta Rybnika
10.	Wierzba krucha (<i>Salix fragilis</i>); pierśnica: 51cm; obwód: 160cm; wysokość: 13m. wys. do pierwszych konarów: na wysokości kilkunastu-kilkudziesięciu cm pień rozgałęzia się na szereg konarów, stan zdrowotny dobry, rozpiętość 16 m, kształt korony kulisty, pojedyncze okazy jemioly	Rośnie na użytku ekologicznym Okrzeszyniec, obok źródła, działka nr 154/1, obręb Zamysłów, dzielnica Zamysłów, właściciel: Gmina Miasta Rybnik	UCHWAŁA Nr 684/XLIII/2006 Rady Miasta Rybnika z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew, rosnących na terenie Miasta Rybnika
11.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>); pierśnica: 134cm; obwód: 421cm; wysokość: 25m. Do pierwszych konarów 1,6 m, forma pnia walcowata o przekroju eliptycznym, dobry stan zdrowotny, na wys. 1 m od strony lokalnej drogi występuje niewielki ubytek (ok..0,2 m ²) oraz rakowatość, rozpiętość korony 21m.	Rośnie na skwerze, przy ul. Kpt. Janiego, tuż obok budynku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej	UCHWAŁA Nr 684/XLIII/2006 Rady Miasta Rybnika z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew, rosnących na terenie Miasta Rybnika
12.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>); pierśnica: 132cm; obwód: 415cm; wysokość: 19m. Forma pnia nieregularnie walcowata, bardzo dobry stan zdrowotny, rozpiętość korony 16,5 m, kształt korony kulisty, dobry stan zdrowotny korony	Rośnie przy dawnym Zespole Szkolno-Przedszkolnym na ul. Poloczka 97	UCHWAŁA Nr 684/XLIII/2006 Rady Miasta Rybnika z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew, rosnących na terenie Miasta Rybnika
13.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>);	Rośnie przy ul. Milenijnej 7	UCHWAŁA Nr 684/XLIII/2006

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

	pierśnica: 99cm; obwód: 311cm; wysokość: 16m. Do pierwszych konarów 1 m, forma pnia nieregularnie walcowata, stan zdrowotny bardzo dobry, rozpiętość korony 15 m, kształt korony kulisty, dobry stan zdrowotny		Rady Miasta Rybnika z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew, rosnących na terenie Miasta Rybnika
14.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>); pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 14m. Do pierwszych konarów 3,5 m, forma pnia walcowata, zły stan zdrowotny, rozpiętość 16,5x16 m, kształt kulisty, lekko asymetryczny, dobry stan zdrowotny korony	Rośnie na terenie cmentarza parafialnego przy ul. Konarskiego	UCHWAŁA Nr 684/XLIII/2006 Rady Miasta Rybnika z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody drzew, rosnących na terenie Miasta Rybnika
15.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>); pierśnica: 164cm; obwód: 515cm; wysokość: 11m. Dobry stan zdrowotny, widoczna jemiola oraz ślady po pielęgnacji	Rośnie przy leśniczówce na ul. Gzelskiej 17 w Rybniku	ROZPORZĄDZENIE Nr 31/07 Wojewody Śląskiego z dnia 15 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody - drzewa gatunku lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>) rosnącego na terenie Nadleśnictwa Rybnik
16.	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>) – 2 szt. zrosnięte, obwód pnia: 421 + 305 cm, wysokość: 23 m.	ul. Gliwicka, północna część parku Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych, działka nr 431/18, obręb Rybnik, dzielnica Północ	Uchwała Rady Miasta Rybnika z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody dla czterech drzew oraz uznania pięciu drzew za pomniki przyrody
17.	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>), obwód pnia: 373 cm, wysokość: 23 m.	Buk w lesie – ul. Wielopolska, działka nr 164, obręb Rybnik, oddział leśny 164a, dzielnica Paruszowiec-Piaski	Uchwała Rady Miasta Rybnika z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody dla czterech drzew oraz uznania pięciu drzew za pomniki przyrody
18.	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>), obwód pnia: 286 cm, wysokość: 18 m.	Buk – w lesie, Polana Pod Bukiem, działka nr 105, obręb Ochojec, oddział leśny 105b, dzielnica Ochojec	Uchwała Rady Miasta Rybnika z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody dla czterech drzew oraz uznania pięciu drzew za pomniki przyrody
19.	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>), obwód pnia: 389 cm, wysokość: 19 m.	Buk – w lesie, przy ścieżce leśnej, działka nr 105, obręb Ochojec, oddział leśny 105g, dzielnica Ochojec	Uchwała Rady Miasta Rybnika z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody dla czterech drzew oraz uznania pięciu drzew za pomniki przyrody
20.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>), obwód pnia: 497 cm, wysokość: 19 m.	ul. Pniowska, działka nr 314/47, obręb Chwałęcice, dzielnica Chwałęcice	Uchwała Rady Miasta Rybnika z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody dla czterech drzew oraz uznania pięciu drzew za pomniki przyrody

Źródło: Aktualizacja waloryzacji przyrodniczej Miasta Rybnika.

Proponowane obszary przyrodniczo cenne⁵

Rezerwat „Głębokie Doły” Obszar położony jest ok. 2 km na wschód od Ochojca. Jest to płat buczyny sudeckiej z licznymi okazami buka o wymiarach pomnikowych. Występują tu m.in. żywiec dziewięciolistny (*Dentaria enneaphyllos*), przytulia wonna (*Galium odoratum*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), kokoryczka okółkowa (*Polygonatum verticillatum*), czworolist pospolity (*Paris quadrifolia*), barwinek pospolity (*Vinca minor*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*). Na szczególną uwagę zasługują tu gatunki takie jak: zaproć górską (*Oreopteris limbosperma*), nasięźrzał pospolity (*Ophioglossum vulgatum*), listera jajowata (*Listera ovata*) (Krotowski 2008), a także podane przez Krotowskiego (Urbisz & Urbisz 2014) - czosnek niedźwiedzi (*Allium*

⁵ Obszary przyrodniczo cenne wykazano zgodnie z Aktualizacją waloryzacji przyrodniczej Miasta Rybnika, 2017 rok

ursinum), kosaciec syberyjski (*Iris sibirica*), paprotnik kolczysty (*Polystichum aculeatum*), szalwia lepka (*Salvia glutinosa*), kozłek trójlistkowy (*Valeriana tripteris*). Na obszarze tym najliczniej (w granicach administracyjnych miasta) występuje dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*) (3 stanowiska). Ponadto obszar wykorzystuje dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) oraz gnieździ się tutaj muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*). Spotkać tu można także siniaka (*Columba oenas*) – nielicznie występującego gołębia w lasach znajdujących się na terenie Rybnika. Na obszarze proponowanego rezerwatu rejestrowany był nocek duży (*Myotis myotis*). Natomiast w sąsiedztwie kompleksu leśnego gniazduje lerkka (*Lullula arborea*).

Użytek ekologiczny „Las Goik i Starok” Kompleksy położone pomiędzy Gotartowicami, Rowieniem i Kłokocinem, które zaklasyfikowano do borów mieszanych (*Quercus-Pinetea*), z uwagi na udział w drzewostanie sosny pospolitej i dębów. Generalnie dominują tam buki pospolite, dęby: szypułkowy i czerwony, osiągające wymiary pomnikowe. Do bardziej interesujących gatunków należą podawane z tego obszaru żywce: gruczołowaty (*Dentaria glandulosa*), Paxa (*Dentaria xpxiana*) oraz ciemniżyca zielona (*Veratrum lobelianum*) (Krotowski 2001). W pobliskim sąsiedztwie (na W i SW od kompleksu Gorylowiec) występuje niewielki płat lasu o charakterze boru mieszanego, przecięty linią kolejową. Stwierdzono 6 gatunków storczyków (niektóre należą do bardzo rzadkich gatunków na terenie miasta): buławnik mieczolistny (*Cephalanthera longifolia*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), storczyk szerokolistny (*Dactylorhiza maialis*), kruszczyk błotny (*Epipactis helleborine*), listera jajowata (*Listera ovata*), podkolan biały (*Platanthera bifolia*) (Sojka 2005). Z wiekowymi dębami rosnącymi na tym terenie związany jest również dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*).

Użytek ekologiczny „Wrzosa” Unikatowym w skali Rybnika siedliskiem jest wrzosowisko. Położone pomiędzy Boguszowicami, Gotartowicami, a Kłokocinem. Roślinność tu występująca reprezentuje klasę Nardo-Calunetea. W zbiorowisku dominuje wrzos zwyczajny (*Calluna vulgaris*) o pokryciu ok. 70-90 %. Niestety jest to siedlisko bardzo podatne na niekorzystne zmiany. Widoczna jest tu przede wszystkim postępująca sukcesja - zarastanie - głównie – sosną pospolitą, w mniejszym stopniu - brzozą brodawkowatą. W niektórych fragmentach siedliska zaznacza się wysoki udział trzcinnika piaskowego (rodzimy gatunek ekspansywny) i nawłoci kanadyjskiej (obcy gatunek inwazyjny).

Użytek ekologiczny „Aleja jesionów” Las pomiędzy Niewiadomem, a Kolonią Helena. Powierzchnia tego obszaru jest zróżnicowana - występują tam liczne małe obniżenia (doły - przypominające szyby pokopalniane). Wykształciły się tam płaty kwaśnej buczyny z wiekowymi okazami buka pospolitego. Pozostałe fragmenty to las liściasty (*Quercus-Fagetea*), który trudno jest przyporządkować fitosocjologicznie do niższej rangi. Warto zwrócić uwagę na pomnikowe okazy jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior*), tworzące „aleję” (25 sztuk) wzdłuż drogi w oddziale 180.

Użytek ekologiczny „Zgniotek” Z uwagi na znalezienie, w zachodniej części dzielnicy Stodoły, w okolicach ulicy Polan, cennego i rzadkiego chrząszcza – zgniotka cynobrowego (*Cucujus cinnaberinus*), chronionego prawem europejskim (załącznik II i IV dyrektywy siedliskowej), proponuje się utworzenie użytku ekologicznego w tym miejscu. Celem użytku byłaby ochrona chrząszcza i jego siedliska wraz z otoczeniem, obejmującym duże zróżnicowanie gatunkowe drzew, które są też miejscem życia dla innych podkorowych (saproksylicznych), i nie tylko, rzadkich i ciekawych bezkręgowców. Użytek obejmowałby także okrajki leśne wraz z drogą gruntową, które cechują się dużym nasłonecznieniem, co sprzyja obecności gatunków ciepło- i sucholubnych jak np. siwoszek błękitny (*Oedipoda caerulea*), szarańczak stwierdzony na obszarze proponowanego użytku. Wagi tej propozycji dodaje fakt, że jest to czwarte stanowisko zgniotka cynobrowego na Górnym Śląsku (a pierwsze, jeśli chodzi o tereny nie objęte jakąkolwiek formą ochrony). Dotychczas był wykazany na dwóch obszarach Natura 2000 leżących w dolinie Odry, mianowicie w „Granicznym Meandrze Odry” i w „Lesie koło Tworkowa” oraz w rezerwacie „Łęczczok”. Proponowany użytek leżący na obszarze Rybnika jest skrajnym, wschodnim fragmentem korytarza ekologicznego większego kompleksu leśnego, który ciągnie się na zachód łącząc się z wcześniejszym stanowiskiem chrząszcza, czyli wyżej wspomnianym rezerwatem. Utworzenie użytku ekologicznego pozwoliłoby utrzymać populację zgniotka cynobrowego na tym siedlisku przy zachowaniu racjonalnej gospodarki leśnej z pozostawieniem, zwłaszcza grubowymiarowych, obumierających i martwych drzew do całkowitego rozkładu. Powstanie użytku przyczyniłoby się także do pojawienia się innych cennych gatunków, np. prawdopodobnie

pachnicy dębowej (*Osmoderma barnabita*), która mogłaby z biegiem kolejnych lat zasiedlić szereg, coraz starszych, dziuplastych wierzb objętych proponowaną formą ochrony.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Rybnik-Podlesie”. Kompleks położony na południe od Radziejowa. Jest to obszar lessowy poprzecinany jarami, porośnięty starym lasem bukowym. Wiele drzew osiąga tu wymiary powyżej 50 cm w pierśnicy. Wzdłuż cieku (równoległego do głównej drogi) występuje bardzo wąski pas łągu (*Alno-Ulmion*). Flora roślin naczyniowych, choć nie jest tu najliczniej reprezentowana, wykazuje osobliwy charakter z uwagi na obecność gatunków górskich. Odnotowano tu: przetacznika górskiego (*Veronica montana*), tojeść gajową (*Lysimachia nemorum*), przenęta purpurowego (*Prenanthes purpurea*). Występuje tu liczna populacja muchołówki białoszyjej (*Ficedula albicollis*) (7 par) – najliczniejsza w granicach administracyjnych Rybnika. Ponadto z lasem związane są dwa gatunki „naturowych” dzięciołów: średni (*Dendrocopos medius*) oraz zielonosiwy (*Picus canus*). Jest to także jedno, z nielicznych na obszarze miasta, miejsce występowania gajówki (*Sylvia borin*).

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Paruszowiec” Jest to zróżnicowany kompleks pod względem fitosocjologicznym usytuowany pomiędzy drogą Rybnik-Orzesze, ul. Wielopolską i linią kolejową. Stanowi mozaikę różnych typów siedlisk. Największą powierzchnię zajmują bory mieszane oraz sosnowe. Pozostałe płaty nawiązują do następujących zbiorowisk: grądy (*Tilio-Carpinetum betuli*), kwaśnej buczyny niżowej (*Luzulo pilosae-Fagetum*), łągi (*Alno-Ulmion*), acydofilne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*). Występuje tu jedyne na terenie miasta stanowisko lilii złotogłów (*Lilium martagon*) (Urbisz & Urbisz 2014). Spośród innych gatunków zasługujących na uwagę warto wymienić: kruszczyka szerokolistnego, kokoryczkę okółkową, dzwonka brzoskwiniolistnego (*Campanula persicifolia*) (Urbisz 1997; Krotoski 2001; Urbisz&Urbisz 2003, 2014). W trakcie badań stwierdzone na tym obszarze zostały rzadkie i cenne gatunki zwierząt: pająk (*Tmarus piger*), mrówka łąkowa (*Formica pratensis*), paż królowej (*Papilio machaon*), muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*) oraz dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*).

4.8.1. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Tereny zajęte przez lasy można podzielić na część północną i południową. Część północna obejmuje duży fragment kompleksów leśnych należących do Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, łączących ze sobą kompleksy lasów pszczyńskich i kobiórskich w zlewni Wisły z kompleksami lasów rudzkich w zlewni Odry. Lasy te stanowią jeden z najważniejszych w skali kraju korytarz ekologiczny między dwoma wspomnianymi zlewniami. Najcenniejszym zespołem leśnym jest fragment około 1,5 ha buczyny sudeckiej z jedynym na Wyżynie Śląskiej stanowiskiem żywca dziewięciolistnego. Buczyna ta porasta strome skarpy i jary uroczyska. Liczne są drzewa o rozmiarach pomnikowych (głównie buków pospolitych). W okolicy Głębokich Dołów (na obszarze Rybnika i Czerwionki - Leszczyn) zanotowano ogółem 129 ponad 100 letnich buków, w tym około 50 drzew ponad 150 letnich. Obszary leśne w południowej części miasta występują w sposób nieciągły w formie enklaw. Do najwyższej ocenionych kompleksów (lub ich fragmentów) należą:

„Głębokie Doły” Zróżnicowana florystycznie żyzna buczyna sudecka z udziałem elementu górskiego we florze oraz rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych. Płat buczyny przecinają wąskie pasy łągu olszowo-jesionowego. Jest to cenne miejsce również pod względem faunistycznym. Dość licznie występuje tu dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*) (3 stanowiska). Ponadto obszar zasiedla dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) oraz muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*). Na tym obszarze stwierdzony został również nocek duży (*Myotis myotis*).

Las Podlesie Las położony na południe od Radziejowa. Dominuje żyzna buczyna sudecka z udziałem gatunków górskich, urozmaicona od strony południowej i wschodniej wąskimi pasami łągów olszowo-jesionowych. Wśród „naturowych” gatunków zwierząt spotkać tu można dzięcioła średniego (*Dendrocopos medius*), dzięcioła zielonosiwego (*Picus canus*), a także bardzo liczną w tym miejscu muchołówkę białoszyją (*Ficedula albicollis*) (7 par).

Las Blicherski Kompleks leśny położony w południowej części miasta (pomiędzy Boguszwicami, Jankowicami i Świerklanami). Klasycznie wykształcony płat kwaśnej buczyny niżowej.

Paruszowiec Kompleks zróżnicowany florystycznie i fitosocjologicznie, usytuowany pomiędzy drogą Rybnik-Orzesze, ul. Wielopolską i linią kolejową. Ma charakter kompozycji różnych typów siedlisk, wśród których dominują bory mieszane oraz sosnowe. Pozostałe płaty reprezentują

następujące zbiorowiska: grądy subkontynentalne, kwaśne buczyny niżowe, łągi olszowo-jesionowe i acydofilne dąbrowy. Z obszarem tym związane są między innymi: pająk (*Tmarus piger*), mrówka łąkowa (*Formica pratensis*), paż królowej (*Papilio machaon*), muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*) oraz dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*).

Kompleks Piaski-Kanetowiec Fragment lasu położony w części wschodniej Rybnika pomiędzy Piaskami, a Kanetowcem (zwanym też Karnatowcem). Dominują w nim dobrze zachowane łągi w mozaice z kwaśną dąbrową oraz płacami borów mieszanych i sosnowych. Występuje tu szereg rzadkich i cennych gatunków zwierząt, w tym między innymi chrząszcze (*Lixus fasciculatus*), (*Medon piceus*), (*Euconnus denticornis*), wśród ptaków dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) oraz dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*), ponadto muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*). Śródleśne stawy są ważnym miejscem rozrodu płazów oraz żerowania ptaków związanych ze środowiskiem wodnym, w tym dla bielika (*Haliaeetus albicilla*). Obszar zasiedla także bóbr (*Castor fiber*).

Kompleks Grabownia - Na Młynku Fragment lasu pomiędzy Zalewem Rybnickim, a Ochojcem, rozciągający się od Grabowni w kierunku Młynka. Obejmuje cenne płaty łągi olszowo-jesionowego, grądu subkontynentalnego fragmenty kwaśnej buczyny niżowej oraz borów sosnowych i mieszanych. W kompleksie tym spotykamy mrówkę łąkową (*Formica pratensis*), dzięcioła czarnego (*Dryocopus martius*) oraz dzięcioła zielonosiwego (*Picus canus*), muchołówkę białoszyją (*Ficedula albicollis*), dudka (*Upupa epops*) oraz lerkę (*Lullula arborea*).

Kompleks leśny - Kolonia Helena i Gać Kompleks w części zachodniej Rybnika, rozciągający się wzdłuż ul. Raciborskiej (pomiędzy Kasztanką, Niewiadomem) i obejmujący Kolonię Helena. Jest to mozaika 3 typów zbiorowisk - z wyraźnym udziałem na całej powierzchni płatów kwaśnej buczyny niżowej. W części północnej w rozwidleniu utworzonym przez łągi olszowo-jesionowe występuje głównie kontynentalny bór mieszany. W części południowej kwaśna buczyna niżowa, przechodzi w las liściasty (*Querco-Fagetea*) z udziałem dębów, jesionów, klonów; z aleją złożoną z wiekowych i wymiarowych okazów jesionu wyniosłego.

Kompleks Stodoły – Paproć Kompleks leśny w części północno-zachodniej, pomiędzy Stodołami a Paprocią. Cenny fragment łągi olszowo-jesionowego z dobrze zachowanym runem i udziałem starych olszy. W jego bezpośrednim sąsiedztwie występują fragmenty borów sosnowych i mieszanych. Stwierdzono tu zgniotka cynobrowego (*Cucujus cinnaberinus*) oraz lerkę (*Lullula arborea*), a bezpośrednie sąsiedztwo lasu zasiedla siwoszek błękitny (*Oedipoda caerulescens*).

4.9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska tj. Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm. Na terenie województwa śląskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych ze względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi.

Rok 2020:

Na ogólną liczbę 56 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa śląskiego (stan na 31.12.2020 r.) wyróżniono 21 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 35 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Rybnika nie sklasyfikowano zakładów ZDR, natomiast określono następujące zakłady ZZR:

- Eloros Sp. z o.o. Rybnik,
- Energia Gaz Sp K. Rybnik,
- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik,

Rok 2021:

Na ogólną liczbę 55 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa śląskiego (stan na 31.12.2021 r.) wyróżniono 21 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 34 zakłady o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Rybnika nie sklasyfikowano zakładów ZDR, natomiast określono następujące zakłady ZZR:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

- Eloros Sp. z o.o. Rybnik,
 - Energia Gaz Sp K. Rybnik,
 - PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik,
- W latach 2020-2021 liczba zakładów ZZR na terenie Rybnika nie uległa zmianie.

W tabelach poniżej przedstawiono liczbę miejscowych zagrożeń zanotowanych na terenie miasta Rybnika w 2020 i 2021 roku, w odniesieniu do wielkości i rodzaju zagrożeń:

Tabela 27. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na wielkość zagrożenia w 2020 i 2021 roku.

Wielkość zagrożenia	2020	2021
małe	103	139
lokalne	725	923
średnie	11	18
duże	2	1

Źródło: Dane statystyczne KG PSP (www.kgsp.gov.pl)

Tabela 28. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na rodzaj miejscowego zagrożenia w 2020 i 2021 roku.

Rodzaj miejscowego zagrożenia	2020	2021
silne wiatry	80	102
przybory wód	33	85
opady śniegu	0	6
opady deszczu	83	83
chemiczne	52	49
ekologiczne	0	1
budowlane	7	4
infrastruktury komunalnej	9	16
w transporcie drogowym	122	132
w transporcie kolejowym	0	1
na obszarach wodnych	13	9

Źródło: Dane statystyczne KG PSP (www.kgsp.gov.pl)

5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2020-2021 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW

Poniżej przedstawiono realizację zadań związanych z ochroną środowiska jakie zostały wykonane na terenie Miasta Rybnik w latach 2020-2021. Ze względu na liczne zmiany w prawodawstwie krajowym oraz w strategiach i źródłach finansowania zadań inwestycyjnych (wydatków majątkowych), odniesiono się do konkretnych zadań które zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym. Część sprawozdawczą niniejszego opracowania podzielono na rozdziały tematyczne.

5.1. Powietrze atmosferyczne.

Miasto Rybnik w celu poprawy powietrza atmosferycznego realizowało szereg zadań, w tym główne:

Tabela 29. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – powietrze atmosferyczne.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
<i>Lokalny transport zbiorowy</i>		
Lokalny transport zbiorowy	32 412 626,97	38 212 453,67
Uruchomienie dodatkowych połączeń kolejowych na odcinku Rybnik – Wodzisław Śląski - lata realizacji 2018-2020: - celem projektu jest wzrost znaczenia transportu zbiorowego (kolejowego) w aglomeracji rybnickiej prowadzący do zmniejszenia zatłoczenia dróg, poprawy środowiska i poprawy jakości powietrza, - połączenia realizowane były do czerwca 2020 r.	179.070	-
<i>Remonty i modernizacje dróg</i>		
Budowa łącznika ulic Golejowska - Kuźnicka – etap I	1.175.000	-
Przebudowa nawierzchni deptaka przy ul. Sobieskiego i św. Jana	452.778,69	-
Budowa Regionalnej Drogi Racibórz - Pszczyna na odcinku przebiegającym przez Miasto Rybnik – etap I (EFRR – RPO) – lata realizacji 2016-2020: - zadanie rzeczowo zakończone - powstała droga dwujezdniowa o długości 10,221 km; powstało 5 węzłów drogowych, 2 przejazdy drogowe, 11 wiaduktów i 2 mosty, a także drogi dojazdowe, ciągi piesze i pieszo-rowerowe, - zadanie było finansowane przy udziale środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 oraz ze środków własnych (w tym z kredytu Europejskiego Banku Inwestycyjnego), a także dla odcinka I (km 0+000 – km 0+425,32) - z dotacji celowej Miasta Żory	51.463.709,14	-
Budowa drogi śródmiejskiej – lata realizacji 2015-2020: - efektem inwestycji jest droga jednojezdniowa o długości 0,860 km, 1 skrzyżowanie typu rondo, ciągi piesze i pieszo – rowerowe, zjazdy, elementy systemu odwodnienia, przepusty drogowe; przebudowano 1 most, wybudowano kanalizację deszczową, teletechniczną i oświetlenie	2.474.638,93	-
Rozbudowa ul. Raciborskiej wraz ze skrzyżowaniem z ul. Sportową – lata realizacji 2017-2020 - w ramach zadania przewidziano opracowanie dokumentacji projektowej oraz wypłaty odszkodowań	36.739,50	-
Budowa nowej drogi gminnej jako łącznika ulic Brzezińska – Giedroycia w Rybniku – lata realizacji 2017-2020: - w ramach zadania wybudowana została droga o długości 0,6 km o nawierzchni asfaltowej na podbudowie tłuczniowej, kanalizacja deszczowa, odwodnienie w formie korytek ściekowych i pobocza bitumiczne,	2.122.984,53	-

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021**

- na realizację zadania Miasto otrzymało dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych (50% kosztów kwalifikowalnych) w kwocie 1.546.514,12 zł (łącznie wartość zadania – 4.513.505,28 zł)		
Rozbudowa ul. Niewiadomskiej, dz. Niewiadom	207.015,35	-
Przebudowa wiaduktu na ul. Żorskiej	11.956.054,45	2.603.481,85
Przebudowa ul. Pogodnej	2.909.249,42	-
Przebudowa ul. Rudzkiej – II etap – lata realizacji 2019-2020: - wykonano przebudowę drogi na długości 0,6 km o nawierzchni asfaltowej na podbudowie tłuczniowej, chodnik i wjazdy po jednej stronie drogi, wzdłuż części drogi wykonane zostały chodniki i ścieżka rowerowa bitumiczna, kanalizacja deszczowa, oświetlenie i sygnalizacja świetlna, przebudowano także uzbrojenie.	7.461.561,93	15.982,00
Przebudowa ul. Wielopolskiej od Nadleśnictwa do skrzyżowania z ul. Mikołowską	343.990,55	-
Budowa łącznika ulic Raciborska – łącznik Poczta-Hallera – lata realizacji 2019-2020: - utwardzono nawierzchnię kostką brukową na długości 38,5 m, umocniono skarpy, wykonano oświetlenie oraz zamontowano urządzenia bezpieczeństwa ruchu (barierki i słupy separacyjne).	224.457,38	-
Budowa łącznika ulic Sportowa – Górnośląska - część płatności za dokumentację, roboty budowlane oraz część odszkodowań za nieruchomości - w ramach zadania wykonana zostanie konstrukcja drogi wraz z nawierzchnią bitumiczną o długości 2,060 kmb oraz nowe oświetlenie uliczne.	-	984.918,84
Rozbudowa ul. Zebrzydowickiej - lata realizacji 2021-2022	-	55.227
Rozbudowa ul. Za Komendą, dz. Śródmieście - lata realizacji 2021-2022	-	35.037
Rozbudowa ul. Sportowej na odcinku od przejazdu kolejowego do ul. Morcinka - lata realizacji 2021-2022 - opracowanie dokumentacji projektowej	-	68.388
Budowa układu drogowego na Strefie Przemysłowej w rejonie ul. Sportowej - lata realizacji 2021-2022 – opracowanie dokumentacji projektowej	-	147.600
Przebudowa ul. Komisji Edukacji Narodowej w Rybniku - lata realizacji 2016-2022 - w ramach zadania wykonana zostanie konstrukcja drogi wraz z nawierzchnią bitumiczną o długości 337 mb, kanalizacja deszczowa oraz z jednej strony chodnik z kostki brukowej	-	536.968,40
Analiza porealizacyjna wykonania Budowy RDR-P	-	145 140,00
Drogi publiczne gminne – remonty nawierzchni asfaltowych dróg	232 798,37	99 553,43
Drogi publiczne w miastach na prawach powiatu - remonty nawierzchni asfaltowych dróg	1 430 555,17	798 338,95
<i>Termomodernizacje, wymiany kotłów, OZE</i>		
OSP Stodoły – termomodernizacja budynku	366.948,61	-
AIR TRITIA – Uniform approach to the air pollution management system for functional urban areas in TRITIA region (EFRR) – lata realizacji 2019-2020: - celem projektu (program Interreg CENTRAL EUROPE) jest poprawa zdolności zarządzania jakością powietrza w sektorze publicznym na pograniczu czesko-polsko-słowackim, dzięki stworzeniu i wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi modelowania zanieczyszczenia powietrza, - partnerami projektu są: Politechnika Ostrawska, Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA, Uniwersytet w Żylinie, Główny Instytut Górnictwa, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, ACCENDO - Instytut Naukowo-Badawczy w Ostrawie oraz miasta: Rybnik, Ostrawa, Żylna, Opole i Opawa, - odbyło się pięć międzynarodowych spotkań: w Ostrawie, w Rybniku oraz 3 spotkania on-line, a także szereg spotkań zespołu projektowego powołanego w Rybniku, który zajmował się analizą materiałów i przygotowaniem Strategii Zarządzania Jakością Powietrza, która jest jednym z rezultatów projektu	13.095,88	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

<p>Specjalista OZE w Rybniku potrzebny od zaraz (EFS – RPO WŚI.) – lata realizacji 2017-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - celem było dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów, - projekt realizowany przez Zespół Szkół Technicznych oraz Wydział Edukacji, - prowadzono zajęcia Technik OZE, indywidualne konsultacje z doradztwa zawodowego <p>oraz zajęcia językowe zawodowe</p>	192.673,28	-
<p>Budowa kogeneracyjnego źródła energii dla obiektu MOSiR przy ul. Powstańców Śląskich 42 w Rybniku - lata realizacji: 2018-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa źródła kogeneracyjnego dla budynku MOSiR przy ul. Powstańców Śląskich 42 ma na celu oprócz produkcji ciepła do ogrzewania (c.w.u., c.o. i wentylacja mechaniczna) jednoczesną produkcję energii elektrycznej; w ramach inwestycji będą zabudowane dwa kogeneratory zasilane gazem wraz ze zbiornikiem buforowym i wykonaniem instalacji gazowej w nowo powstającym budynku, spełniającym <p>wymagania techniczne i warunki ochrony przeciwpożarowej</p>	857.249,24	-
<p>Termomodernizacja budynków mieszkalnych w Rybniku – Niedobczycach – lata realizacji 2016-2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> - celem zadania jest poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej, - w 2020 r. wykonano dokumentację, opinie ornitologiczne i opłata za przyłącze, - modernizacja wewnętrznej instalacji c.o. w budynkach przy ul. Hetmańskiej 1 abcd, ul. Hetmańskiej 5a, ul. Hetmańskiej 7 ab; <p>planowany termin zakończenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - termomodernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Hetmańskiej 7; - likwidacja kotłowni węglowej przy ul. Hetmańskiej 5 oraz budowa kotłowni gazowej wraz z siecią zewnętrzną, - modernizacja węzła cieplnego wraz z ociepleniem budynku przy ul. Barbary 19, - modernizacja węzła cieplnego w budynku przy ul. Rymera 42, - termomodernizacja budynków wraz z wymianą źródła ciepła w budynkach przy ul. gen. Andersa 18, 20 i 28 	40.762,60	4 523 798,21
<p>OZE w budynkach MOSiR w Rybniku – lata realizacji 2018-2020 - celem zadania była poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmiana kotłowni węglowej na kotłownię na instalację pomp ciepła z dostosowaniem instalacji c.o. w budynku gospodarczym MOSiR, dz. Kamień - w 2020 roku poniesione wydatki wyniosły 180 tys. zł - zmiana kotłowni węglowej na kotłownię na pellety w budynku administracyjno-szatniowym MOSiR dz. Niedobczyce - lata realizacji 2018-2020: 	109.748,30	247,99
<p>OSP, Przedszkole 21, dz. Kłokocin - przebudowa kotłowni węglowych na gazowe i termomodernizacja budynków - celem zadania jest poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej.</p> <p>OSP Kłokocin – przebudowa kotłowni węglowej na gazową i termomodernizacja budynku</p>	259.231,63	385 770,28
<p>Realizacja przedsięwzięć niskoemisyjnych w gospodarstwach domowych w ramach Programu „STOP SMOG” – celem projektu, planowanego do realizacji w latach 2021-2023, jest zmniejszenie w mieście liczby osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem energetycznym poprzez montaż ekologicznych i wysokosprawnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych oraz poprawa ich efektywności energetycznej,</p> <p><u>2020:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 października 2020 r. zawarto porozumienie ze Skarbem Państwa – Ministrem Rozwoju o współfinansowanie zadania ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów w kwocie 3,2 mln zł (całkowita wartość projektu – 5,3 mln zł); - w terminie od 16 listopada do 31 grudnia 2020 r. został 	0,00	49 378,50

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021**

przeprowadzony nabór wniosków na realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych – aktualnie na liście rankingowej znajduje się 45 budynków (docelowo planuje się realizację przedsięwzięcia w 100 budynkach), 2021: - zadanie jest współfinansowane, w ramach zawartego porozumienia ze Skarbem Państwa – Ministrem Rozwoju, ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów w kwocie 2,8 mln zł (całkowita wartość projektu – 5,8 mln zł) i obejmuje koszty związane z wykonaniem audytów energetycznych wraz z inwentaryzacją budowlaną, wykonaniem przedsięwzięć niskoemisyjnych, a także zarządzaniem projektem, - w 2021 roku przeprowadzono audyty energetyczne, poprzedzone przeprowadzeniem inwentaryzacji budynków, dla których wnioskodawcy uzyskali pozytywną ocenę formalną i merytoryczną i znaleźli się na liście rankingowej programu (dotyczy 45 budynków); ponadto dla każdego budynku wykonywane było świadectwo charakterystyki energetycznej dla projektowanego stanu, który wystąpi po realizacji optymalnego wariantu termomodernizacyjnego		
Modernizacja budynku przy ul. Chrobrego 13 w Rybniku - poprawa efektywności energetycznej istniejącego budynku przy jednoczesnym osiągnięciu założonych celów technicznych i ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zabytkowego charakteru obiektu, - rozpoczęto roboty budowlane, wykonano montaż wielkogabarytowych modułów stalowych oraz pokrycie dachu z termoizolacją. Na ukończeniu jest montaż stolarki aluminiowej od strony podwórza, trwa odbudowa ściany frontowej z cegły pozyskanej z rozbiórki wraz z wykonaniem okładziny ściany szczytowej, trwają też roboty wykończeniowe wewnętrzne, podłączanie instalacji oraz roboty elewacyjne, - w związku z koniecznością wykonania dokumentacji zamiennej i uzyskania decyzji na rozbiórkę i odtworzenie ściany frontowej	4.575.114,91	-
Zmiana sposobu ogrzewania z węglowego na ogrzewanie z sieci ciepłowniczej w budynku użyteczności publicznej przy ul. Górnośląskiej nr 108 w Rybniku - poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej	111.262,90	-
Przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza – dotacja celowa budżet	493 754,00	520.282,00
Budowa stacji CNG na terenie bazy przy ul. Jankowickiej 41b	149 972,50	-
Wymiana pieca olejowego na gazowy, przygotowanie pomieszczenia kotłowni - baza ZZM	208 077,22	-
Termomodernizacja dachu - baza ZZM	84 635,54	-
Hala Niedobczyce - przebudowa instalacji centralnego ogrzewania wraz z podłączeniem do sieci ciepłowniczej	107 668,93	-
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej modernizacji wraz ze zmianą sposobu ogrzewania budynku przy ul. gen. Andersa 30 w Rybniku, dz. Niedobczyce	45 510,00	-
Dokumentacja projektowo-kosztorysowa modernizacji lokali mieszkalnych wraz ze zmianą sposobu ogrzewania z węglowego na gazowe etażowe przy ul. św. Antoniego 15	10 947,00	-
Inwestycja jednoroczna - dokumentacja techniczna budowa instalacji fotowoltaicznej na budynku „C” kampusu przy ul. Rudzkiej 13	47 970,00	-
Zmiana sposobu ogrzewania z węglowego na ogrzewanie z sieci ciepłowniczej w budynku użyteczności publicznej przy ul. Górnośląskiej 108 w Rybniku /2019-2020/ - planowane dofinansowanie z EFRR	111 262,90	-
Audyty energetyczne i charakterystyki energetyczne	14 850,00	-
Rozbudowa programu Zarządzania Energią i mediami "Przemek"	39 975,00	-
OZE w budynkach MOSiR w Rybniku (OZE w budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika) /2018-2020/	289 748,30	-
Szkoła Podstawowa nr 13, dz. Chwałowice - zmiana źródła ciepła z gazowego na węzeł wymiennikowy	87 628,18	-

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021**

Warsztaty Mechaniczne RCEZ, ul. Świerkłańska 42, dz. Meksyk - termomodernizacja dachu	140 512,35	-
Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej mikroinstalacji fotowoltaicznych dla obiektów użyteczności publicznej na terenie Miasta Rybnika	29 990,00	36 900,00
Wykonanie kompensacji mocy biernej w obiektach miejskich	85 000,00	84 943,80
Zabudowa szaf oświetleniowych wraz z kompensatorami mocy biernej	-	836.400
Wymiana kładki dla pieszych nad rzeką Nacyną	-	429.885
Termomodernizacja elewacji i wymiana okien w budynku Bushido (MOSiR)	-	264.414,34
OZE w budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika – etap II (RIT – EFRR – RPO WŚl.) - lata realizacji 2017-2022 - celem projektu jest poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej, - zadanie zostało dofinansowane ze środków EFRR - RPO WŚl. na lata 2014-2020 w konkursie dla <i>Poddziałania 4.1.2. Odnawialne źródła energii</i> w kwocie 1.845.658,54 zł (łącznie wartość projektu – 2.645.392,07 zł), 2020 r.: roboty budowlane i instalacyjne oraz promocja projektu, 2021 r.: - wymiana kotła węglowego na instalację pomp ciepła w budynku Szkoły Podstawowej nr 19, - wymiana kotła węglowego na instalację pomp ciepła w budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 4 (wykonano w 2021 roku)	267.632,72	1.140.829,31
Termomodernizacja budynków mieszkalnych w Rybniku – Boguszowicach oraz Śródmieściu – celem zadania była poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej, - zadanie zostało dofinansowane ze środków Funduszu Spójności w kwocie 14.363.172,35 zł (łącznie wartość projektu – 23.245.205,33 zł), w latach 2019-2020 przeprowadzono termomodernizację budynku przy ul. Kraszewskiego 9 i przy ul. Kubosza 5, - prace w budynkach przy ul. Patriotów 20 i 22, ul. Lompy 14 i 15 oraz ul. I Brygady 1 zostały zakończone i odebrane w lipcu 2021 r., przy ul. Lompy 12 – we wrześniu 2021 r., zaś przy ul. Lompy 6, ul. Rostka 1 i 2 – w listopadzie 2021 r.; prace w zakresie budynku przy ul. Kadetów 3 zostały odebrane w grudniu 2021 r. (ostatnia płatność nastąpi w br., w związku z czym realizacja zadania została wydłużona do 2022 roku).	2.104.713,41	16.662.121,97
Zmiana kotłowni węglowej na kotłownię na pellety w budynku administracyjno-szatniowym MOSiR dz. Niedobczyce	109.748,30	201,62
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 19 w Rybniku (EFRR – RPO WŚl.) - celem zadania jest poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej, - zadanie zostało dofinansowane ze środków EFRR - RPO WŚl. na lata 2014-2020 w kwocie 1.516.266,75 zł (łącznie wartość projektu – 1.890.111,01 zł)	898.635,80	231.069,78
<i>Termomodernizacja budynków mieszkalnych w Rybniku - Boguszowicach wraz z przyłączeniem do sieci gazowych</i> - celem zadania była poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej, - zadanie zostało dofinansowane ze środków EFRR - RPO WŚl. na lata 2014-2020 w kwocie 6.542.462,05 zł i z budżetu państwa – 769.701,44 zł (łącznie wartość projektu – 8.778.755,73 zł), - w 2020 roku - (koncepcja systemu wizualnego osiedla, opinie ornitologiczne i tablice pamiątkowe), - w 2021 r. - roboty budowlane, - w latach 2019-2020 przeprowadzono termomodernizację budynku przy ul. Bogusławskiego 2, Placu Żołnierza 4, ul. Żurawiej 1, 4 i 6 oraz Placu Pokoju 2, - w 2021 roku wykonano roboty w budynkach przy ul. Patriotów 1 i 3 oraz Placu Żołnierza 1	7.658,12	2.681.264,17
<i>Termomodernizacja budynków mieszkalnych w Rybniku - Boguszowicach wraz z przyłączeniem do sieci gazowych - etap IA</i> – celem zadania była poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej,	1.419.116,45	4.209.429,02

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021**

<ul style="list-style-type: none"> - zadanie zostało dofinansowane ze środków EFRR - RPO WŚl. na lata 2014-2020 w kwocie 4.575.105,28 zł i z budżetu państwa – 538.247,69 zł (łącznie wartość projektu – 6.238.240,78 zł), - w 2020 roku przeprowadzono termomodernizację budynków przy ul. Bogusławskiego 5, 9 i 10, zaś w 2021 roku - przy ul. Elsnera, ul. Bogusławskiego 3, 12 i 14, ul. Grażyńskiego 3, Placu Żołnierza 2 oraz przy ul. Żurawiej 5 		
<p><i>Termomodernizacja budynków mieszkalnych w Rybniku - Boguszowicach wraz z przyłączeniem do sieci gazowych - etap II</i> – celem zadania była poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zadanie zostało dofinansowane ze środków EFRR - RPO WŚl. na lata 2014-2020 w kwocie 12.048.661,86 zł i z budżetu państwa – 1.417.489,62 zł (łącznie wartość projektu – 16.937.014,38 zł), - w 2021 roku zakończono prace w budynkach przy ul. Lompy 1-5, ul. Czwartaków 2 i 4, ul. Śniadeckiego 1, 3, 4 i 6, ul. Patriotów 2, ul. Wazów 3, ul. Kuboszka 1 oraz przy ul. Astronautów 2 	1.167.622,71	11.835.265,22
<p><i>Termomodernizacja budynków mieszkalnych w Rybniku – Niedobczycach</i> - celem zadania była poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków EFRR - RPO WŚl. na lata 2014-2020 w kwocie 3.957.775,44 zł (łącznie wartość projektu – 6.591.564,31 zł), - w 2020 r. - dokumentacja, opinie ornitologiczne i opłata za przyłącze, - w 2021 r. - roboty budowlane, - w 2021 roku zakończono prace: - związane z modernizacją wewnętrznej instalacji c.o. w budynkach przy ul. Hetmańskiej 1a, 1b, 1c i 1d, ul. Hetmańskiej 5a i ul. Hetmańskiej 7a i 7b, - związane z likwidacją kotłowni węglowej przy ul. Hetmańskiej 5 oraz budową kotłowni gazowej wraz z siecią zewnętrzną, - związane z modernizacją węzła cieplnego wraz z ociepleniem budynku przy ul. Barbary 19, - związane z modernizacją węzła cieplnego w budynku przy ul. Rymera 42, - związane z termomodernizacją budynków wraz z wymianą źródła ciepła w budynkach przy ul. gen. Andersa 18, 20 i 28 	40.762,60	4.523.798,21
<p><i>Termomodernizacja budynków mieszkalnych w Rybniku- Boguszowicach oraz Niedobczycach wraz z wymianą źródeł ciepła</i> (Fundusz Spójności) - celem zadania jest poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zadanie zostało dofinansowane ze środków Funduszu Spójności w kwocie 16.911.512,97 zł (łącznie wartość projektu – 24.289.720,26 zł), - w 2020 roku wykonano zmianę sposobu ogrzewania przy ul. Bogusławskiego 5, 9 i 10, a także termomodernizację budynków wraz ze zmianą sposobu ogrzewania lokali mieszkalnych przy ul. Kadetów 6a/10, ul. Patriotów 4c/6 i ul. Patriotów 8a/4, - w 2021 roku zakończono prace związane z termomodernizacją budynku wraz ze zmianą sposobu ogrzewania dla budynków przy ul. gen. Andersa 34, 38, 40, 40a, 40b, 42, 42a, 44, 44a, 44b oraz przy ul. Bogusławskiego 26, - zadanie zostało przewidziane do rozliczenia w ramach środków otrzymanych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych – łączna kwota planu z tego źródła to 7.163.573,86 zł (wykonanie wydatków w 2021 roku – 2.467.190,72 zł) 	103.219,75	8.855.975,29
<p>Program priorytetowy „Czyste Powietrze” – uruchomienie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego - celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup dwóch komputerów oraz urządzenia wielofunkcyjnego, - 13.07.2021 r. zawarto porozumienie z WFOŚiGW na realizację programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. Od 25.10.2021 r. działa 	-	8.307,42

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021**

Gminny Punkt Programu Czyste Powietrze, w ramach którego w 2021 roku udzielono pomocy przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie (71 wniosków) oraz przy rozliczaniu dotacji (84 wnioski o płatność). Łącznie w Urzędzie Miasta złożono 230 wniosków o dofinansowanie z Programu Czyste Powietrze, z czego 31 wniosków dotyczyło podwyższonego poziomu dofinansowania, zaś 199 wniosków - podstawowego poziomu dofinansowania		
Zmiana kotłowni węglowej na gazową w budynku Szkoły Podstawowej nr 23, dz. Niewiadom - lata realizacji 2017-2022 - dokumentacja	24.900	11.808
Termomodernizacja budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 4 w Rybniku, dz. Golejów - celem zadania była poprawa efektywności energetycznej, - zrealizowano I etap przedsięwzięcia, tj. termomodernizację budynku szkoły w zakresie izolacji poziomych i pionowych w piwnicy, docieplenia ścian i stropodachu, wymiany okien i drzwi, modernizacji schodów, balustrad, oświetlenia (29 grudnia 2020 r.); przebudowę instalacji c.o. zrealizowano w 2021 roku	1.922.733,39	1.318.313,53
OSP Kłokocin – przebudowa kotłowni węglowej na gazową i termomodernizacja budynku - przeprowadzono termomodernizację budynku oraz przebudowę kotłowni i wykonano przyłączenie do sieci gazowej	259.231,63	384.015,65
Przedszkole nr 21, dz. Kłokocin - przebudowa kotłowni węglowej na gazową i termomodernizacja budynku	-	1.754,63
Szkoła Podstawowa nr 18, dz. Boguszowice Osiedle – przebudowa kotłowni węglowej na gazową - celem przedsięwzięcia była poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej, - 2020 r.: dokumentacja i I rata opłaty przyłączeniowej do sieci gazowej, - 2021 r.: roboty budowlane	25.880,43	632.822,31
Termomodernizacja placówek edukacyjnych na terenie miasta Rybnika – celem zadania jest poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej - zaplanowano termomodernizację budynków wraz z wymianą źródeł ciepła w 12 placówkach; - zadanie zostało przewidziane do rozliczenia w ramach środków otrzymanych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych – 5.142.089,42 zł; planowany całkowity koszt zadania wynosi 20 mln zł (wykonanie wydatków w 2021 roku z tego tytułu – 3.119.999,99 zł), - zadanie obejmuje: • Przedszkole nr 18 (ZSz-P nr 6), dz. Boguszowice Stare – w 2021 roku zlikwidowano kotłownię węglową i włączono do kotłowni gazowej w SP nr 16, zbudowano węzeł cieplny c.o. i c.w.u, roboty elektryczne w zakresie instalacji piorunochronnej oraz termomodernizację budynku, • Szkołę Podstawową nr 24 w budynku nr 2 (ZSz-P nr 14), dz. Radziejów - zmiana kotłowni węglowej na węzeł pomp ciepła i termomodernizacja budynku; pierwotny termin realizacji zadania (listopad 2021 r.) został przesunięty do 23 lutego br.; prace zakończono, • Przedszkole nr 32, dz. Kamień - zmiana kotłowni węglowej na gazową wraz z wewnętrzną instalacją gazową i termomodernizacja budynku - wykonano I etap polegający na przebudowie kotłowni węglowej na gazową; planowany termin zakończenia II etapu robót przypada na 20 sierpnia br. (zakres rzeczowy II etapu: wymiana instalacji c.o., wymiana grzejników oraz termomodernizacja w zakresie ocieplenia elewacji budynku, wykonanie nowego pokrycia dachu oraz instalacji odgromowej), • Przedszkole nr 14, dz. Chwałowice - opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową dla termomodernizacji budynku; rzeczowa realizacja została zaplanowana na 2022 rok.	119.666	4.228.657,56
Termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła w obiektach oświatowych i miejskich budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika - celem zadania jest poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej, - zadanie obejmuje:	-	3.725.230,75

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021**

<ul style="list-style-type: none"> • OSP Gotartowice - termomodernizacja budynku wraz z przebudową źródła ciepła z węglowego na pellety – zadanie zrealizowano, • Przedszkole nr 41, dz. Maroko-Nowiny – termomodernizacja budynku wraz z robotami towarzyszącymi, • ZSz-P 3 dz. Ochojec – w 2021 roku poniesiono opłatę za przyłączenie do sieci gazowej (I rata). 6 września 2021 r. została zawarta umowa na wykonanie przebudowy kotłowni olejowej na gazową, • OSP Chwałowice – termomodernizacja budynku oraz zmiana źródła ciepła z węglowego na węzeł wymiennikowy, • OSP Golejów – zmiana źródła ciepła z węglowego na gazowe wraz z wymianą instalacji c.o. oraz termomodernizacją budynku,, • Przedszkole nr 23, dz. Niedobczyce - opracowano dokumentację projektowo- kosztorysową termomodernizacji budynku, • OSP Wielopole – w budynku zamontowano kocioł pochodzący z OSP Chwałowice, z uwagi na fakt wykonania tam modernizacji kotłowni węglowej na wymiennikowy węzeł ciepła. 		
Budowa mikroinstalacji fotowoltaicznych dla obiektów użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika - celem zadania jest poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej - dokumentacja - realizacja rzeczowa w 2022 roku w następujących obiektach: Przedszkole nr 1, Przedszkole nr 4, Przedszkole nr 23, Przedszkole nr 32, Przedszkole nr 42 oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna przy ul. Kościuszki	-	19.926
Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, dz. Śródmieście - termomodernizacja budynku - celem zadania jest poprawa infrastruktury kultury - dokumentacja	-	20.910
Termomodernizacja budynków mieszkalnych wraz z wymianą źródeł ciepła w 3 dzielnicach Miasta Rybnika - celem zadania jest poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej, - zadanie obejmuje termomodernizację budynków przy ul. Ogrodowskiego 1, 1A, 3, 3A, 5, 5A, 7, 7A, 9 i 9A, przy ul. Antoniego 11, 13, 15, 11a/Piasta 19 oraz przy ul. gen. Andersa 13 i 17, - w 2020 roku wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową w zakresie budynków przy ul. Ogrodowskiego 1, 3, 5, 7 i 9 oraz przy ul. Ogrodowskiego 1A, 3A, 5A, 7A i 9A, - w 2021 roku wykonano opinie ornitologiczne (dla budynków przy ul. Ogrodowskiego 1, 1A, 3, 3A, 5, 5A, 7, 7A, 9 i 9A oraz ul. Antoniego 11, 13, 15, 11a/Piasta 19), audyt ex-ante (dla wszystkich budynków) oraz audyty energetyczne (dla budynków przy ul. gen. Andersa 13 i 17)	134.070	53.674,15
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej termomodernizacji budynków przy ul. Słonecznej 8, 10, 12, 14 wraz ze zmianą sposobu ogrzewania - celem zadania jest poprawa jakości powietrza i zwiększenie efektywności energetycznej	-	49.084,64
Termomodernizacja pomieszczeń biurowych oraz warsztatów - Ośrodek Kamień - celem zadania jest poprawa infrastruktury obsługi obiektów sportowych - wykonano dokumentację projektową	-	9.068,32
Wykonanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Rybnika	-	20 664,00
Ocena jakości powietrza na terenie Miasta Rybnika	-	26 183,01
Zeroemisyjny samochód osobowo-dostawczy (na potrzeby obsługi przystanków)	-	156 454,83
Samochód osobowo-dostawczy CNG	-	209 157,50
Parking wielopoziomowy przy ul. Hallera		2 747 584,28
Budynek wielofunkcyjny Targowisko, ul. Rzeczna - modernizacja kotłowni	-	19 280,61
Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób ubiegających się o dofinansowanie w ramach programu "Czyste powietrze"	67 000,00	90 000,00
Orlik Niedobczyce - wykonanie przyłącza ciepłowniczego do budynku przy boisku wraz z dokumentacją	-	109 820,10
Boisko, dz. Boguszowice – ekspertyza techniczna	-	1 968,00
Boisko, dz. Radziejów - ekspertyza techniczna	-	1 968,00
Boisko, dz. Niedobczyce - ekspertyza techniczna	-	1 968,00

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021**

Boisko, dz. Orzepowice - ekspertyza techniczna	-	1 968,00
Boisko, dz. Grabownia - wykonanie mini instalacji fotowoltaicznej + ekspertyza techniczna	-	1 968,00 + 64 944= 66 912,00
Modernizacja lokali mieszkalnych wraz ze zmianą sposobu ogrzewania będących w zasobach ZGM	-	155 618,12
Modernizacja wymiennikowni c.o. w budynku użyteczności publicznej przy ul. Białych 7	-	85 579,09
Dokumentacja projektowo-kosztorysowa zmiany sposobu ogrzewania budynków mieszkalnych przy ul. Hallera 9, 9A i 11	-	17 773,50
Dokumentacja projektowo-kosztorysowa docieplenia ścian, stropów piwnic, poddasza, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej wraz z modernizacją instalacji c.o. w budynku przy ul. gen. Andersa 16	-	17 589,00
Dostosowanie budynku kogeneracji źródeł energii przy ul. Powstańców Śląskich do wymogów ochrony przeciwpożarowej, dz. Śródmieście	-	29 480,76
Dostawa kompensatorów mocy biernej wraz z montażem	-	11 500,00

5.2. Klimat akustyczny.

W zakresie poprawy klimatu akustycznego Miasto Rybnik realizowało szereg zadań, w tym główne (poza zadaniami związanymi z remontami, modernizacją i przebudową dróg, zawartymi w tabeli powyżej):

Tabela 30. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – klimat akustyczny.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Odnowienie oznakowania rybnickich tras rowerowych, utrzymanie ścieżek rowerowych, zakup zmiataarki, projekty związane z budową infrastruktury	588 374,32	209 383,93
Projekt stałej organizacji ruchu na drogach	59 578,50	59 657,50
Wykonanie przeglądów okresowych i pomiarów sygnalizacji świetlnych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego	29 151,00	109 470,00
Gniazdo cyklistów, dz. Maroko-Nowiny /2019-2020/	42 178,55	-
Ekran akustyczny przy Regionalnej Drodze Racibórz - Pszczyna	-	1.009.920
Wykonanie projektu drogi dla rowerów w śladzie byłej kolei piaskowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	-	360.000
Przebudowa sygnalizacji świetlnych w dzielnicach miasta Rybnika	843 755,40	750 138,13
Zabezpieczenie akustyczne ul. Góreckiego - lata realizacji 2021–2022	-	271.346,40
Modernizacja infrastruktury przystankowej	-	73 044,78
System rowerów miejskich	355 293,90	86 744,00

5.3. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa.

Realizacja zadania polega głównie na ograniczaniu ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska wraz z wodami opadowymi. Podstawową zasadą współczesnych metod jest lokalne retencjonowanie wód opadowych, powolny odpływ wód opadowych do odbiornika oraz naturalne oczyszczanie wód opadowych na miejscu (przed wprowadzeniem do odbiornika wodnego lub gruntowego).

Tereny zurbanizowane wymagają odpowiednio sprawnego odprowadzenia wód z dużych powierzchni niechłonnych bez możliwości szerokiego stosowania ww. zasad, stąd wdrażane są rozwiązania kierowania spływu np., do studni chłonnych, zbiorników odparowujących. Realizowane jest sukcesywnie likwidowanie kanalizacji ogólnospławnych. Przy nowych inwestycjach gospodarka wodno-ściekowa wodami opadowymi traktowana jest kompleksowo tj. planowanie inwestycji obejmuje równocześnie wiele zagadnień związanych z modernizacją, rozbudową i projektowaniem systemów kanalizacyjnych.

Działania kontrolne prowadzone są zgodnie z opracowanym planem kontroli jednostek przez Inspekcję Ochrony Środowiska, w efekcie czego w uzasadnionych przypadkach następuje zobowiązanie wytwórców do dostosowania warunków zrzutu ścieków do obowiązujących wymagań.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej Miasto Rybnik realizowało szereg zadań, w tym głównie:

Tabela 31. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – zasoby i jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Przedsięwzięcia związane z ochroną wód i powierzchni ziemi przed ściekami sanitarnymi	89.027	-
Budowa kanalizacji deszczowej w ulicy Pogodnej	675.999,10	-
Projekt kanalizacji deszczowej w dzielnicy Golejów w ulicach Wiosny Ludów i Książenickiej wraz z projektem odtworzenia nawierzchni drogowej na całej szerokości (z chodnikami i krawężnikami) po trasie planowanej kanalizacji deszczowej: - przebudowa ul. Wiosny Ludów - poniesione wydatki w 2020 roku wyniosły 50 tys. zł, - projekt kanalizacji deszczowej – rondo Golejowskie - poniesione wydatki w 2020 roku wyniosły 3.956 zł – dokumentacja	53 956,00	-
Utrzymanie zbiorników retencyjnych	192 759,70	51 900,00
Remonty bieżące i awaryjne kanalizacji deszczowej i urządzeń wodnych	33 020,42	7 119,99
Operaty wodnoprawne	27 945,60	27 037,86
Przygotowanie dokumentów do przekazania kanalizacji deszczowej do PWiK (inwentaryzacja, uregulowanie spraw własnościowych)	384 034,99	-
Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	15 178,86	14 309,96
Budowa szaleatów miejskich na terenie tężni, dz. Paruszowiec-Piaski oraz na terenie MOSiR, dz. Kamień	248 380,00	-
Remonty - konserwacja rowów odwadniających	465 484,02	19 065,00
Objęcie stałą kontrolą i bieżącą konserwacją wyznaczonych urządzeń odwadniających	78 057,53	54 452,94
Utrzymanie rzeki Rudy na odcinku od mostu kolejowego do km 34+700	54 687,50	-
Utrzymanie w należytym stanie technicznym odcinka koryta rzeki Nacyny od stopnia w km 1+210 do km 3+795	46 970,00	-
Ochrona wód i powierzchni ziemi przed ściekami sanitarnymi	89 027,00	112 013,00
Wykonanie koncepcji zagospodarowania terenu strefy przemysłowej wraz z układem drogowym i uzbrojeniem terenu oraz inwentaryzacją zagospodarowania terenów inwestycyjnych w rejonie ul. Kłokocińskiej (dz. Kłokocin)	117 957,00	-
Zakup i zamontowanie larsenów stabilizujących poziom wody - zbiornik Paruszowiec	99 630,00	-
SP nr 36, dz. Boguszowice Stare - budowa instalacji hydrantowej	65 895,04	-
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 12, dz. Zebrzydowice - przebudowa instalacji hydrantowej	9 225,00	84 849,46
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3, dz. Ochojec - modernizacja instalacji hydrantowej (dokumentacja)	8 610,00	-
Stacja Żeglarska przy ul. Rudzkiej, dz. Chwałęcice - wykonanie odcinka przyłącza wodociągowego	10 393,50	-
Rozbudowa obiektu mostowego na ul. Okulickiego, dz. Radziejów - rozebrano istniejący obiekt mostowy i wykonano przepust drogowy, przebudowano konstrukcję jezdni na długości 150 m, wykonano kanalizację oraz umocnienie skarp, po jednej stronie wykonano chodnik	2.398.401,21	582.327,12

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021**

Rozbudowa zbiornika retencyjnego przy ul. Świerklańskiej – lata realizacji 2021-2022 - badania laboratoryjne i mapy	-	2.222,40
SP nr 20, dz. Gotartowice - modernizacja budynku w zakresie instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych - celem zadania jest poprawa infrastruktury edukacji - dokumentacja	-	29.500
Opracowanie koncepcji odprowadzenia wód opadowych i roztopowych z terenu miasta Rybnika z rejonu przylegającego do ul. Prostej i Żorskiej odprowadzanych rowem B-31 do wylotu do Potoku Boguszowickiego (Potok z Przegędzy), dz. Ligota-Ligocka Kuźnia - dokonano inwentaryzacji terenu	-	45.244,32
Zabudowa odwodnienia na ul. Lechickiej, Czarnieckiego i Zwonowickiej	-	53 414,55
Opracowanie dokumentacji projektowej wykonania studni chłonnych w ul. Stefana Batorego	-	18 696,00
Inwentaryzacja kanalizacji deszczowej	-	667 360,00
Dotacje na zadania bieżące - odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z odcinka RDRP (porozumienie z Miastem Żory)	-	42 026,00
Toaleta publiczna bezobsługowa w parku tematycznym przy ul. Kotucza	-	221 600,00
Zbiornik na wodę do podlewania	-	11 070,00
Wykonanie systemu nawadniania przy Tężni, wzdłuż ogrodzenia Szkoły Muzycznej oraz na Rondzie Gliwickim	-	40 342,03
Wykonanie punktu czerpania wody dla oczka wodnego Bukówka	-	24 998,00
Budowa kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki z budynku Stacji Żeglarskiej przy ul. Rudzkiej, dz. Chwałęcice (dokumentacja)	-	13 654,00

5.4. Gleby.

Tabela 32. Realizacja zadań w latach 2020-2021 - gleby.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Zagospodarowanie terenu przy Zabytkowej Kopalni „Ignacy” na potrzeby rewitalizacji dzielnicy Niewiadom w Rybniku – lata realizacji 2019-2021: - celem zadania jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych, - zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków EFRR - RPO WŚL. na lata 2014-2020 w kwocie 5.054.018,12 zł oraz i budżetu państwa – 594.590,37 zł (łącznie wartość projektu – 6.825.471,49 zł), - zakres rzeczowy zadania: zagospodarowanie strefy rekreacyjnej z placami zabaw przy budynku byłej sprężarkowni, - w 2020 r. poniesiono nakłady na wykonanie dokumentacji w zakresie badania gruntu na terenie inwestycji pod kątem określenia rodzaju oraz ilości substancji niebezpiecznych wymagających utylizacji oraz opłata przyłączeniowa do sieci energetycznej	87.310,75	-
Modernizacja RSIP-u - celem zadania jest poprawa działania Rybnickiego Systemu Informacji Przestrzennej oraz poprawa wydajności i komfortu pracy użytkowników: - opracowano Projekt Techniczny Wdrożenia Systemu, udostępniono, skonfigurowano i uruchomiono środowisko wdrożeniowe systemu oraz dokonano cyfryzacji istniejących zbiorów danych.	303.072,00	-
Izby rolnicze - (2% wpływów z podatku rolnego); (§ 2850)	7 971,91	8 040,98

5.5. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

W zakresie gospodarki odpadami Miasto Rybnik realizowało szereg zadań, w tym główne:

Tabela 33. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Usuwanie, transport i utylizacja azbestu	7.327	9.068
Zakup worków (liście)	3 610,00	3 700,00
Zakup materiałów związanych z edukacją ekologiczną	6 152,00	-
Promocja selektywnej zbiórki odpadów	2 927,40	-
Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	34 944 177,25	36 415 542,24
Elektroniczna informacja dla mieszkańców miasta - zapewnienie mieszkańcom miasta dostępu do mobilnej i darmowej aplikacji WYWOZIK Rybnik, zapewniającej dostęp do informacji o terminach odbioru odpadów, o zasadach segregacji odpadów komunalnych, punktach odbioru odpadów budowlanych, niebezpiecznych, wielkogabarytowych, segregowanych, itp.,	5 889,24	6 765,00
Koszty utrzymania nieodpłatnego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na składowisku przy ul. Kolberga	1 594 563,44	2 140 349,45
Modernizacja oprogramowania systemu gospodarki komunalnej (SGK)	3 321,00	-
Zakup zestawów higienicznych oraz pojemników ulicznych do sprzątania psich odchodów	17 206,47	18 597,60
Gospodarka odpadami - gminny punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych oraz zakład odzysku gruzu	452 106,40	562 136,40
Unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest na terenie Miasta Rybnika (EFRR – RPO WŚL.) - lata realizacji 2020-2021: - na realizację projektu pozyskano dofinansowanie w kwocie 1.439.114,92 zł (łącznie wartość projektu - 1.514.857,81 zł), - w ramach projektu realizowany był: ➤ demontaż z obiektu wyrobów budowlanych zawierających azbest, transport i unieszkodliwianie z jednoczesnym przywróceniem stanu obiektu sprzed demontażu, z wykorzystaniem fabrycznie nowych materiałów budowlanych, ➤ demontaż z obiektu wyrobów budowlanych zawierających azbest, transport i unieszkodliwianie, ➤ transport znajdujących się na terenie nieruchomości wyrobów budowlanych zawierających azbest i ich unieszkodliwianie, - na dofinansowanie inwestycji ekologicznych w 2020 r. poniesiono nakłady w wysokości zaś w 2021 r. - (w planie pozostały niezrealizowane wydatki w wysokości 564.581 zł), - złożono 74 wnioski o granty, podpisano jednak 58 umów (pozostali mieszkańcy nie podpisali umów).	340.112,36	610.164,45
Gospodarka odpadami - Kompostownia	556 203,01	299 233,04

5.6. Zasoby przyrodnicze.

5.6.1. Ochrona zasobów przyrodniczych.

W zakresie ochrony zasobów przyrodniczych Miasto Rybnik realizowało szereg zadań, w tym głównie:

Tabela 34. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – ochrona zasobów przyrodniczych.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Odstrzał redukcyjny dzikiej zwierzyny na terenie Miasta	17 999,82	5 166,00
Wykonanie 3-letniego monitoringu przyrodniczego na odcinku RDRP od ronda Raciborskiego w Żorach do ronda Niedobczyce-Paryż	49 200,00	-
Korzystanie z usług schroniska dla bezpańskich zwierząt, zapewnienie opieki rannym leśnym zwierzętom	457 388,77	383 760,00
Zapewnienie miejsca bezdomnym zwierzętom gospodarskim w gospodarstwie rolnym	1 794,60	-
Ośrodek Wypoczynkowy w Kamieniu - zabezpieczenie drzewa przed próchnieniem	17 300,00	-
Akcja deratyzacji	2 152,50	2 152,50
Odbiór i utylizacja padłych zwierząt	-	11 840,78
Zapewnienie opieki weterynaryjnej dla zwierząt gospodarskich	-	600,00
Sterylizacja kotów	-	15 248,00
Wylapywanie zwierząt dziko żyjących	-	39 395,71
Leczenie zwierząt leśnych	-	1 460,00
Prace pielęgnacyjne starodrzewu i pomników przyrody	-	7 236,00
Ule miejskie na obiekt Tężni	-	11 143,80
Tunel ogrodniczy do uprawy bylin	-	20 049,00
Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	29 550,00	-

5.6.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.

Tabela 35. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – ochrona i zrównoważony rozwój lasów.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Nadzór nad gospodarką leśną, w tym inwentaryzacja stanu lasów	16 443,51	11 367,51
Zadrzewianie miasta	-	19 998,30

5.6.3. Ochrona zieleni.

Zieleń miejska, zwłaszcza na terenach silnie zurbanizowanych, staje się coraz bardziej docenianym składnikiem układów urbanistycznych, zarówno planowanych, jak i istniejących, w których istnieje możliwość stworzenia czy też przywrócenia zieleni. Zieleń miejska to przede wszystkim obiekty przyrodnicze o formach naturalnych, półnaturalnych i przetworzonych oraz rozmaite założenia ogrodowe istniejące samoistnie lub towarzyszące budowlom. Tereny zieleni miejskiej pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne – wpływają na złagodzenie lub eliminację uciążliwości życia w miastach, kształtowanie układów urbanistycznych, wprowadzając ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter miastu.

Zieleń miejska oddziałuje również na człowieka poprzez możliwość kontaktu z naturą, wyciszenia się, znalezienia wytchnienia i odpoczynku z dala od zgiełku miasta. Jednakże, aby zieleń oprócz spełniania funkcji estetycznej pełniła również inne zadania, musi być różnorodna pod względem biologicznym, bo tylko wtedy zapewnia miejsce różnym gatunkom roślin i zwierząt oraz zapobiega erozji gleb.

Tabela 36. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – ochrona zieleni.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Opracowanie standardów kształtowania zieleni Rybnika	54 735,00	-
Utrzymanie zieleni w miastach i gminach - nasadzenia i wycinka	40 716,00	-

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021**

drzew, pielęgnacja drzewostanu		
Utrzymanie zieleni miejskiej (ZZM)	10 496 372,03	12 544 913,24
<i>Zwiększenie funkcjonalności zabytkowego parku im. Henryka Czempieła w kontekście procesu rewitalizacji dzielnicy Niedobczyce w Rybniku (EFRR – RPO WŚl.) - celem projektu jest poprawa infrastruktury parkowej,</i> - zadanie zostało dofinansowane ze środków EFRR - RPO WŚl. na lata 2014-2020 w kwocie 3.773.400,84 zł (łącznie wartość projektu – 4.314.754 zł), - w 2021 r. roboty rozbiórkowe, drogowe, budowlane i instalacyjne	-	814.072,57

5.7. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

System przeciwdziałania poważnym awariom składa się z szeregu uregulowanych prawnie procedur. Pierwszym elementem całego systemu jest sprawdzenie, czy dany zakład w ogóle stwarza zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej. Do tego celu służy procedura zaliczenia zakładu do kategorii zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii. Taki zakład zobowiązany jest do przygotowania programu zapobiegania awariom, który następnie należy wprowadzić w życie za pomocą systemu bezpieczeństwa (system zarządzania bezpieczeństwem). Ostatnim elementem systemu są plany operacyjno-ratownicze wewnętrzne - przygotowywane przez zakład oraz zewnętrzne - opracowywane przez komendanta wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej. Prowadzący zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku przedkłada program zapobiegania poważnym awariom przemysłowym właściwemu organowi Państwowej Straży Pożarnej oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska. Miasto Rybnik realizowało szereg zadań z zakresu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w tym głównie:

Tabela 37. Realizacja zadań w latach 2020-2021 nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Popielów	549.400	-
OSP Ochojec – rozbudowa budynku - poprawa infrastruktury jednostek ochotniczych straży pożarnych	625 426,69	-
Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	34 000,00	-
Ochotnicze straże pożarne	1 261 687,69	1 703 217,11
Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla (549 400,00	-
Wymiana syreny alarmowej w remizie OSP Boguszowice	33 900,00	-
Zarządzanie kryzysowe - Powiatowe Centrum Zarządzani	236 154,89	-
Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej	10 136 967,88	10 399 331,60
Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Chwałęcice	-	359.800
Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Kamień	-	548.330
Zwiększenie potencjału sprzętowego OSP Rybnik Stodoły	-	16 898,00
Bezpieczny strażak - zakup sprzętu służącego ratowaniu życia, zdrowia i mienia mieszkańców - dz. Popielów	-	30 000,00
Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Kamień	-	548 330,00
Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Chwałęcice:	-	359 800,00
Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego	236 154,89	229 294,80

5.8. Zagadnienia horyzontalne.

W skład zagadnień horyzontalnych wchodzi:

- adaptacja do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

- edukacja ekologiczna,
- monitoring środowiska.

Miasto Rybnik realizowało szereg zadań z zakresu zagadnień horyzontalnych, w tym głównie:

Tabela 38. Realizacja zadań w latach 2020-2021 – zagadnienia horyzontalne.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Raport z realizacji Programu ochrony środowiska za lata 2018-2019	4 920,00	-
Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	15 744,00	-
Stowarzyszenie Gmin Górniczych	13 800,00	15 180,00
Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego	59 800,00	37 100,00
Stowarzyszenie Biznes-Nauka-Samorząd "Pro Silesia"	5 000,00	5 000,00
Plany zagospodarowania przestrzennego - <i>konceptcje urbanistyczne, nagrody konkursowe</i>	24 000,00	-
Plany zagospodarowania przestrzennego	31 653,32	52 475,17
Plany zagospodarowania przestrzennego	169 116,58	255 427,61
Modernizacja RSIP-u - celem zadania jest poprawa działania Rybnickiego Systemu Informacji Przestrzennej oraz poprawa wydajności i komfortu pracy użytkowników - opracowano Projekt Techniczny Wdrożenia Systemu, udostępniono, skonfigurowano i uruchomiono środowisko wdrożeniowe systemu oraz dokonano cyfryzacji istniejących zbiorów danych	-	303.072 871 609,50
Stowarzyszenie Gmin Górniczych		
Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego	-	79 010,00
Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego - składka celowa na działania edukacyjno-szkoleniowe Członków Związku	-	11 000,00
Edukacja ekologiczna, propagowanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych poprzez druk plakatów i ulotek oraz zakup serc na nakrętki	9 299,40	-

5.9. Realizacja zadań umieszczonych w planie operacyjnym Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

W tabeli umieszczono zadania z planu operacyjnego, które zaplanowane były do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Rybnika do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 (rok 2020) oraz w Programie ochrony środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 (2021 rok).

Tabela 39. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika.

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
<i>Zadania własne z planu operacyjnego, które zaplanowane były do realizacji w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024</i>			
Ochrona przyrody i krajobrazu, kształtowanie terenów zieleni, gospodarka leśna	Utrzymanie zieleni w mieście	zrealizowane – zadanie ciągłe	<p>koszty podane w tabeli nr 36</p> <p>Działania związane z utrzymaniem i konserwacją zieleni miejskiej Miasta Rybnika obejmowały: całoroczne utrzymanie roślinności na terenach zieleni we wszystkich fazach wegetacyjnych wraz z istniejącą infrastrukturą techniczną, utrzymaniem i remontami placów zabaw, siłowni oraz innych urządzeń rekreacyjno-sportowych tam zlokalizowanych, inwestycje w postaci nowych terenów zieleni urządzonej i nasadzeń, a także prace związane z ograniczeniem powierzchni kwietników na rzecz obsady całorocznej oraz utrzymanie czystości terenów zieleni.</p> <p><u>2020⁶:</u></p> <p>Całoroczne utrzymanie terenów zieleni miejskiej miasta Rybnika będących w trwałym zarządzie o ogólnej powierzchni 200,4321 ha realizowane jest poprzez utrzymanie całoroczne, prace konserwacyjno-pielęgnacyjne. Działania te realizowane są na obszarze obejmującym powierzchnię ogólną zieleni urządzonej 100,6515 ha, w tym 75,4436 ha (bez powierzchni cmentarzy komunalnych) terenów objętych trwałym zarządem o następującej strukturze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 18 obiektów zieleni typu reprezentacyjnego – 5 zieleńców, 11 skwerów, 2 parki - 139 obiektów zieleni typu standardowego – 7 parków, 32 zieleńców, 100 skwerów, - 39 obiektów Miejsc Pamięci Narodowej, - 4 obiekty Miejsc Pamięci Województwa Śląskiego, - 12 obiektów Grobownictwa Wojennego, - 49 placów zabaw, - 30 siłowni,

⁶ Na podstawie Sprawozdania Zarządu Zieleni Miejskiej za rok 2020 i 2021

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
			<ul style="list-style-type: none"> - 6 skate parków, - 2 ścieżki zdrowia, - 1 tor saneczkowy, - 29 obiektów z urządzeniami rekreacyjno-sportowymi, - 2 tory rowerowe, <p>2021⁸:</p> <p>Całoroczne utrzymanie terenów zieleni miejskiej miasta Rybnika o ogólnej powierzchni 208,0073 ha (z wyłączeniem bazy ZZM) realizowane jest poprzez całoroczne prace konserwacyjno-pielęgnacyjne.</p> <p>Działania te realizowane są na obszarze obejmującym powierzchnię ogólną zieleni urządzonej 100,7225 ha, w tym 75,4925 ha (bez powierzchni cmentarzy komunalnych) terenów objętych trwałym zarządem o następującej strukturze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 21 obiektów zieleni typu reprezentacyjnego – 6 zieleńców, 12 skwerów, 2 parki + Tężnia - 138 obiektów zieleni typu standardowego – 7 parków, 32 zieleńców, 99 skwerów, - 39 obiektów Miejsc Pamięci Narodowej, - 4 obiekty Miejsc Pamięci Województwa Śląskiego, - 12 obiektów Grobownictwa Wojennego, - 49 placów zabaw, - 30 siłowni, - 6 skate parków, - 2 ścieżki zdrowia (park Kozie Góry, Ruda Las), - 1 tor saneczkowy (park leśny Wiśniowiec), - 1 street workout (park Kozie Góry) - 1 tor rolkowy (Błonia) - 2 tory rowerowe (park leśny Wiśniowiec), - 1 pumtruck (park im. A. Fudalego) - 3 boiska sportowo-rekreacyjne o nawierzchni sztucznej (ul. Szramka, park im. A. Fudalego, park ul. Góreckiego)
	Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej.	zrealizowane – zadanie ciągłe	Realizacja przede wszystkim poprzez placówki oświatowe. Przy wsparciu Nadleśnictwa Rybnik organizowane są coroczne akcje, z których każda kolejna rozszerzana jest o nowe działania. Podejmowane działania mają wpływ na kształtowanie właściwych postaw uczniów wobec przyrody i ekologii. Ponadto integrują i wspomagają edukację szkolną, jako lekcja w terenie. Przy Nadleśnictwie Rybnik funkcjonuje Ośrodek Edukacji Leśnej,
	Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych.		

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
			gdzie znajduje się sala wykładowa na ok. 35-40 osób, wyposażona w sprzęt audio-wizualny do projekcji filmów DVD i prezentacji multimedialnych. Atrakcją są gabloty z eksponatami spreparowanych zwierząt różnych poziomów troficznych, oraz ptaki i drobne ssaki leśne.
	Opracowanie i wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo oraz utrwalanie osiągniętych efektów z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów.	zrealizowane – zadanie ciągłe	Zadanie realizowane głównie przez Nadleśnictwa Rybnik i Rudy. Funkcjonujący przy Nadleśnictwie Rybnik Ośrodek Edukacji Leśnej, umożliwia skorzystanie z oferty edukacyjnej po wcześniejszym umówieniu, zajęcia są nieodpłatne. Nadleśnictwo stwarza także możliwość przeprowadzenia pogadanki lub zajęć praktycznych dla szkół na ścieżkach przyrodniczo-leśnych, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu z leśniczym lub specjalistą.
Ochrona powietrza, ochrona przed hałasem, ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Budowa Regionalnej Drogi Racibórz – Pszczyna Etap I	zrealizowane	koszty podane w tabeli nr 29
	Budowa Regionalnej Drogi Racibórz – Pszczyna Etap II	zrealizowane	koszty podane w tabeli nr 29
Ochrona powietrza	Dotacje miasta do wymiany systemów grzewczych	zrealizowane – działanie coroczne	<p>koszty podane w tabeli nr 29</p> <p>Projekt „Łączymy z energią” – montaż instalacji OZE dla budynków mieszkalnych na terenie Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego</p> <p><u>2020:</u> w 2020 roku w Mieście Rybnik wykonano 201 instalacji na łączną kwotę dofinansowania 2 801 800,00, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 148 instalacji fotowoltaicznych - 15 kotłów na pellet o mocy do 20 kW - 25 kotłów na pellet o mocy od 20 do 30 kW - 13 pomp ciepła do c.w.u <p><u>2021:</u> w 2021 r. wykonano 92 instalacje na łączną kwotę dofinansowania 1 384 359,63 zł, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 42 instalacje fotowoltaiczne - 8 kotłów na pellet o mocy do 20 kW - 36 kotłów na pellet o mocy od 20 do 30 kW - 6 pomp ciepła do c.w.u <p>Projekt „Gminy z dobrą energią” - wymiana urządzeń grzewczych w budynkach mieszkalnych na terenie Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego</p>

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
			<p><u>2020:</u> w 2020 roku w Mieście Rybnik wykonano 46 instalacji na łączną kwotę dofinansowania 687090,58 zł w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 17 szt. kotłów gazowych o mocy od 10 kW do 25 kW - 12 szt. kotłów na pellet o mocy powyżej 17 kW do 25 kW - 1 szt. kocioł na pellet o mocy od 10 kW do 17 kW - 16 szt. instalacji PV <p><u>2021:</u> w 2021 r. wykonano 31 instalacje na łączną kwotę dofinansowania 450 690,74 zł, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7 instalacji fotowoltaicznych - 2 kotły na pellet o mocy od 10 kW do 17 kW - 4 kotły na pellet o mocy powyżej 17 kW do 25 kW - 18 kotłów gazowych o mocy od 10 kW do 25 kW
Ochrona powietrza c.d.	Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów.	zrealizowane – działanie coroczne	Raportowanie odbywa się w postaci rocznych sprawozdań do Marszałka Województwa Śląskiego.
	Wdrażanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.	zrealizowane – działanie coroczne	<p>koszty podane w tabeli nr 29</p> <p>W 2021 roku miasto opracowało aktualizację „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Rybnika”. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym, który określa wizję rozwoju gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Jego realizacja ma przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym, tj.: redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (OZE), redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej. Miasto sukcesywnie realizuje zadania przewidziane w harmonogramie PGN-u.</p>
	Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza poprzez m.in. upłynnianie ruchu pojazdów, wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach miasta	zrealizowane – działanie coroczne	<p>koszty podane w tabeli nr 29 i 30</p> <p>Działania w ramach Planu Zrównoważonej Mobilności Miasta Rybnika</p>
	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu i nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz tworzenie zintegrowanego systemu komunikacji	zrealizowane – działanie ciągłe	<p>koszty podane w tabeli nr 29 i 30</p> <p>Działania w ramach Planu Zrównoważonej Mobilności Miasta Rybnika</p>

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
	miejskiej mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego		
	Wdrażanie Inteligentnych Systemów Zarządzania Ruchem.	zrealizowane – działanie ciągłe	System Informacji Pasażerskiej - na bieżąco utrzymywano istniejące systemy informacji pasażerskiej
	Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi	zrealizowane – działanie coroczne	koszty podane w tabeli nr 30 Działania w ramach Planu Zrównoważonej Mobilności Miasta Rybnika
Ochrona powietrza c.d.	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza,	zrealizowane – działanie coroczne	Edukacja ekologiczna realizowana była m.in. poprzez: - rozpowszechnienie wśród mieszkańców plakatów i ulotek informacyjnych, - stronę internetową www.rybnik.eu , - propagowanie ekodotacji na inwestycje służące ochronie powietrza na stronie www.rybnik.eu , - propagowaniem starań władz miasta o dofinansowanie inicjatyw, których celem jest zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do powietrza (m.in. dotacje projektów z RPO 2014-2020), - spotkania z mieszkańcami (m.in. na temat rządowego programu „Czyste Powietrze”), - prezentację wyników i efektów prowadzonych działań przez UM w Rybniku w zakresie poprawy jakości powietrza, - udzielanie pouczeń przez patrole Straży Miejskiej.
	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych.	zrealizowane – działania ciągłe	Ekopatrol Straży Miejskiej w Rybniku stworzony został w celu realizacji najważniejszych zadań związanych z ekologią w mieście, zwłaszcza tych dotyczących jakości powietrza i właściwego gospodarowania odpadami. Każda informacja dotycząca spalania odpadów, czy nieprawidłowo prowadzonej gospodarki odpadami, jest sprawdzana i weryfikowana przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Rybniku. Dzielnicy po otrzymaniu takiego zgłoszenia przeprowadza kompleksową kontrolę posesji. Kontrola ta polega m.in. na sprawdzeniu prowadzonej przez właściciela nieruchomości gospodarki odpadami stałymi oraz ciekłymi. Podczas takiej kontroli strażnicy sprawdzają w szczególności, czy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów, jak wygląda postępowanie z odpadami zielonymi. Straż Miejska przeprowadziła następującą liczbę kontroli: <u>Rok 2020:</u>

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły																								
			<table> <tr> <td></td><td>w zakresie spalania odpadów</td><td>w zakresie spalania pozostałości roślinnych</td><td>w zakresie realizacji uchwały antysmogowej</td></tr> <tr> <td>łączna liczba kontroli</td><td>708</td><td>708</td><td>708</td></tr> <tr> <td>liczba kontroli, w których ujawniono spalanie odpadów/ paliw wskazanych w §6 uchwały antysmogowej</td><td>20</td><td>14</td><td>1</td></tr> </table> <p><u>Rok 2021:</u></p> <table> <tr> <td></td><td>w zakresie spalania odpadów</td><td>w zakresie spalania pozostałości roślinnych</td><td>w zakresie realizacji uchwały antysmogowej</td></tr> <tr> <td>łączna liczba kontroli</td><td>978</td><td>978</td><td>978</td></tr> <tr> <td>liczba kontroli, w których ujawniono spalanie odpadów/ paliw wskazanych w §6 uchwały antysmogowej</td><td>20</td><td>7</td><td>0</td></tr> </table> <p>Podczas prowadzonych kontroli nieruchomości, gdy istniało podejrzenie o termicznym przekształcaniu odpadów, funkcjonariusze pobierali próbki popiołu, które przekazywano do analizy.</p>		w zakresie spalania odpadów	w zakresie spalania pozostałości roślinnych	w zakresie realizacji uchwały antysmogowej	łączna liczba kontroli	708	708	708	liczba kontroli, w których ujawniono spalanie odpadów/ paliw wskazanych w §6 uchwały antysmogowej	20	14	1		w zakresie spalania odpadów	w zakresie spalania pozostałości roślinnych	w zakresie realizacji uchwały antysmogowej	łączna liczba kontroli	978	978	978	liczba kontroli, w których ujawniono spalanie odpadów/ paliw wskazanych w §6 uchwały antysmogowej	20	7	0
	w zakresie spalania odpadów	w zakresie spalania pozostałości roślinnych	w zakresie realizacji uchwały antysmogowej																								
łączna liczba kontroli	708	708	708																								
liczba kontroli, w których ujawniono spalanie odpadów/ paliw wskazanych w §6 uchwały antysmogowej	20	14	1																								
	w zakresie spalania odpadów	w zakresie spalania pozostałości roślinnych	w zakresie realizacji uchwały antysmogowej																								
łączna liczba kontroli	978	978	978																								
liczba kontroli, w których ujawniono spalanie odpadów/ paliw wskazanych w §6 uchwały antysmogowej	20	7	0																								
	Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	zrealizowane – działania ciągłe	<p>Analiza wykorzystywanych paliw stałych odbywa się na podstawie oceny informacji zawartych w protokołach, które tworzone są w ramach realizacji wniosków o dotację (poza danymi o nowej/wymienianej instalacji pozyskiwane są informacje dotyczące instalacji grzewczej likwidowanej oraz ilości zużywanego wcześniej paliwa, co służy tak celom ewidencyjnym, jak i wyliczeniu efektu ekologicznego dla każdej dotowanej wymiany kotła. Podczas kontroli przeprowadzanych przez Ekopatrol Straży miejskiej, w uzasadnionych przypadkach pobierane są próbki popiołu, a wyniki analizy prowadzonej przez certyfikowane laboratoria trafiają do protokołu.</p>																								

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym przez ich kompleksową termomodernizację	zrealizowane – działania ciągłe	koszty podane w tabeli nr 29
	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym przez ich kompleksową termomodernizację	zrealizowane – działania ciągłe	koszty podane w tabeli nr 29
	Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce.	zrealizowane – zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 38 oraz 29
Ochrona przed hałasem	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska.	zrealizowane – zadanie ciągłe	Przy tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Miasta Rybnika stosowane są zapisy odnośnie wskazania dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku dla poszczególnych terenów miasta. Dokumenty te stanowią, że na poszczególnych terenach objętych planem, których podstawowe użytkowanie związane jest ze stałym lub czasowym pobytem ludzi, wymagane jest zachowanie dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku w środowisku zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami ustawowymi. Zaproponowany w studium rozwoju układu drogowego miasta w sposób zasadniczy chroni centrum miasta przed hałasem, znacznie ograniczając obszar o przekroczonych dopuszczalnych poziomach hałasu. Powyższe działania przyczyniają się do kontroli, a tym samym eliminacji ponadnormatywnych obciążeń środowiska hałasem, co wyeliminuje lokalne konflikty społeczne oraz pozytywnie wpłynie na stan akustyczny miasta. Dają również możliwości egzekwowania od inwestorów odpowiedniej z punktu widzenia ochrony przed hałasem lokalizacji przedsięwzięć, zapewniającej zachowanie odpowiedniego klimatu akustycznego. Właściwe planowanie urbanistyczne pozwala na uniknięcie powstawania nowych obszarów, na których może wystąpić degradacja klimatu akustycznego.
Ochrona przed hałasem c.d.	Ograniczanie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	zrealizowane – zadanie ciągłe	Ograniczanie tego rodzaju hałasu opiera się na wydawaniu przez organ uprawniony decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu, skutkujących wyciszeniem hałasu z terenu zakładu do poziomu dopuszczalnego lub naliczeniem kar za przekroczenia (kary dobowe i kary łączne).
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	zrealizowane – zadanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 31 W celu wyeliminowania skażenia wód powierzchniowych i podziemnych ściekami sanitarnymi Miasto Rybnik udziela dofinansowania do budowy

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
			<p>przydomowych oczyszczalni ścieków i przepompowni ścieków, w tych miejscach, gdzie jak wynika z planów zagospodarowania przestrzennego, nie przewidziano w okresie perspektywicznym budowy kanalizacji. W latach 2018–2019 Miasto Rybnik dofinansowywało działania związane z budową przydomowych oczyszczalni ścieków na podstawie uchwały rady miasta. W analizowanym okresie Miasto Rybnik dofinansowało budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w następującej ilości:</p> <p><u>2020:</u> Dotacją objęto 15 przydomowych oczyszczalni ścieków na kwotę 89 027 zł</p> <p><u>2021:</u> Dotacją objęto 19 przydomowych oczyszczalni ścieków na kwotę 112 013 zł.</p>
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych c.d.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.	zrealizowane – zadanie ciągłe	Zadanie realizowane w trybie ciągłym przez Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Rybnika.
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i rozpowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 38
	Wdrażanie zintegrowanych systemów gospodarowania wodami, uwzględniających zasady zarządzania zlewniowego	działanie ciągłe	Według obecnego podziału kompetencji działanie jest realizowane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.
	Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 31
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej.	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 31
	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowania osadów ściekowych	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 31

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej struktury wodno- kanalizacyjnej.	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 31
Ochrona gleb	Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową	zrealizowane – działanie ciągłe	Realizacja w ramach działań ciągłych Miejskiej Pracowni Urbanistycznej. Zadanie ponadto znalazło odzwierciedlenie w Planie Adaptacji do Zmian Klimatu
	Przeprowadzenie badań zanieczyszczeń gruntu i wód na terenach przemysłowych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	zrealizowane – działanie coroczne	Pomiary wykonywane dla potrzeb PGG S.A. Oddział KWK ROW Oddział KWK Chwałowice. Wyniki zostały przedstawione w ramach opracowanego „Sprawozdania z realizacji monitoringu lokalnego środowiska gruntowo – wodnego wokół rejonu rekultywacyjnego nr I „D”, osadników mułowych i obszaru „Mośnik–Kielowiec” oraz wokół rejonu rekultywacyjnego nr II terenu doliny Młynówka, na północ od ul. Prostej w wiosennej sesji badawczej 2020 r. Monitoring obejmował przeprowadzenie badań wód podziemnych i powierzchniowych.
Ochrona gleb	Wspieranie inicjatyw społecznych poprzez przekazanie środków finansowych, rozpowszechnianie informacji, udzielenie wsparcia merytorycznego w celu rekultywacji terenów zdegradowanych, głównie poeksploatacyjnych, na cele rekreacyjno-sportowe, w szczególności na obszarach o słabo rozwiniętej infrastrukturze rekreacyjnej.	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 38 Zadanie realizowane na bieżąco w ramach działań ciągłych przez Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Rybnika.
Gospodarka odpadami	Gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 33 Przewidziane w programie zadania zmierzają do osiągnięcia celu jakim jest zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii. W ramach gospodarowania odpadami komunalnymi zapewniono mieszkańcom miasta dostępu do mobilnej i darmowej aplikacji Wywozik.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
	Dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest	zrealizowane - działanie ciągłe do 2032 r.	koszty podane w tabeli nr 33 Działanie kierowane zarówno do osób fizycznych oraz wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych.
	Zapewnienie mieszkańcom miasta dostępu do mobilnej i darmowej aplikacji WYWOZIK Rybnik, zapewniającej dostęp do informacji o terminach odbioru odpadów	zrealizowane - działanie ciągłe	Dzięki aplikacji Wywozik Rybnik można dowiedzieć się m. in. o terminach odbioru poszczególnych rodzajów odpadów, zasadach prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów oraz o aktualnościach związanych z gospodarką odpadami komunalnymi. Aplikacja dostępna jest na systemy Android, iOS oraz Windows Phone i można ją bezpłatnie pobrać ze sklepów internetowych wskazanych na stronie serwisu miejskiego Rybnika: https://www.rybnik.eu/mieszkaj/odpady-komunalne/aplikacja-wywozik/
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska, zapobieganie skutkom powodzi	Poprawa nadzoru nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe.	zrealizowane - działanie ciągłe	Zadanie realizowane przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej. Zasady i trasy transportów substancji niebezpiecznych zostały opisane i ujęte w procedurze Planu Zarządzania Kryzysowego.
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	zrealizowane – działanie ciągłe	Prezydent Miasta Rybnika zarządzeniem nr 516/2017 z dnia 3 sierpnia 2017 roku w sprawie aktualizacji Planu Zarządzania Kryzysowego Miasta Rybnika wprowadził do stosowania zalecenia Wojewody Śląskiego z dnia 19 lipca 2017 roku do powiatowych planów zarządzania kryzysowego. Na stronie internetowej UM Rybnika znajduje się broszura informacyjna Wydziału Zarządzania Kryzysowego pt. „Powszechna samoobrona. Obrona cywilna Miasta Rybnika” opisująca w zwięzły sposób zasady postępowania w podstawowych sytuacjach kryzysowych. Na stronie znajduje się również link do opracowań Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, które zawierają przegląd najważniejszych informacji dotyczących poszczególnych zagrożeń, jak i sposobu postępowania w przypadku ich wystąpienia. Działania są prowadzone również przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska oraz Państwową Straż Pożarną.
	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych.	zrealizowane – działanie ciągłe	Magazyny ze sprzętem przydatnym podczas powodzi są przygotowane, regularnie sprawdzana jest ich zawartość i uzupełniane ewentualne braki. Prezydent Rybnika wydał Zarządzenie nr 247/2012 z dnia 22 maja 2012 w sprawie: utworzenia miejskich magazynów zarządzania kryzysowego i przeciwpowodziowego dla Miasta Rybnika. W zarządzeniu tym, mając na celu ograniczenie skutków zdarzeń noszących znamiona sytuacji kryzysowej oraz zapobieganie tym zdarzeniom, utworzył miejskie magazyny zarządzania kryzysowego i przeciwpowodziowego dla Miasta Rybnika. Ustalona została lokalizacja miejskiego magazynu przeciwpowodziowego przy ul. Przemysłowej 29 w Rybniku.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
	Budowa, przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych.	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 31
	Budowa, przebudowa, modernizacja budowli służących innym celom.	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 31
	Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 31
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska, zapobieganie skutkom powodzi c.d.	Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych.	zrealizowane – działanie ciągłe	koszty podane w tabeli nr 31
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży.	zrealizowane – działanie ciągłe	Działania realizowane w placówkach oświatowych. Kontynuacja już sformalizowana znalazła odzwierciedlenie w Planie Adaptacji do Zmian Klimatu.
Edukacja ekologiczna	Finansowanie działań w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. organizacja „Festiwalu ekologicznego”)	zrealizowane – działanie coroczne	koszty podane w tabeli nr 38
	Wydruk i rozpowszechnianie wśród mieszkańców ulotek i plakatów na temat segregacji odpadów	zrealizowane – działanie ciągłe	Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi realizowana była poprzez: - rozpowszechnienie wśród mieszkańców plakatów i ulotek informacyjnych na temat selektywnej zbiórki odpadów oraz książeczek edukacyjnych z elementami zeszytu zadań skierowanych do dzieci w wieku wczesnoszkolnym, - stronę internetową www.segreguj.rybnik.eu , - udostępnienie mieszkańcom miasta mobilnej i darmowej aplikacji: Wywózik Rybnik, - prowadzenie akcji i konkursów: „Worek za worek”, „Makulaturę zbieramy o środowisko dbamy”, - promowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, - zbiórkę przeterminowanych leków w aptekach zlokalizowanych na terenie miasta, zbiórkę zużytych baterii w placówkach oświatowych. Koszty zostały ujęte w ogólnych kosztach funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi - w tabeli nr 33

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	zrealizowane – działanie ciągłe	Prezydent Miasta Rybnika zarządzeniem nr 516/2017 z dnia 3 sierpnia 2017 roku w sprawie aktualizacji Planu Zarządzania Kryzysowego Miasta Rybnika wprowadził do stosowania zalecenia Wojewody Śląskiego z dnia 19 lipca 2017 roku do powiatowych planów zarządzania kryzysowego. Na stronie internetowej UM Rybnika znajduje się broszura informacyjna Wydziału Zarządzania Kryzysowego pt. „Powszechna samoobrona. Obrona cywilna Miasta Rybnika” opisująca w zwięzły sposób zasady postępowania w podstawowych sytuacjach kryzysowych. Na stronie znajduje się również link do opracowań Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, które zawierają przegląd najważniejszych informacji dotyczących poszczególnych zagrożeń, jak i sposobu postępowania w przypadku ich wystąpienia. Działania są prowadzone również przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska oraz Państwową Straż Pożarną.
Edukacja ekologiczna c.d.	Rozpowszechnianie wśród przedsiębiorców zrównoważonych wzorców produkcji, w tym systemów zarządzania środowiskowego.	Ze względu na ograniczone możliwości wpływu na sektor przedsiębiorców działania nie były prowadzone.	
	Opracowanie materiałów informacyjnych i promocyjnych dotyczących zwiększenia udziału społeczeństwa w procesach konsultacyjnych i podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców miasta.	zrealizowane – zadanie ciągłe	UM w Rybniku podaje informacje nt. prowadzonych obecnie i zakończonych postępowaniach środowiskowych, decyzjach, programach, strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko oraz wszelkich dokumentach dla których wymagany jest udział społeczeństwa zgodnie z Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029 – tekst jednolity/ art. 46.
<i>Zadania własne z planu operacyjnego, które zaplanowane były do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028</i>			
A.1. Zmniejszanie zanieczyszczeń do powietrza do dopuszczalnych/docelowych poziomów dla B(a)P i pyłów zawieszonych, w tym pochodzących z sektora komunalno –	Realizacja przedsięwzięć niskoemisyjnych w gospodarstwach domowych w ramach Programu "STOP SMOG"	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Realizacja dotacji do wymiany/modernizacji systemów grzewczych w budynkach wielorodzinnych	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 29

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
bytowego.	Szkoła Podstawowa nr 18, dz. Boguszowice Osiedle - przebudowa kotłowni węglowej na gazową	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Zmiana kotłowni węglowej na gazową w budynku Szkoły Podstawowej nr 23, dz. Niewiadom	w trakcie realizacji	opracowanie dokumentacji - opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Wymiana źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych na terenie miasta Rybnika	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 29
A,1, Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza. B.1. Minimalizacja uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym.	Budowa Regionalnej Drogi Racibórz – Pszczyna na odcinku przebiegającym przez Miasto Rybnik - etap I	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Rozbudowa obiektu mostowego na ul. Okulickiego, dz. Radziejów	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Przebudowa wiaduktu na ul. Żorskiej	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Przebudowa sygnalizacji świetlnych w dzielnicach Miasta Rybnika	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 30
	Budowa łącznika ulic Górnośląska-Śląska	w trakcie realizacji	przygotowanie dokumentacji
	Budowa łącznika ulic Sportowa - Górnośląska	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Rozbudowa ul. Zebrzydowskiej	w trakcie realizacji	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Rozbudowa ul. Za Komendą, dz. Śródmieście	w trakcie realizacji	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Rozbudowa ul. Sportowej na odcinku od przejazdu kolejowego do ul. Morcinka	w trakcie realizacji	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Budowa układu drogowego na Strefie Przemysłowej w rejonie ul. Sportowe	w trakcie realizacji	opracowanie dokumentacji - opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Rozbudowa ul. św. Józefa na odcinku od ul. Góreckiego do ul. Borki	zadanie nie było realizowane	
	Rozbudowa ul. Śniadeckiego	zadanie nie było realizowane	
	Przebudowa ul. Rudzkiej - II etap	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Przebudowa ul. Komisji Edukacji Narodowej w Rybniku	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 9.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
	Zabezpieczenie akustyczne ul. Góreckiego	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 30
A.2. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.	Lokalny transport zbiorowy	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 29
A.4. Wsparcie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 19 w Rybniku- poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej zadanie nr 858	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Termomodernizacja placówek edukacyjnych na terenie miasta Rybnika	w trakcie realizacji	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła w obiektach oświatowych i miejskich budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika	w trakcie realizacji	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 4 w Rybniku, dz. Golejów	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 29
	OSP, Przedszkole nr 21, dz. Kłokocin - przebudowa kotłowni węglowych na gazowe i termomodernizacja budynków	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 29
A.5. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta Rybnik.	OZE w budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika - etap II- poprawa jakości powietrza i efektywności energetyczne	w trakcie realizacji	opis i koszty podane w tabeli nr 23
B.2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska.	Wykonanie strategicznej mapy hałasu dla miasta Rybnika	zadanie zrealizowane 2022	

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
G.1. Minimalizacja składowanych odpadów poprzez: rozbudowę infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest na terenie Miasta Rybnika- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 33

Tabela 40. Realizacja zadań monitorowanych z planu operacyjnego z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika.

Tabela 101 Realizacja zadań monitorowanych z planu operacyjnego z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika.

Kierunek	Podmiot realizujący	Działania	Realizacja	
			2020	2021
<i>Zadania monitorowane z planu operacyjnego, które zaplanowane były do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Rybnika do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024</i>				
A.1. Zmniejszanie zanieczyszczeń do powietrza do dopuszczalnych /docelowych poziomów dla B(a)P i pyłów zawieszonych, w tym pochodzących z sektora komunalno–bytowego	Ciepłownia Rymer w Rybniku	Modernizacja układu odpylania	zadanie zaplanowane do realizacji w latach 2023-2024	
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. siedzibą w Rybniku	Wymiana sieci wodociągowej	7 526 843,69 zł	7 199 619,99 zł
	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. siedzibą w Rybniku	Modernizacja i budowa sieci kanalizacyjnej	1 965 194,81 zł	1 015 469,09 zł
	BEST-EKO Sp. z o.o. w Żorach	Przykrycie otwartych komór fermentacyjnych nr 1 i 2	-	1 330 000 zł

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Kierunek	Podmiot realizujący	Działania	Realizacja		
			2020	2021	
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Zakup systemu do Kogeneracji	-	1 690 000 zł
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Budowa wewnętrznej sieci ciepłowniczej	-	550 000 zł
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Remont sieci kanalizacyjnych	-	300 000 zł
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Zakup i montaż urządzeń AKP	-	100 000 zł
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Rozbudowa hali nad kompostownią	zadanie zrealizowane w 2022 roku: 2 480 000 zł	
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Zakup i montaż systemu napowietrzania pasywnego przyzm	zadanie zrealizowane w 2022 roku: 870 000 zł	
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Modernizacja i rozbudowa placu kompostowego	zadanie zrealizowane w 2022 roku: 980 000 zł	
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Modernizacja drogi wewnętrznej	zadanie zrealizowane w 2022 roku: 390 000 zł	
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Zakup przerzucarki	zadanie zrealizowane w 2022 roku: 1 740 000 zł	
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Zakup rozdrabniarki	zadanie zrealizowane w 2022 roku: 1 170 000 zł	
	BEST-EKO w Żorach	Sp. z o.o.	Zakup systemów przenośników taśmowych z separatorem	zadanie zrealizowane w 2022 roku: 475 000 zł	
	Hydroinstal Rybniku	sp. z o.o. w	Modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	5 152 zł	68 137 zł

6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI

W Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika zostały określone wskaźniki postępów i skutków realizacji programu. Poniżej w tabeli określono zestaw wskaźników w latach raportowania, tj. 2020-2021, obejmujący wszystkie obszary interwencji, w oparciu o dane aktualnie dostępne, co pozwala na obrazowanie kategorii ilościowych i jakościowych, powszechnych w ocenianiu stanu środowiska. Pozyskanie danych wskaźnikowych opiera się głównie na standardowo dostępnych źródłach: danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz danych GIOŚ-RWMŚ w Katowicach. Na podstawie tak przygotowanego zestawu wskaźników możliwe jest określenie tendencji zmian w poszczególnych obszarach interwencji. Zastosowano następujące oznaczenia w tabeli ze wskaźnikami monitoringu:

- poprawa wskaźnika,

- pogorszenie wskaźnika,

- brak wyraźnej tendencji/istotnych zmian lub brak danych.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 41. Wskaźniki monitoringu dla Miasta Rybnika w 2020 i 2021 roku.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość w roku 2020	Wartość w roku 2021	Uwagi/tendencje zmian
Klimat i powietrze atmosferyczne					
1.	Zanieczyszczenia z przekroczeniem wartości docelowych substancji w powietrzu	-	Klasa C: PM10, B(a)P Klasa C1: PM2,5	Klasa C: PM10, B(a)P Klasa C1: PM2,5	Dla strefy aglomeracja rybnicko-jastrzębska w 2021 roku w porównaniu do roku 2020 nie zanotowano zmiany listy substancji dla których notowane były przekroczenia poziomu dopuszczalnego
2.	Zmiana stężeń zanieczyszczeń pyłowych (pyłu PM10) na stanowisku pomiarowym w Rybniku w stosunku do roku poprzedniego	%	zmniejszenie o 25 %	wzrost o 6,1 %	W roku 2021 w stosunku do roku 2020 wartość średnioroczna pyłu zawieszonego PM10 uległa wzrostowi o 6,1 %.
3.	Emisja zanieczyszczeń gazowych [Mg/rok] z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	2 986 696	5 237 831	W roku 2021 nastąpił wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych o 2 251 135 Mg/rok w odniesieniu do roku poprzedniego.
4.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych [Mg/rok] z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	341	410	W roku 2021 nastąpił wzrost emisji zanieczyszczeń pyłowych o 69 Mg/rok w odniesieniu do roku poprzedniego.
5.	Zużycie energii elektrycznej w roku w sektorach w mieście: - przemysł - gospodarstwa domowe - transport - rolnictwo	GWh	b.d. 115 665,31 b.d. b.d.	- b.d. - b.d. - b.d., - b.d.	Brak możliwości porównania – brak danych GUS za 2021 rok w czasie opracowywania raportu
6.	Sprzedaż energii cieplnej w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie	GJ	578 429	*	Brak możliwości porównania – brak danych GUS za 2021 rok w czasie opracowywania raportu
Zasoby wodne					
7.	% JCWP o wykazanim co najmniej dobrym stanie wód, Stan/potencjał ekologiczny w badanych punktach pomiarowych	%	W roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód,	w chwili opracowania brak wyników pomiarów za 2021 rok	Brak możliwości porównania ze względu na brak wyników pomiarów za 2021 rok

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość w roku 2020	Wartość w roku 2021	Uwagi/tendencje zmian
			zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).		
8.	% punktów pomiarowych wód podziemnych, dla których wykazano dobry stan chemiczny wód , klasa wód w badanych punktach pomiarowych	%	brak pomiarów	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów za 2020 i 2021 rok
9.	Stosunek objętości ścieków wymagających oczyszczenia, ale odprowadzonych do środowiska jako nieoczyszczone do objętości odprowadzonych ścieków wymagających oczyszczenia ogółem	%	100,00	100,00	Stosunek objętości ścieków wymagających oczyszczenia, ale odprowadzonych do środowiska jako nieoczyszczone do objętości odprowadzonych ścieków wymagających oczyszczenia ogółem nie uległ zmianie
10.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków komunalnych	%	91,2	92,8	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków komunalnych zwiększył się o 1,6 punktu procentowego
11.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków komunalnych z podwyższonym usuwaniem biogenów	%	91,2	92,8	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków komunalnych z podwyższonym usuwaniem biogenów zwiększył się o 1,6 punktu procentowego
12.	Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca	m ³ /rok	29,8	29,3	Średnie zużycie wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca zmniejszyło się o 0,5 m ³ /rok

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość w roku 2020	Wartość w roku 2021	Uwagi/tendencje zmian
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
13.	Masa odebranych odpadów komunalnych - ogółem	[Mg]	60 320,89	58 001,75	Z terenu miasta Rybnika w 2021 r. odebrano/zebrano o 2 319,14 Mg mniej odpadów komunalnych niż w 2020 r.
14.	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie	[Mg]	29 652,86	29 169,04	Z terenu miasta Rybnika w 2021 r. odebrano/zebrano o 483,82 Mg mniej odpadów zebranych selektywnie niż w 2020 r.
15.	Liczba czynnych składowisk odpadów, na których są składowane odpady komunalne	szt.	1	1	Liczba czynnych składowisk odpadów, na których są składowane odpady komunalne nie uległa zmianie
16.	Liczba instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	szt.	1	1	Liczba instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych nie uległa zmianie
Ochrona przyrody					
17.	Liczba i powierzchnia obszarów chronionych	szt., ha	4 szt. 6 614,44 ha	4 szt. 6 614,44 ha	Liczba i powierzchnia obszarów chronionych nie uległa zmianie
18.	Powierzchnia lasów	ha	4 473,24	4 473,31	Powierzchnia lasów uległa niewielkiemu zwiększeniu o 0,07 ha
19.	Powierzchnia terenów zielonych (udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem)	ha	169,23	171,56	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej uległa zwiększeniu o 2,33 ha
Zasoby surowców naturalnych					
20.	Udokumentowane zasoby bilansowe ważniejszych surowców występujących na terenie Rybnika [% zasobów krajowych]: - węgle kamienne, - metan pokładów węgla, - piaski podsadzkowe, - surowce ilaste ceramiki budowlanej, - kruszywa naturalne, - sole kamienne	tys. ton, tys m ³ ***mln m ³ [%]	- 6 346 005 [9,9 %] - 9 817,47*** [8,96 %] - 145 757** [5,8 %] - 738** [0,04 %] - 25 994 [0,13 %] - 2 098 600 [2,3 %]	- 5 494 560 [8,5 %] - 9 696,92*** [14,2 %] - 145 757** [5,8 %] - 738** [0,04 %] - 28 607 [0,14 %] - 2 098 600 [1,9 %]	Zmniejszeniu uległy zasoby bilansowe węgla kamiennych, metanu pokładów węgla. Powiększeniu uległy zasoby bilansowe kruszyw naturalnych. Zasoby pozostałych surowców nie uległy zmianie.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość w roku 2020	Wartość w roku 2021	Uwagi/tendencje zmian
Gleby					
21.	Powierzchnia gruntów ornych	ha	2 656	2 628	Powierzchnia gruntów ornych uległa zmniejszeniu o 28 ha.
22.	Powierzchnia upraw wieloletnich	ha	b.d.	b.d.	Dane dotyczące upraw wieloletnich podawane są przez GUS tylko na poziomie województwa śląskiego.
23.	Powierzchnia łąk i pastwisk	ha	1 343	1 336	Powierzchnia łąk i pastwisk uległa zmniejszeniu o 7 ha.
24.	Łączna powierzchnia użytków rolnych	ha	4 458	4 316	Łączna powierzchnia użytków rolnych uległa zmniejszeniu o 142 ha.
Tereny przemysłowe					
25.	Grunty zrekultywowane - powierzchnia	ha	0,25	0,66	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych uległa zwiększeniu o 0,41 ha
26.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji	ha	71,15	70,90	Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji uległa zmniejszeniu o 0,25 ha
27.	Grunty wymagające rekultywacji	ha	71,15	70,90	Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji uległa zmniejszeniu o 0,25 ha

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość w roku 2020	Wartość w roku 2021	Uwagi/tendencje zmian
Hałas					
28.	Liczba punktów monitoringu hałasu, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych	szt.	Zgodnie z opracowaną w 2017 r. mapą akustyczną, - dla hałasu drogowego: obszar przekroczeń L_{DWN} , gdzie stan środowiska określany jest jako niedobry i zły wynosi łącznie $2,31 \text{ km}^2$, obszar przekroczeń L_N , gdzie stan środowiska określany jest jako niedobry i zły wynosi łącznie $0,83 \text{ km}^2$, - dla hałasu kolejowego: obszar przekroczeń L_{DWN} , gdzie stan środowiska określany jest jako niedobry i zły wynosi łącznie $0,32 \text{ km}^2$, obszar przekroczeń L_N , gdzie stan środowiska określany jest jako niedobry i zły wynosi łącznie $0,29 \text{ km}^2$, - dla hałasu przemysłowego: obszar przekroczeń L_{DWN} , gdzie stan środowiska określany jest jako niedobry i zły wynosi łącznie $0,14 \text{ km}^2$, obszar przekroczeń L_N , gdzie stan środowiska określany jest jako niedobry i zły wynosi łącznie $0,24 \text{ km}^2$		Brak możliwości porównania pomiarów, gdyż mapa akustyczna opracowywana jest co 5 lat.
29.	Drogi o nawierzchniach „cichych”	km	gminne: 285,9 powiatowe: 101,8	*	Brak możliwości porównania ze względu na brak danych GUS za 2021 r.
Promieniowanie elektromagnetyczne					
30.	Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie Rybnika uzyskane na podstawie badań wykonywanych w ramach PMŚ	[V/m]	ul. Poloczka: 0,78	- ul. Rynkowa: 0,8 V/m, - ul. Różańskiego: <0,7 V/m	Brak możliwości porównania ze względu na punkty pomiarowe umieszczone w różnych miejscach (w żadnym z punktów nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnej)
Przeciwdziałanie poważnym awariom					
31.	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii na terenie Rybnika	szt.	ZDR: 0 ZZR: 3	ZDR: 0 ZZR: 3	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii na terenie Rybnika nie uległa zmianie.
32.	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie miasta: - silne wiatry	szt.			Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość w roku 2020	Wartość w roku 2021	Uwagi/tendencje zmian
	- przybory wód		80	102	podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.
	- opady śniegu		33	85	
	- opady deszczu		0	6	
	- chemiczne		83	83	
	- ekologiczne		52	49	
	- budowlane		0	1	
	- infrastruktury budowlanej		7	4	
	- w transporcie drogowym		9	16	
	- w transporcie kolejowym		122	132	
	- na obszarach wodnych		0	1	
			13	9	

Źródła: www.stat.gov.pl, GIOŚ-RWMŚ Katowice, KG PSP

Objaśnienia: *brak danych za 2021 r.

** tys. m³

***mln m³

6.1 Analiza wskaźników monitoringu POŚ

Analizując tendencję wskaźników w tabeli monitorowania:

- stan środowiska dla 16 wskaźników określony został jako bez zmian w odniesieniu do 2020 r.,
- dla 10 wskaźników zanotowano zmianę wskaźnika na (+) w odniesieniu do 2020 r.,
- dla 6 wskaźników zanotowano zmianę wskaźnika na (-) stanu w odniesieniu do 2020 r.

Obecnie Miasto Rybnik posiada aktualny Program Ochrony Środowiska (do roku 2024), którego realizacja jest przedmiotem systematycznego procesu monitorowania i oceny. Zgodnie z wymogiem ustawowym co dwa lata Prezydent sporządza raport z jego realizacji. Dla efektywnego wdrażania Programu konieczne jest regularne zbieranie, analiza i ocena danych. System monitoringu skupia się przede wszystkim na efektywności wdrażanych działań i zadań oraz opiera się na obiektywnych i dostępnych wskaźnikach monitorowania, których porównanie w kolejnych raportach daje obraz gradientu zachodzących zmian w środowisku Miasta Rybnika.

7. OCENA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika priorytety, cele i działania zgodne były z kierunkami obowiązującej w czasie przygotowania Programu Ochrony Środowiska – Polityki Ekologicznej Państwa 2030. Skonkretyzowanie zadań dotyczy miasta, jednak obejmuje także tematycznie funkcjonowanie innych jednostek terytorialnych oraz sąsiednich gmin. Akceptacja przez Miasto Rybnik celów i zadań w przyjętym Programie Ochrony Środowiska nie oznacza powstania budżetu inwestycyjnego na potrzeby Programu Ochrony Środowiska. System budżetowy samorządów obejmuje 1 rok działania, a więc planowanie odbywa się w krótkim cyklu i dostosowywane jest do doraźnych ram i sytuacji. Realizacja Programu w miarę jego wdrażania stwarza więc problemy, tak natury finansowej (trudność w pozyskaniu środków finansowych dysponując niewielkim udziałem własnym) jak i innej natury (np. nadrabianie niedoinwestowania z lat poprzednich, zmieniające się potrzeby bieżące mieszkańców, czynniki zewnętrzne, zmiana ustawodawstwa etc.)

W Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika dla każdego obszaru interwencji określono cel główny oraz miarę dla każdego celu. Stopień realizacji celów głównych i wielkości miary celu dla okresu raportowania (2020-2021) przedstawiono w tabeli poniżej:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

Tabela 42. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji.

L.p.	Obszar interwencji	Miara celu	Wartość miernika		Uwagi
			2020	2021	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne (według klasyfikacji dla strefy śląskiej)	PM10: C, B(a)P: C PM2,5: C1	PM10: C, B(a)P: C PM2,5: C1	Liczba zanieczyszczeń, których wartość pomiarowa przekroczyła poziom dopuszczalny w rocznej ocenie jakości powietrza nie uległa zmianie.
2.	Zagrożenia hałasem	Maksymalna wartość wskaźnika M dla zidentyfikowanego obszaru na którym występują przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu drogowego według POŚ przed hałasem	Wartość M: - dla wskaźnika L_{DWN} : 70,3, - dla wskaźnika L_N : 68,1		Według POŚ przed hałasem dla m. Rybnika Brak możliwości porównania pomiarów, gdyż program ochrony środowiska przed hałasem wykonywany jest co 5 lat.
3.	Pola elektromagnetyczne	Liczba punktów z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych PEM na terenie miasta	0	0	Brak przekroczeń poziomu dopuszczalnego PEM
4.	Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa	Liczba JCWP o stanie/potencjale ekologicznym dobrym i powyżej dobrego	W roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a	w chwili opracowania brak wyników pomiarów za 2021 rok	Brak możliwości porównania, w chwili opracowania brak wyników pomiarów za 2021 rok

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2020-2021

			także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).		
5.	Zasoby geologiczne	<p>Udokumentowane zasoby bilansowe ważniejszych surowców występujących na terenie miasta</p> <ul style="list-style-type: none"> - węgle kamienne, - metan pokładów węgla, - piaski podsadzkowe, - surowce ilaste ceramiki budowlanej, - kruszywa naturalne, - sole kamienne 	<ul style="list-style-type: none"> - 6 346 005 [9,9 %] - 9 817,47*** [8,96 %] - 145 757** [5,8 %] - 738** [0,04 %] - 25 994 [0,13 %] - 2 098 600 [2,3 %] 	<ul style="list-style-type: none"> - 5 494 560 [8,5 %] - 9 696,92*** [14,2 %] - 145 757** [5,8 %] - 738** [0,04 %] - 28 607 [0,14 %] - 2 098 600 [1,9 %] 	<p>Zmniejszeniu uległy zasoby bilansowe węgla kamiennych, metanu pokładów węgla. Powiększeniu uległy zasoby bilansowe kruszyw naturalnych. Zasoby pozostałych surowców nie uległy zmianie.</p>
6.	Gleby	Opracowanie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	opracowany wykaz	opracowany wykaz	Aktualizowany wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń ziemi
7.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) [Mg]	60 320,89	58 001,75	Z terenu miasta Rybnika w 2021 r. odebrano/zebrano o 2 319,14 Mg mniej odpadów komunalnych niż w 2020 r.
8.	Zasoby przyrodnicze	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie miasta w ha	6 614,44	6 614,44	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych nie uległa zmianie.
9.	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<p>Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - małe: - lokalne: - średnie: - duże: 	<ul style="list-style-type: none"> - małe: 103 - lokalne: 725 - średnie: 11 - duże: 2 	<ul style="list-style-type: none"> - małe: 139 - lokalne: 923 - średnie: 18 - duże: 1 	<p>Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.</p>

Wartości mierników celów głównych, analizując tendencję mierników celów w latach 2020-2021:

- dla 8 mierników określono stan jako bez zmian w odniesieniu do 2020 r.
- dla 1 miernika zanotowano zmianę na (+) w odniesieniu do 2020 r.,
- dla żadnego miernika nie zanotowano zmiany na (-) stanu w odniesieniu do 2020 r.

Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w požądane przez ogół mieszkańców miasta kierunki - np. poprawę stanu powietrza atmosferycznego, klimatu akustycznego, wód powierzchniowych i podziemnych. Analizując przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika zadania należy stwierdzić:

- zrealizowane zostały najważniejsze zadania w zakresie ochrony powietrza, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody oraz gospodarki odpadami,
- dodatkowo w różnych obszarach interwencji zrealizowano szereg zadań, nie ujętych w Programie, jednakże wpisujących się w ramy ogólnie pojętej ochrony środowiska.

Powodem braku realizacji niektórych zadań było:

- braki środków finansowych na realizację niektórych zadań,
- przesunięcie terminu realizacji zadania na kolejne lata,
- zmiana priorytetów wykonawczych w realizacji zadań na terenie miasta,
- bieżąca ocena sytuacji i potrzeb na terenie miasta.

8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.

Przeprowadzona analiza zakresu i stopnia realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika odbywała się w czasie obowiązywania Polityki Ekologicznej Państwa 2030.

Obecnie polityka w zakresie ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Kolejny Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika powinien być oparty na zapisach następujących, aktualnych dokumentów:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku* (Dz.U. 2021 poz. 1973 tekst jedn. ze zm.) definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin,
- *Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, które podają sposób i zakres dokumentu oraz wskazówki, co do zawartości programów; do podstawowych zasad tworzenia programów ochrony środowiska należą:
 - zwięzłość i prostota,
 - spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi,
 - konsekwentne i świadome stosowanie terminów,
 - ujednolicenie ram czasowych (co najmniej do roku 2020 z perspektywą na kolejne cztery lata),
 - kaskadowe sporządzanie POŚ,
 - oparcie na wiarygodnych danych,
 - prawidłowe określenie celów,
 - przygotowanie założeń do POŚ,
 - włączenie interesariuszy w proces opracowania POŚ,
 - przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W wytycznych określono następujące obszary interwencji:

1. ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. zagrożenia hałasem,
3. pola elektromagnetyczne,
4. gospodarowanie wodami,
5. gospodarka wodno-ściekowa,
6. zasoby geologiczne,
7. gleby,
8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. zasoby przyrodnicze,
10. zagrożenia poważnymi awariami.

Wymienione powyżej obszary interwencji powinny uwzględniać zagadnienia horyzontalne (przekrojowe, dotyczące wszystkich dziedzin), tj.:

- adaptację do zmian klimatu,
 - nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
 - działania edukacyjne,
 - monitoring środowiska.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
 - "Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane

z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w mieście. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach - od krajowego do gminnego - jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Analizując realizację programu na poziomie miasta na prawach powiatu należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd miasta oraz mieszkańców i podmiotów gospodarczych. Charakter zadań z zakresu ochrony środowiska wykonywany przez samorząd miasta wpływa na możliwości bezpośredniej i pośredniej ochrony środowiska na terenie miasta. W niniejszym opracowaniu przedstawiono zadania, które były realizowane w latach 2020-2021 - do najważniejszych z nich można zaliczyć zadania w zakresie:

- ochrony powietrza:
 - opracowania dokumentacji projektowych dla planowanych przedsięwzięć związanych z przebudową i modernizacją dróg, działaniami termomodernizacyjnymi, wymianą kotłów etc.,
 - działań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego,
 - realizacji zadań przebudowy i modernizacji dróg na terenie miasta,
 - wykonywania termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej,
 - realizacji działań termomodernizacyjnych przez mieszkańców,
 - wymiany pieców c.o., zmiany sposobu ogrzewania,
 - zrównoważonej mobilności miejskiej,
 - prowadzenia dofinansowań dla mieszkańców,
 - wprowadzenie OZE w budynkach użyteczności publicznej
- klimatu akustycznego:

- redukcji hałasu, przede wszystkim dzięki działaniom w zakresie poprawy stanu technicznego dróg oraz usprawnienia ruchu drogowego miasta,
- budowy dróg rowerowych,
- ochrony wód:
 - budowy odcinków kanalizacji deszczowej,
 - budowy odcinków sieci kanalizacyjnej,
 - dofinansowania inwestycji ekologicznych – przedsięwzięć związanych z ochroną wód,
 - konserwacji odcinków potoków i rzek,
 - konserwacji rowów odwadniających,
- zasobów geologicznych i gleb:
 - wykonania rekultywacji gruntów wymagających rekultywacji: w 2020 roku zrekultywowano 0,25 ha, w 2021 roku 0,66 ha.
- gospodarki odpadami:
 - odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu miasta,
 - utrzymania punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK),
 - dofinansowań dla mieszkańców do usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - oczyszczania miasta,
- ochrony przyrody,
 - nadzoru nad gospodarką leśną,
 - zadrzewiania miasta,
 - kontynuacji rewitalizacji zieleni urządzonej,
 - prowadzenia nasadzeń,
- nadzwyczajnych zagrożeń środowiska:
 - dofinansowania Straży Pożarnych,
- edukacji ekologicznej:
 - kontynuacji działań edukacji ekologicznej,
 - zakupu nagród w konkursach ekologicznych,
 - organizacji festiwalu ekologicznego.

Podsumowując należy zauważyć, iż większość zadań została zrealizowana lub jest w trakcie realizacji (zadania ciągłe).

10. ŹRÓDŁA DANYCH.

1. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028.
2. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.
3. Sprawozdania z realizacji budżetu Miasta Rybnika za lata 2020 i 2021.
4. Rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach 2022.
5. Mapa akustyczna Miasta Rybnika 2017.
6. Sprawozdania dla Rady Miasta Rybnika z realizacji Programu Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Miasta Rybnika (POSPH).
7. Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, 2020 i 2021 rok, GIOŚ-RWMS Katowice.
8. Ocena jakości wód powierzchniowych w województwie śląskim, 2020, 2021.
9. www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych.
10. Materiały i dane UM w Rybniku.